ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2013

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

© ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, 2014

Διεύθυνση Λεωφ. Κέννεντυ 80
1076 Λευκωσία
Κύπρος
Ταχ. Διεύθυνση Ταχ. Κιβ. 25529
1395 Λευκωσία
Κύπρος
Τηλέφωνο +357 22714100
Διαδίκτυο http://www.centralbank.gov.cy

Επιμέλεια από το Γραφείο Επικοινωνίας
Σχεδιασμός και Έκδοση διαδραστικού pdf: FBRH Consultants Ltd, http://www.www.fbrh.eu

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς εφόσον αναφέρεται η πηγή.

ISSN (Ηλεκτρονική μορφή) 1986-1036

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2013

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή από τον Διοικητή 7

2. Διοίκηση και Οργάνωση της ΚΤΚ 12

2.1 Διοικητικό Συμβούλιο 12
2.2 Ανώτερη Διευθυντική Ομάδα 2013 14
2.3 Διευθυντική και Οργανική Δομή, Δεκέμβριος 2013 15

3. Οικονομικές Εξελίξεις 16

Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις 16
Εγχώριες εξελίξεις 17
Νομισματικές εξελίξεις 17
Επιτόκια 19
Πληθωρισμός 20
Ζήτηση 21
Παραγωγή 21
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) 22
Χρηματοδότηση του ελλείμματος του ΙΤΣ 23
Συναλλαγματικές ισοτιμίες 23
Αγορά εργασίας, παραγωγικότητα και κόστος εργασίας 24
Δημόσια οικονομικά 24
Προβλέψεις 26

4. Εργασίες της Τράπεζας 28

4.1 Ρύθμιση και Εποπτεία του Τραπεζικού Τομέα 28
Εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας και λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων 28
• Τροποποίηση των *περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων* 29
• *Η περί του Ορισμού των Μη Εξυπηρετούμενων και των Ρυθμισμένων Χορηγήσεων Οδηγία του 2013* 29
• *Η περί της Σύνδεσης Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων με Κεντρικό Φορέα Οδηγία του 2013* 30
• *Η περί της Διαχείρισης Καθυστερήσεων Οδηγία του 2013* 30
• *Η περί των Διαδικασιών Χορήγησης Νέων Πιστωτικών Διευκολύνσεων και των Διαδικασιών Αναθεώρησης Υφισταμένων Πιστωτικών Διευκολύνσεων Οδηγία του 2013* 30
• *Η περί του Ορισμού Λειτουργίας Συστήματος ή Μηχανισμού Ανταλλαγής, Συγκέντρωσης και Παροχής Δεδομένων μεταξύ των Αδειοδοτημένων Πιστωτικών Ιδρυμάτων και πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στη Δημοκρατία δυνάμει του άρθρου 10Α του Νόμου Οδηγία του 2013* 31
• Τροποποίηση της Οδηγίας προς τα πιστωτικά ιδρύματα για τον υπολογισμό των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων και των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων του 2013 31
Θέσπιση πλαισίου εξυγίανσης και εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης σε Τράπεζα Κύπρου και Λαϊκή Τράπεζα 31
(Α) Ο περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμος του 2013 32
(Β) Ο περί Τραπεζικών Εργασιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2013 32
(Γ) Ο περί Ειδικού Φόρου Πιστωτικού Ιδρύματος (Τροποποιητικός) Νόμος του 2013 33
(Δ) Ο περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2013 33
(Ε) Ο περί Σύστασης και Λειτουργίας Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμος του 2013 - Οι περί Λειτουργίας Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Κανονισμοί του 2013 33
(ΣΤ) Ο περί Συνεργατικών Εταιρειών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2013 34
Περιοριστικά μέτρα στις συναλλαγές των τραπεζικών ιδρυμάτων με τους πελάτες τους 35
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013 , για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων ("Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός") 35

4.2 Διασφάλιση Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας 37
Μακροπροληπτική επίβλεψη 37
Υποβολή ποσοτικών στοιχείων και χρηματοοικονομικών δεικτών για τον τραπεζικό τομέα της Κύπρου προς διεθνείς οργανισμούς 37
Συμμετοχή σε επιτροπές και ομάδες εργασίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της ΕΕ 38
Συμμετοχή σε διαβουλεύσεις και συναντήσεις με εκπροσώπους της Τρόικα 39
Διαχείριση Ταμείων Προστασίας Καταθετών και Επενδυτών Πελατών Τραπεζών 39
Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων (ΣΠΚ&ΕΠΑΙ) 39
Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών (ΤΑΕΠΤ) 40

4.3 Αδειοδότηση και Κανονιστική Συμμόρφωση 41
4.3.1 Αδειοδότηση 41
Πιστωτικά Ιδρύματα 42
Ιδρύματα πληρωμών (ΙΠ) 43
Ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος 43
Διεθνή συλλογικά επενδυτικά σχέδια (ΔΣΕΣ) 43
4.3.2 Παρεμπόδιση και Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες 43

4.4 Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμού Συναλλαγών 45
Νομικό πλαίσιο 45
Συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών & μέσα πληρωμών 46
Εξελίξεις στα Συστήματα Πληρωμών 46
Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA - Single Euro Payments Area) 47
TARGET2 Securities-T25 48
TARGET2-CY 48
Κυπριακό Γραφείο Συμψηφισμού (ΚΓΣ) 48
Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών για εκδότες ακάλυπτων επιταγών (ΚΑΠ) 49
Επίβλεψη συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού 49

4.5 Τραπεζογραμμάτια και Κέρματα Ευρώ 50
Κύκλος του νομίσματος 50
Παραχαραγμένα τραπεζογραμμάτια και κίβδηλα κέρματα ευρώ που εντοπίστηκαν στην Κύπρο κατά το 2013 50
Εκδόσεις νομισματικών ειδών 51
• Συλλεκτικό κέρμα 51
• Συλλεκτικό σετ 51
Απόσυρση της κυπριακής λίρας 51

4.6 Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες 52
4.6.1 Διαχείριση αποθεμάτων και άλλες δραστηριότητες 52
Συμμετοχή στη διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων της ΕΚΤ 52
Συμμετοχή στα προγράμματα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) 53
4.6.2 Εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής 53

4.7 Διαχείριση Χρηματοοικονομικών Κινδύνων 54
Επενδυτικές δραστηριότητες 54
Κίνδυνος αγοράς 54
• Επιτοκιακός κίνδυνος 54
• Συναλλαγματικός κίνδυνος 55
Πιστωτικός κίνδυνος 55
Κίνδυνος ρευστότητας 55
Εφαρμογή νομισματικής πολιτικής και πράξεις παροχής έκτακτης ρευστότητας 56

4.8 Οικονομική Έρευνα και Συναφείς Δραστηριότητες 56
Οικονομικό Δελτίο 56
Στήριξη Διοικητή και συμμετοχές σε επιτροπές και ομάδες εργασίας του ΕΣΚΤ 56
Άλλες ερευνητικές δραστηριότητες 58
Επισκέψεις ξένων εμπειρογνωμόνων και δημόσια επικοινωνία 59

4.9 Στατιστική 59
Στατιστικές υποχρεώσεις 60
Νομισματικές και χρηματοοικονομικές στατιστικές 60
Χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί 61
Στατιστικές τίτλων 61
Εξωτερικές στατιστικές 61
Δημοσιονομικές στατιστικές 62
Έρευνα νοικοκυριών 62
Δείκτες τιμών κατοικιών 63
Στατιστικές εκδόσεις 63
Συνεργασία με ΣΥΚ 63

4.10 Πληροφορική 64
Έργα Υποδομής 64

Έργα ανάπτυξης, εφαρμογής και συντήρησης συστημάτων πληροφορικής 65
Ασφάλεια συστημάτων πληροφορικής 66

4.11 Ανθρώπινο Δυναμικό, Οργάνωση και Μεθόδοι 66

4.12 Ασφάλεια και Υγεία 67

4.13 Ασφάλεια και Εγκαταστάσεις 68

5. Ελεγμένες Οικονομικές Καταστάσεις για το Έτος 2013 69

Ισολογισμός κατά την 31η Δεκεμβρίου 2013 70
Λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσεως για το έτος 2013 72
Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων 73
Έκθεση ανεξάρτητων ελεγκτών προς το Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου 104

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

3.1	Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά	18
3.2	Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά	18
3.3	Οικονομική δραστηριότητα σε βασικούς τομείς σε σταθερές τιμές 2005	21
3.4	Ισοζύγιο πληρωμών	22
3.5	Λογαριασμοί ευρύτερου δημόσιου τομέα	26
4.1	Αξία συναλλαγών ανά μέσο πληρωμής για το 2012	46

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

3.1	ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες	17
3.2	Πληθωρισμός σε επιλεγμένες χώρες	17
3.3	Επιτόκια νέων δανείων των ΝΧΙ σε ευρώ προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ	19
3.4	Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ΝΧΙ σε ευρώ από κατοίκους στη ζώνη του ευρώ	19
3.5	Εναρμονισμένος πληθωρισμός στην Κύπρο και ζώνη του ευρώ	20
3.6	Επιλεγμένες ισοτιμίες έναντι του ευρώ	23
3.7	Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του κυπριακού νομίσματος (στάθμιση ΔΝΤ)	24
3.8	Ανεργία και απασχόληση	24
3.9	Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό, παραγωγικότητα και μοναδιαίο εργατικό κόστος	25
3.10	Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης	25
4.1	Χρήση μέσων πληρωμής	46

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕνΔΤΚ	Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ΕΣΛ	95 Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών 1995
Ευρωστάτ	Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΙΤΣ	Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών
ΚΑΚΜΑ	Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών
ΚΑΠ	Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών
ΚΤΚ	Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
ΜΣ	Μνημόνιο Συναντίληψης
ΜΣΙ ΙΙ	Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών ΙΙ
ΝΧΙ	Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα
ΣΠΚ&ΕΠΑΙ	Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων
ΣΥΚ	Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας
ΣΧΑ	Στρατηγικά Χαρτοφυλάκια Αναφοράς
ΤΑΕΠΤ	Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών
ΤΔΔ	Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών
ΤΠΚ	Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
ECOFIN	Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών της ΕΕ
ESRB	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου
SEPA	Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ
TARGET2	Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων και Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο

ΣΥΜΒΟΛΑ

€	Ευρώ
£	Κυπριακή λίρα

Χιλιάδες, εκατομμύρια και δισεκατομμύρια διαχωρίζονται με μια τελεία (.) και δεκαδικοί διαχωρίζονται με ένα κόμμα (,).
Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα συνολικά ποσά στους σχετικούς πίνακες μπορεί να μην συμποσούνται λόγω στρογγυλοποίησης.

Σημείωση: Τελευταία ημερομηνία ενημέρωσης των στατιστικών στοιχείων είναι η 31 Ιανουαρίου 2014.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΙΟΙΚΗΤΗ

Από τον Μάρτιο του 2013 η κυπριακή οικονομία βρίσκεται σε πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής με βάση το Μνημόνιο Συναντίληψης (ΜΣ) που συνομολογήθηκε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ), την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Στη βάση του προγράμματος αυτού έχουν ήδη υλοποιηθεί μια σειρά από πρωτόγνωρα μέτρα αναδιάρθρωσης, εξυγίανσης και ανακεφαλαιοποίησης του τραπεζικού συστήματος. Επίσης, λήφθηκαν μια σειρά από δημοσιονομικά μέτρα με στόχο την επαναφορά των δημοσίων οικονομικών της χώρας σε βιώσιμη πορεία. Το πρόγραμμα αυτό, το οποίο επικαιροποιείται ανά τρίμηνο, έχει, σύμφωνα με τις έως τώρα αξιολογήσεις του, αρχίσει να αποδίδει και να δημιουργεί τις προϋποθέσεις επιστροφής σε συνθήκες βιώσιμης ανάπτυξης και πλήρους απασχόλησης. Με βάση την πορεία υλοποίησης του προγράμματος τόσο στον χρηματοοικονομικό και δημοσιονομικό τομέα όσο και στον πυλώνα των διαρθρωτικών αλλαγών, παρέχεται η απαραίτητη χρηματοδότηση στην οικονομία μας μέχρι που αυτή να εισέλθει σε πορεία βιώσιμης ανάπτυξης και να επιστρέψει στον απρόσκοπτο δανεισμό από τις διεθνείς αγορές. Αν και πρέπει να αναγνωριστεί η ικανοποιητική, κάτω από δύσκολες περιστάσεις, πορεία υλοποίησης του προγράμματος του ΜΣ, θα πρέπει να τονιστεί πως πολλές προκλήσεις εξακολουθούν να υφίστανται και να μην επιτρέπουν περιθώρια εφησυχασμού.

Όσον αφορά τα δημοσιονομικά, σημειώνεται ότι οι δημοσιονομικοί στόχοι που έχουν τεθεί δεν έχουν απλώς τηρηθεί αλλά υπερκαλυφθεί, αντικατοπτρίζοντας τη συνετή υλοποίηση του κρατικού προϋπολογισμού. Ταυτόχρονα, έχει καταγραφεί σημαντικά μικρότερης έκτασης επιδείνωση του πραγματικού ΑΕΠ από ό,τι είχε αρχικά εκτιμηθεί για το 2013. Επίσης, ο προϋπολογισμός του 2014 στοχεύει σε ταχύτερη υλοποίηση μέρους της επιπρόσθετης δημοσιονομικής προσαρμογής που απαιτείται κατά τα έτη 2015-2018 σύμφωνα με το ΜΣ. Στόχος είναι να επιτευχθεί και να διατηρηθεί σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα ένα πρωτογενές πλεόνασμα της τάξης του 4% του ΑΕΠ, έτσι ώστε το δημόσιο χρέος να οδηγηθεί σε μια σταθερά καθοδική και βιώσιμη πορεία.

Σε ό,τι αφορά στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, σημειώθηκε πρόοδος τόσο στη μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης όσο και στην προετοιμασία οδικού χάρτη για το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων, ο οποίος αποσκοπεί στη συγκέντρωση τουλάχιστον €1 δις μέχρι το τέλος του 2016 και επιπλέον €400 εκατ. έως το 2018, το αργότερο.

Όσον αφορά τον χρηματοπιστωτικό τομέα, η σειρά των γεγονότων και των κακών τραπεζικών πρακτικών που εφαρμόζονταν πριν την υιοθέτηση του ΜΣ, έφεραν τον τραπεζικό τομέα αντιμέτωπο με την πιο δύσκολη χρονιά του μέχρι σήμερα. Υιοθετήθηκαν πρωτοφανή μέτρα για την εξυγίανση, ανακεφαλαιοποίηση και αναδιάρθρωση συστημικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Επιπρόσθετα, το πλαίσιο ρύθμισης και εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων έχει ενδυναμωθεί και πλήρως εκσυγχρονιστεί, ευθυγραμμίζοντας το με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

Οι αποφάσεις του Eurogroup της 25ης Μαρτίου 2013, περιλάμβαναν μια σειρά μέτρων εξυγίανσης τα οποία έχουν εφαρμοστεί από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) υπό την ιδιότητά της ως Αρχή Εξυγίανσης. Η Λαϊκή Τράπεζα έτυχε άμεσης εξυγίανσης, μέσω της πλήρους συνεισφοράς των μετόχων, των κατόχων αξιόγραφων και των μη ασφαλισμένων καταθετών, σύμφωνα με τις πρόνοιες του *περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και άλλων Ιδρυμάτων Νόμου*, ο οποίος ψηφίστηκε στις 22 Μαρτίου 2013 και είχε ως σκοπό τον καθορισμό

των εργαλείων αντιμετώπισης της κρίσης προς όφελος του δημόσιου συμφέροντος. Οι δραστηριότητες της Λαϊκής Τράπεζας, το προσωπικό, τα υποκαταστήματα και τα περιουσιακά της στοιχεία στην Κύπρο (με εξαίρεση τις επενδύσεις της σε θυγατρικές εξωτερικού), οι ασφαλισμένες καταθέσεις μέχρι του ποσού των €100.000, καθώς και οι υποχρεώσεις από την παροχή έκτακτης ρευστότητας έχουν μεταφερθεί στην Τράπεζα Κύπρου, η οποία είχε, επίσης, τεθεί υπό καθεστώς εξυγίανσης σύμφωνα με τις αποφάσεις του Eurogroup. Με την ολοκλήρωση της ανεξάρτητης αποτίμησης των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της από διεθνή ελεγκτικό οίκο, η Τράπεζα Κύπρου ανακεφαλαιοποιήθηκε μέσω της μετατροπής των μη ασφαλισμένων καταθέσεων σε μετοχές και της πλήρους σχεδόν συνεισφοράς των μετόχων και των κατόχων αξιόγραφων. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του Eurogroup, δεν έχουν χρησιμοποιηθεί κεφάλαια του προγράμματος για την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου και οι ασφαλισμένοι καταθέτες έχουν πλήρως προστατευθεί σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο. Ως αποτέλεσμα αυτού, μόνο το 4% των καταθετών της Λαϊκής Τράπεζας και της Τράπεζας Κύπρου έχουν επηρεαστεί. Ωστόσο, λόγω των πρωτοφανών διαταράξεων στην αγορά και της επιδείνωσης του κλίματος εμπιστοσύνης ως αποτέλεσμα των πιο πάνω μέτρων, λήφθηκαν περιοριστικά μέτρα ως προς την κίνηση κεφαλαίων για την προστασία της ρευστότητας των τραπεζών.

Η έκθεση της Ανεξάρτητης Επιτροπής για το Τραπεζικό Σύστημα, διορισθείσας από την ΚΤΚ, η οποία δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 2013, αναλύει σε αρκετή λεπτομέρεια τους λόγους που οδήγησαν στην τραπεζική κρίση και η οποία κατέστησε αναγκαία την λήψη των πιο πάνω πρωτοφανών ενεργειών. Επί σειρά ετών, ο τραπεζικός τομέας στην Κύπρο, όπως και σε κάποιες άλλες χώρες, εφάρμοζε ανεπαρκείς πρακτικές ως προς τα θέματα εσωτερικής διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε ραγδαία πιστωτική επέκταση, στην υπέρμετρη έκθεση στην αγορά ακινήτων και σε εξωτερικές αγορές όπως η Ελλάδα. Επιπλέον, οι τράπεζες ακολούθησαν μια επικίνδυνη επενδυτική στρατηγική υψηλών αποδόσεων χωρίς σωστή εκτίμηση των κινδύνων και περιορισμών στις συγκεντρώσεις των ανοιγμάτων. Η υπερβολική έκθεση στα υψηλής απόδοσης ομόλογα του ελληνικού χρέους και η συνεπακόλουθη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα (PSI) το 2011, δημιούργησε σοβαρές επιπτώσεις στις δύο μεγάλες συστημικές τράπεζες, την Τράπεζα Κύπρου και την πρώην Λαϊκή Τράπεζα.

Έχουν ήδη ληφθεί δραστικά μέτρα για την αντιμετώπιση των αιτιών που οδήγησαν στην κρίση και στην αποκατάσταση της βιωσιμότητας του τραπεζικού συστήματος. Μετά την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου και παρά τις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν, ο Όμιλος της Ελληνικής Τράπεζας έχει επιτύχει την ενδυνάμωση της κεφαλαιακής του βάσης με την άντληση ιδιωτικών κεφαλαίων ύψους €358 εκατ. Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν είχαν ξεπεράσει τον στόχο που είχε τεθεί, καταδεικνύοντας το έντονο ενδιαφέρον από ξένους επενδυτές. Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα έχουν ανακεφαλαιοποιηθεί από το κράτος, μέσω χρηματοδοτικής στήριξης που πήρε από το Πρόγραμμα, με την παραχώρηση κεφαλαιακής στήριξης €1,5 δις, σύμφωνα με το ΜΣ.

Η Τράπεζα Κύπρου προχωρεί με την υλοποίηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης, το οποίο έχει εγκριθεί από την ΚΤΚ, ενώ η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, η οποία βρίσκεται κάτω από το

καθεστώς κρατικών ενισχύσεων, προχωρά στην υλοποίηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης, το οποίο έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Και τα δύο σχέδια αναδιάρθρωσης επικεντρώνουν τις δραστηριότητες των τραπεζών σε εγχώρια τραπεζικά προϊόντα, στη βελτίωση των πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης αντικαθιστώντας ή ανανεώνοντας, όπου κρίνεται απαραίτητο, τα διοικητικά συμβούλια και τις διευθυντικές ομάδες. Τα περιοριστικά μέτρα έχουν σταδιακά χαλαρώσει ενώ υπάρχουν θετικά σημάδια επανάκτησης της εμπιστοσύνης όπως αυτό αποδεικνύεται από την άντληση ιδιωτικών κεφαλαίων από την Ελληνική Τράπεζα.

Στην Τράπεζα Κύπρου, έχει εκλεγεί νέο διοικητικό συμβούλιο τον Σεπτέμβριο του 2013, ενώ έχει διοριστεί νέος Διευθύνοντας Σύμβουλος με ηγετικές ικανότητες και εμπειρία στις αναδιαρθρώσεις. Με την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου το 2013, η τράπεζα διατηρεί ισχυρή κεφαλαιακή βάση και προχωρεί με την υλοποίηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης της, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης των δραστηριοτήτων της πρώην Λαϊκής, το πρόγραμμα εξορθολογισμού των υποκαταστημάτων και τη μείωση του λειτουργικού κόστους. Αμέσως μετά την έξοδο από το καθεστώς εξυγίανσης στις 30 Ιουλίου του 2013, η Τράπεζα Κύπρου επανάκτησε την ιδιότητα αποδεκτού αντισυμβαλλομένου μέλους σε πράξεις νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο της επιτρέπει να αντλεί κεφάλαια, μειώνοντας σταδιακά την εξάρτησή της από την παροχή έκτακτης ρευστότητας.

Η διαδικασία των συγχωνεύσεων των 93 συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων σε 18 νέες οντότητες, η οποία ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2013, έχει ολοκληρωθεί σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα τον Μάρτιο του 2014. Στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα έχουν διοριστεί νέο διοικητικό συμβούλιο, καθώς και διευθύνων σύμβουλος, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία διορισμού νέων μελών στα διοικητικά συμβούλια των επιμέρους συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων.

Μια σειρά από σημαντικά βήματα έχουν, επίσης, πραγματοποιηθεί για την ενίσχυση του εποπτικού και ρυθμιστικού πλαισίου προκειμένου να τεθούν τα θεμέλια για έναν υγιή και σταθερό τραπεζικό τομέα τόσο σε μεσοπρόθεσμο όσο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Η ΚΤΚ έχει τροποποιήσει την οδηγία της για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, επιβάλλοντας ελάχιστο δείκτη βασικών ιδίων κεφαλαίων της τάξης του 9% για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα, ενώ οι τροποποιήσεις του *περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμου* ορίζουν ότι ο πρόεδρος και η πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να είναι ανεξάρτητοι. Περαιτέρω, απαγορεύεται η παραχώρηση πιστωτικών διευκολύνσεων σε ανεξάρτητους συμβούλους, ενώ η παραχώρηση πιστωτικών διευκολύνσεων προς τους μη ανεξάρτητους, μη εκτελεστικούς συμβούλους έχουν οριοθετηθεί στις €500.000. Επίσης, οι εκτελεστικοί διευθυντές δύνανται να λαμβάνουν πιστωτικές διευκολύνσεις σύμφωνα με τα σχέδια που ισχύουν για το υπόλοιπο προσωπικό της τράπεζας και νοουμένου ότι δεν υπερβαίνουν το όριο των €500.000, το οποίο ισχύει για τους μη ανεξάρτητους συμβούλους. Η συνολική παραχώρηση εξασφαλισμένων και μη εξασφαλισμένων πιστωτικών διευκολύνσεων προς τους μετόχους οι οποίοι κατέχουν πάνω από το 10% του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας έχουν οριοθετηθεί, στο 20% και 2% της κεφαλαιακής βάσης της τράπεζας, αντίστοιχα.

Επίσης, έχουν εκδοθεί νέες Οδηγίες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και την αποτελεσματική διαχείριση των δανείων που παρουσιάζουν καθυ-

στερήσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ορισμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων, όπως καθορίζεται στη νέα Οδηγία της ΚΤΚ, είναι παρόμοιος με αυτό που έχει καθορίσει η Ευρωπαική Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ). Η εφαρμογή του νέου ορισμού μη εξυπηρετουμενων δανείων της ΕΑΤ στην ΕΕ αναμένεται να αρχίσει από τον Σεπτέμβριο του 2014. Η βασικότερη τροποποίηση στην οδηγία της ΚΤΚ αφορά την μη αναγνώριση των εξασφαλίσεων για σκοπούς κατάταξης των χορηγήσεων ως μη εξυπηρετούμενες. Επίσης, εκδόθηκε νέα οδηγία αναφορικά με την απομείωση δανείων και τις διαδικασίες διενέργειας προβλέψεων, η οποία αποσκοπεί στην διασφάλιση της συνετούς εφαρμογής των σχετικών Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης από τις τράπεζες. Βάσει της νέας Οδηγίας, οι τράπεζες οφείλουν να εφαρμόζουν κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες αναγνώρισης επαρκών προβλέψεων, είτε σε ατομική είτε σε συλλογική βάση.

Το υψηλό επίπεδο των δανείων που παρουσιάζουν καθυστερήσεις αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που προκύπτουν από την ανεπαρκή διαχείριση των κινδύνων και αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών, αλλά και από την επιδείνωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος. Οι τράπεζες κλήθηκαν να θέσουν ως προτεραιότητα την αποτελεσματική διαχείριση των καθυστερήσεων και την αναδιάρθρωση των δανείων, τη σύσταση της κατάλληλης οργανωτικής δομής για τη διαχείριση κινδύνων και οφειλών που παρουσιάζουν καθυστερήσεις. Αναμένεται ότι η προτεραιότητα στα θέματα αυτά θα ενδυναμωθεί περαιτέρω, ενώ το ξεκαθάρισμα των ισολογισμών των τραπεζών αναμένεται να βελτιώσει τη λειτουργία του νομισματικού μηχανισμού. Πιο συγκεκριμένα, η μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και η ενδυνάμωση των διαδικασιών ανάκτησης θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των προβλέψεων, συμβάλλοντας έτσι στην αναγκαία μείωση των επιτοκίων προς όφελος των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.

Οι αρνητικές επιπτώσεις που είχαν τα προβληματικά δάνεια στη ρευστότητα, την κερδοφορία και, εν τέλει, την κεφαλαιακή θέση των τραπεζών, αποτελούν μία συνεχώς αυξανόμενη και άμεση πρόκληση του τομέα. Πέραν των πιο πάνω Οδηγιών, η ΚΤΚ εξέδωσε μία νέα οδηγία, για σκοπούς καθοδήγησης των τραπεζών κατά τις διαδικασίες αξιολόγησης για χορήγηση νέων πιστωτικών διευκολύνσεων και αναθεώρησης υφισταμένων. Με την πιο πάνω Οδηγία, καθορίζεται ως βασικό κριτήριο δανεισμού η ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη και όχι οι τυχόν εξασφαλίσεις που δυνατό να προσφέρει. Ο δανεισμός στη βάση της εξασφάλισης περιουσιακών στοιχείων δεν είναι πλέον αποδεκτός από την ΚΤΚ, αφού η ικανότητα αποπληρωμής αποτελεί, πλέον, το πρωταρχικό κριτήριο της εγκριτικής απόφασης για χορήγηση δανείων.

Συνολικά, η πρόοδος τόσο στον οικονομικό όσο και στον χρηματοπιστωτικό τομέα ήταν σημαντική, αλλά οι προκλήσεις παραμένουν. Οι θετικές αποκλίσεις που έχουν καταγραφεί θα πρέπει να ενισχυθούν ακόμα περισσότερο γιατί δημιουργούν ένα ασφαλές περιθώριο έτσι ώστε η οικονομία της χώρας να μπορεί να ξεπεράσει σχετικά πιο εύκολα ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί κατά καιρούς να δημιουργούνται από απρόβλεπτες, αρνητικές οικονομικές εξελίξεις. Ενδυναμώνουν, επίσης, την αξιοπιστία μας τόσο έναντι των αγορών, όσο και έναντι των εταίρων μας, ενώ παράλληλα παρέχουν την ευχέρεια για τυχόν αναπροσαρμογές στο πρόγραμμα που ενδεχομένως χρειαστούμε. Τρεις αξιολογήσεις του

προγράμματος μέχρι σήμερα έχουν ολοκληρωθεί, δύο από τις οποίες έλαβαν χώρα το 2013 και μία στις αρχές του 2014. Οι αξιολογήσεις αυτές ήταν πολύ θετικές. Η εκτίμηση της Τρόικας είναι ότι το Πρόγραμμα είναι σε καλό δρόμο με τα δημοσιονομικά αποτελέσματα να είναι καλύτερα από τα αναμενόμενα ενώ, παράλληλα, η ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος έχει ολοκληρωθεί. Ωστόσο, σημαντικές προκλήσεις παραμένουν και οι οποίες υπαγορεύουν τη διατήρηση της επαγρύπνησης των κυπριακών Αρχών και της πλήρους συμμόρφωσης με το Πρόγραμμα που συμφωνήθηκε με τους διεθνείς εταίρους μας. Οι προκλήσεις για τον τραπεζικό τομέα επικεντρώνονται γύρω από την επιτυχή υλοποίηση των σχεδίων αναδιάρθρωσης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και τη διαχείριση των υψηλών επιπέδων των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η επιτυχία σε αυτούς τους τομείς θα συμβάλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης στο τραπεζικό σύστημα.

Πανίκος Δημητριάδης
Διοικητής

2. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΤΚ

2.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πανίκος Δημητριάδης

Στέλιος Κοιλιάρης

Γιώργος Συρίχας

Σταύρος Ζένιος

Πανίκος Δημητριάδης
Διοικητής και Πρόεδρος.

Στέλιος Κοιλιάρης
Είναι απόφοιτος του Οικονομικού Τμήματος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος των τίτλων MA και PhD του Πανεπιστημίου του Essex. Έχει υπηρετήσει ως Υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών, Οικονομικός Διευθυντής (υπεύθυνος για θέματα Οικονομικής Έρευνας και Μακροοικονομικής Πολιτικής) στο Υπουργείο Οικονομικών, Γενικός Διευθυντής της Euroinvestment and Merchant Finance και Διευθυντής/Διευθύνων Σύμβουλος/ Πρώτος Εκτελεστικός Λειτουργός σε εταιρείες του Ομίλου Louis.

Στο παρελθόν έχει επίσης υπηρετήσει ως Πρόεδρος ή μέλος Συμβουλίων διαφόρων Ημικρατικών Οργανισμών, Δημοσίων και Ιδιωτικών Εταιρειών, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, και ως Γραμματέας της Συμβουλευτικής Οικονομικής Επιτροπής και του Ανώτατου Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής. Υπήρξε επίσης μέλος των Εκτελεστικών Επιτροπών της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων, του Κυπριακού Ναυτιλιακού Συμβουλίου και του European Cruise Council, Πρόεδρος της Επιτροπής Επιβατηγών Πλοίων του Κυπριακού Ναυτιλιακού Συμβουλίου, μέλος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Κύπρου, Οικονομικός Σύμβουλος του Προέδρου του Δημοκρατικού Κόμματος και Council Member/GLG Educator of the Gerson Lehrman Group Councils. Διορίστηκε ως μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ τον Μάιο του 2013 και ως εκτελεστικό μέλος τον Σεπτέμβριο του 2013.

Γιώργος Συρίχας
Σπούδασε οικονομικά στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και συνέχισε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο του Essex της Μεγάλης Βρετανίας από όπου πήρε τους μεταπτυχιακούς τίτλους MA στην οικονομική ανάπτυξη και διδακτορικό στα οικονομικά. Εργάστηκε ως λέκτορας των οικονομικών στο Οικονομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου του Essex. Εργάστηκε επίσης ως ειδικός επιστήμονας στο Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου και ήταν τακτικός συνεργάτης στην Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης.

Από το 2008 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2013, κατείχε τη θέση του Ανώτερου Διευθυντή του Τμήματος Οικονομικών Ερευνών, καθώς και άλλων τμημάτων στην ΚΤΚ. Μέχρι τον Απρίλιο του 2012 συμμετείχε με το Διοικητή στις συνεδρίες του Γενικού και Διοικητικού Συμβουλίου του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών. Συμμετείχε επίσης στις Επιτροπές Νομισματικής Πολιτικής και Επικεφαλής Ερευνών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας καθώς και της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι μέλος του Συμβουλίου του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) και της Εταιρείας Κυπριακών Οικονομικών Μελετών (ΕΚΟΜ). Έχει δημοσιεύσει διάφορα άρθρα και μελέτες σε επιστημονικά περιοδικά και έδωσε πληθώρα διαλέξεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό σχετικά με την κυπριακή οικονομία, νομισματικά και συναλλαγματικά θέματα. Διορίστηκε ως εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ τον Σεπτέμβριο του 2013.

Σταύρος Ζένιος
Καθηγητής χρηματοοικονομικών και διοικητικής επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και Senior Fellow στο Wharton Financial Institutions Centre. Έλαβε το διδακτορικό του τίτλο στα engineering management systems από το Πανεπιστήμιο του Princeton το 1986.

Ειδικεύεται στη διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων. Δημοσίευσε πέραν των 130 επιστημονικών άρθρων σε διεθνή περιοδικά σε χρηματοοικονομικά και διοικητική επιστήμη. Είναι συγγραφέας πέντε βιβλίων και επιμελητής άλλων επτά με το Cambridge University Press, Blackwell και Oxford University Press. Διετέλεσε Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Πενσυλβανία και επισκέπτης καθηγητής στο Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Μασαχουσέτης (MIT), στο Πανεπιστήμιο της Χάιφα, στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο University of Bergamo και στο Universidad San

Νίκος Κωνσταντίνου

Φίλιππος Μαννάρης

Μιχάλης Πολυδωρίδης

Andres. Δίνει διαλέξεις διεθνώς και πρόσφερε συμβουλευτικές υπηρεσίες σε διεθνείς χρηματοοικονομικούς οργανισμούς. Διετέλεσε για οκτώ χρόνια πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου και εξελέγη δύο φορές Πρόεδρος των Πανεπιστημίων των Ευρωπαϊκών Πρωτευουσών UNICA. Διορίστηκε ως μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ τον Οκτώβριο του 2013.

Νίκος Κωνσταντίνου

Κατέχει πανεπιστημιακό δίπλωμα σε συστήματα πληροφορικής, μεταπτυχιακό στη διοίκηση επιχειρήσεων και τον επαγγελματικό τίτλο του εγκεκριμένου λογιστή / ελεγκτή από το Ηνωμένο Βασίλειο. Είναι μέλος του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ). Από το 2002 είναι διευθύνων συνέταιρος σε ελεγκτικό / συμβουλευτικό οίκο, καθώς επίσης σύμβουλος στρατηγικής και ανάπτυξης σε εταιρείες με έδρα την Ευρώπη και Ασία. Διορίστηκε ως μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ τον Δεκέμβριο του 2008.

Φίλιππος Μαννάρης

Αποφοίτησε από το πανεπιστήμιο London School of Economics & Political Science με BSc (First Class Hons) στις Αναλογιστικές Σπουδές. Είναι αδειούχος αναλογιστής, μέλος του Συνδέσμου Αναλογιστών Κύπρου και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ανήκει στο δυναμικό της Aon Hewitt από το 2003 όπου έχει το ρόλο του Διευθύνοντος Συμβούλου για την Κύπρο και του υπεύθυνου για τις αναλογιστικές και επενδυτικές υπηρεσίες του ομίλου για τη Μέση Ανατολή. Είναι συνεταίρο μέλος της ομάδας International Retirement & Investment της Aon Hewitt, με εστίαση στην παροχή υπηρεσιών σε θεσμικούς πελάτες. Είναι ο κύριος σύμβουλος για αριθμό μεγάλων τοπικών και πολυεθνικών εταιριών, καθώς και συνταξιοδοτικών ταμείων και Ταμείων Κοινωνικών Ασφαλίσεων στην Κύπρο, Ελλάδα, Αίγυπτο και Μέση Ανατολή. Διαθέτει συνολικά 15 χρόνια πείρα στην παροχή αναλογιστικών και επενδυτικών υπηρεσιών γενικής φύσης στη Νοτιανατολική Μεσόγειο και Μέση Ανατολή. Διορίστηκε ως μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ τον Οκτώβριο του 2013.

Μιχάλης Πολυδωρίδης

Είναι fellow του Institute of Chartered Accountants in England and Wales, μέλος του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου, fellow του Chartered Management Institute και μέλος του Institute of Directors. Είναι Σύμβουλος της Polydorides & Associates Consultants Ltd, που παρέχει συμβουλευτικές και διευθυντικές υπηρεσίες σε επιχειρήσεις, μη-εκτελεστικός Σύμβουλος της Interfund Investments Plc και διοικητικό μέλος άλλων ιδιωτικών εταιρειών. Από το 1970 μέχρι το 1987 διετέλεσε Συνέταιρος στον ελεγκτικό οίκο Σκώττης & Πολυδωρίδης και μετέπειτα Διευθύνων Συνέταιρος στους Peat Marwick Mitchell & Co. Το 1987, διορίστηκε Διευθύνων Σύμβουλος της ΚΕΟ Plc, θέση που υπηρέτησε μέχρι το 1996. Διετέλεσε μη εκτελεστικός Σύμβουλος της Alliance International Reinsurance Plc. Από το 1993 μέχρι το 1999 διετέλεσε Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Λεμεσού και από τότε είναι Επίτιμος Πρόεδρος του Επιμελητηρίου. Επίσης διετέλεσε μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου από το 1993 μέχρι το 2002. Διορίστηκε ως μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ τον Ιούλιο του 2013.

Μέλη που αποχώρησαν κατά το 2013:

Σπύρος Σταυρινάκης (Υποδιοικητής, Φεβρουάριος - Απρίλιος 2013)
Χαράλαμπος Αχνιώτης (Μάιος 2009 - Απρίλιος 2013)
Ανδρέας Μάτσης (Δεκέμβριος 2008 - Απρίλιος 2013)
Αλέξανδρος Μιχαηλίδης (Μάιος - Νοέμβριος 2013)
Μιχάλης Σπανός (Μάιος - Σεπτέμβριος 2013)
Λούης Χριστοφίδης (Νοέμβριος 2011 - Απρίλιος 2013)

2.2 ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ 2013

Π. Δημητριάδης
Διοικητής

Σπ. Σταυρινάκης
Υποδιοικητής
από τον Φεβρουάριο
του 2013 μέχρι τον Απρίλιο
του 2013

Κ. Ζίγκας
Ανώτερος Διευθυντής
• Τμήμα Εποπτείας και Ρύθμισης Τραπεζικών Ιδρυμάτων
• Τμήμα Τραπεζικών Εργασιών Εσωτερικού
• Υπηρεσία Τεχνικής Υποστήριξης

Φ. Φρανκ
Ανώτερη Διευθύντρια
• Τμήμα Στατιστικής
• Τμήμα Πληροφορικής
• Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, Οργάνωσης & Μεθόδων

Κ. Παπαδόπουλος
Ανώτερος Διευθυντής
• Τμήμα Χρηματοοικονομικών Αγορών
• Τμήμα Διασφάλισης Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας
• Τμήμα Οικονομικών Ερευνών
• Τμήμα Συστημάτων Πληρωμών & Λογιστικών Υπηρεσιών
• Γραφείο Ευρωπαϊκών & Διεθνών Υποθέσεων

Τα πιο κάτω Τμήματα και Υπηρεσίες / Γραφεία υπάγονται κατευθείαν στο Διοικητή
• Τμήμα Εσωτερικής Επιθεώρησης • Γραφείο Διοικητή & Επικοινωνίας
• Γραφείο Διαχείρισης Κινδύνων • Νομική Υπηρεσία • Υπηρεσία Ασφάλειας

2.3 ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΔΟΜΗ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2013

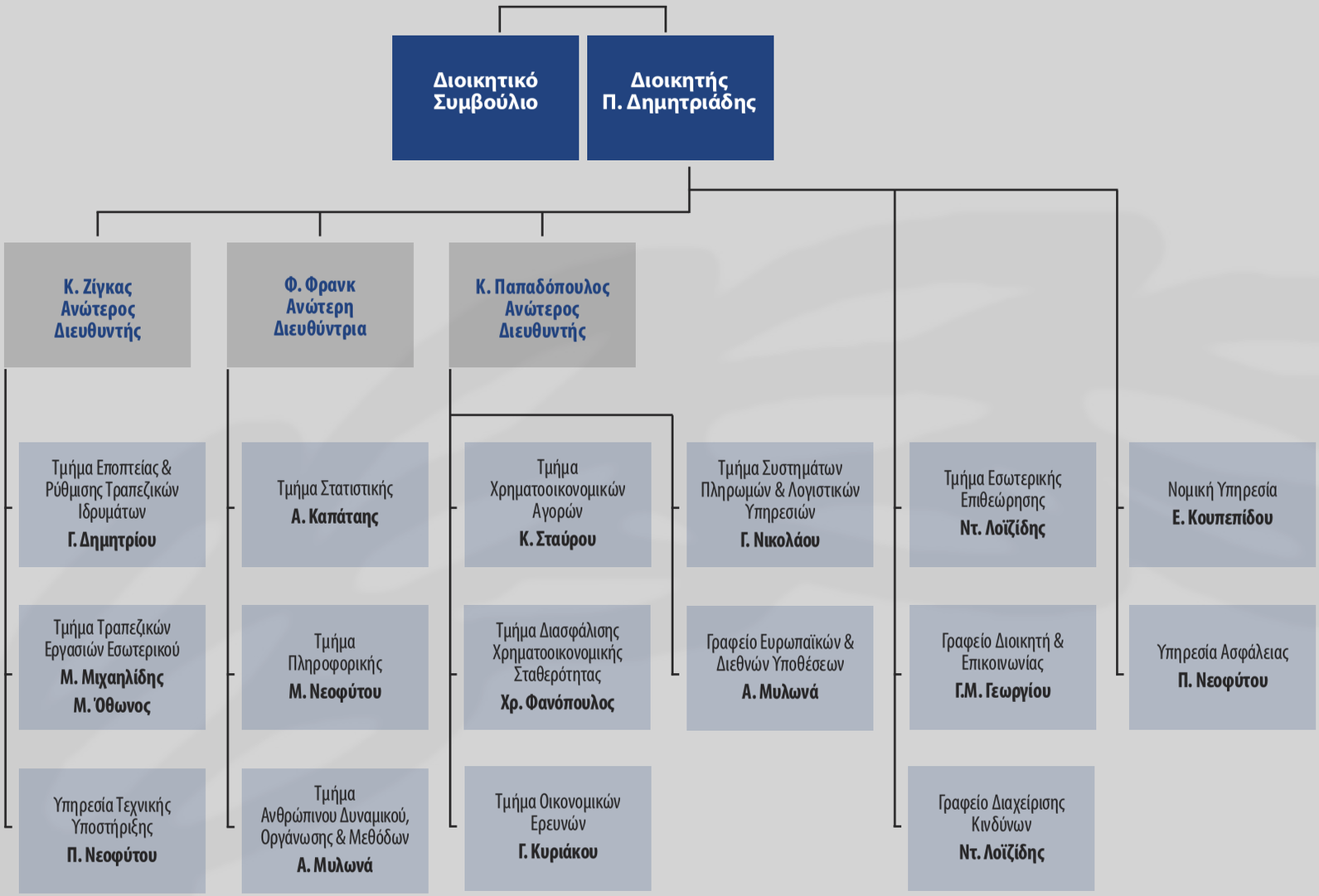

3. Οικονομικές Εξελίξεις

Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις

Η ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας το 2013 παρέμεινε υποτονική και ανομοιόμορφη μεταξύ των περιφερειών, ενώ παρατηρήθηκε μετατόπιση της δυναμικής της ανάπτυξης σε ορισμένες προηγμένες οικονομίες, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ και του Ηνωμένου Βασιλείου. Στις αναδυόμενες οικονομίες ο ρυθμός μεγέθυνσης, αν και κατέγραψε επιβράδυνση λόγω κυκλικών και διαρθρωτικών παραγόντων, συνέχισε να συνεισφέρει σημαντικά στην παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα. Πρόσφατοι δείκτες από διάφορες έρευνες υποδηλούν περαιτέρω επέκταση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας, κυρίως, μέσω της σταθεροποίησης των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών συνθηκών. Στη ζώνη του ευρώ, αν και η πραγματική οικονομία επωφελήθηκε από τη σημαντική βελτίωση που παρατηρείται στις χρηματοπιστωτικές αγορές από το 2012, η ανεργία παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα, την ίδια στιγμή που η προσαρμογή στους ισολογισμούς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα συνεχίζει να επηρεάζει αρνητικά την οικονομική δραστηριότητα. Στις ΗΠΑ, οι αυτόματες περικοπές δημοσίων δαπανών που τέθηκαν σε ισχύ το Μάρτιο του 2013 περιόρισαν την ανάπτυξη, αν και η ιδιωτική ζήτηση παρουσιάστηκε σχετικά ανθεκτική με αποτέλεσμα να μειωθεί η ανεργία. Συγκεκριμένα, η σταδιακή βελτίωση των ισολογισμών των νοικοκυριών οδήγησε σε αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των ιδιωτικών επενδύσεων περιλαμβανομένου και του οικιστικού τομέα. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, από την αρχή του έτους παρατηρήθηκε μια απότομη ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας και αύξηση της απασχόλησης στην αγορά εργασίας, κυρίως λόγω της συνεισφοράς της εγχώριας ζήτησης και ειδικότερα της ιδιωτικής κατανάλωσης. Στην Ιαπωνία, παρά τη βουτιά που παρατηρήθηκε στην ανάπτυξη κατά το τρίτο τρίμηνο του 2013, η υποκείμενη δραστηριότητα παρέμεινε ισχυρή, υποστηριζόμενη από μια επεκτατική δημοσιονομική και νομισματική πολιτική.

Με βάση τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις, το 2013 το ΑΕΠ υπολογίζεται να συρρικνωθεί κατά -0,4% στη ζώνη του ευρώ, να επιβραδυνθεί στο 1,6% στις ΗΠΑ και να παραμείνει σταθερό στο 2% στην Ιαπωνία. Αντίθετα, το ΑΕΠ στο Ηνωμένο Βασίλειο εκτιμάται να έχει αυξηθεί κατά 1,4% (**Διάγραμμα 3.1**, σελ. 17).

Ο πληθωρισμός σε παγκόσμιο επίπεδο υποχώρησε περαιτέρω το 2013, κυρίως λόγω της πλεονάζουσας παραγωγικής δυναμικότητας στις αναπτυγμένες οικονομίες, αλλά και λόγω της μείωσης των τιμών του πετρελαίου και των λοιπών βασικών εμπορευμάτων σε σχέση με το 2012. Συγκεκριμένα, ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στο 1,5% στη ζώνη του ευρώ και στις ΗΠΑ, αντίστοιχα, στο 2,6% στο Ηνωμένο Βασίλειο και στο 0,2% στην Ιαπωνία (**Διάγραμμα 3.2**, σελ. 17). Υπό τις πιο πάνω συνθήκες, οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες συνέχισαν τη διατήρηση των επιτοκίων τους σε χαμηλά επίπεδα και την παραχώρηση μεγάλων ποσοτήτων ρευστότητας στα τραπεζικά συστήματα μέσω διάφορων συμβατικών και μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής. Επιπρόσθετα, η ΕΚΤ λαμβάνοντας υπόψη τις μειωμένες πληθωριστικές πιέσεις και το αρνητικό κλίμα στην ανάπτυξη και την πιστωτική επέκταση, προχώρησε, επίσης, σε δύο μειώσεις των βασικών της επιτοκίων, τον Μάιο και τον Νοέμβριο του 2013. Ως εκ τούτου, το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης μειώθηκε στο 0,25%, το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης στο 0,75%, ενώ το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων παρέμεινε στο 0%. Η

Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ και η Τράπεζα της Αγγλίας, διατήρησαν τα βασικά επιτόκιά τους αμετάβλητα, μεταξύ 0%-0,25% και 0,5% αντίστοιχα.

Παράλληλα, η μείωση των εντάσεων στις χώρες του ευρώ που βρίσκονται υπό δημοσιονομική κρίση, οι προσδοκίες των αγορών για μείωση του βασικού επιτοκίου της ΕΚΤ, καθώς και οι πιο πρόσφατες προσδοκίες των αγορών για σταδιακή ανάπτυξη στη ζώνη του ευρώ και για πιθανή καθυστέρηση της μείωσης στην ποσοτική χαλάρωση από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, οδήγησαν σε ανατίμηση του ευρώ, στη μείωση των αποδόσεων των ευρωπαϊκών κρατικών ομολόγων καθώς και σε σημαντική μείωση στις τιμές του χρυσού το 2013 σε σύγκριση με το 2012. Στις διεθνείς αγορές μετοχών, ο δείκτης DJ Eurostoxx, ο S&P500 και ο ιαπωνικός Nikkei κατέγραψαν αύξηση το 2013.

Παρόλα αυτά, οι καθοδικοί κίνδυνοι για τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομικής ανάκαμψης εξακολουθούν να υφίσταται, ένεκα κυρίως της αβεβαιότητας ως προς τις εξελίξεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές, την πιθανότητα ασθενέστερης παγκόσμιας ζήτησης και ψηλότερων τιμών από τις προβλεπόμενες των βασικών εμπορευμάτων. Ταυτόχρονα, δεδομένου ότι θα συνεχίσει να υπάρχει άφθονη πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα σε μεγάλες ανεπτυγμένες οικονομίες, ο παγκόσμιος πληθωρισμός αναμένεται να παραμείνει μάλλον υποτονικός.

Οι τελευταίες προβλέψεις διεθνών οργανισμών και αναλυτών για το 2014 όσον αφορά το ΑΕΠ αναφέρουν θετικό ρυθμό ανάπτυξης για τη ζώνη του ευρώ 1,0% και αύξηση 2,2%, 2,6% και 1,6% στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις ΗΠΑ και στην Ιαπωνία, αντίστοιχα. Ο πληθωρισμός αναμένεται να καταγράψει αύξηση 1,4% στη ζώνη του ευρώ, 1,7% στις ΗΠΑ, 2,3% στο Ηνωμένο Βασίλειο και 2,5% στην Ιαπωνία (**Διαγράμματα 3.1** και **3.2**).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.1 **ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες**
(ετήσια μεταβολή %, εποχιακά διορθωμένη)

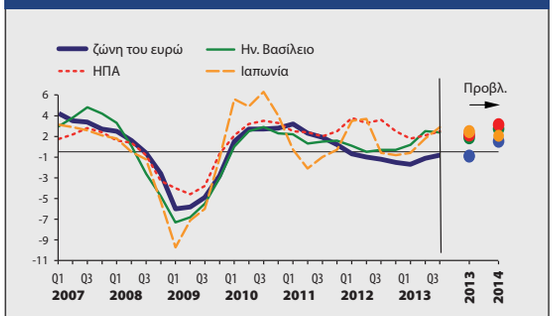

Πηγή: Eurostat.
Σημείωση: Οι προβλέψεις είναι για το έτος και υπολογίζονται ως οι μέσοι όροι των πιο πρόσφατων προβλέψεων από την Ευρωπαική Επιτροπή, The Economist poll και το ΔΝΤ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.2 **Πληθωρισμός σε επιλεγμένες χώρες**
(ετήσια μεταβολή, %)

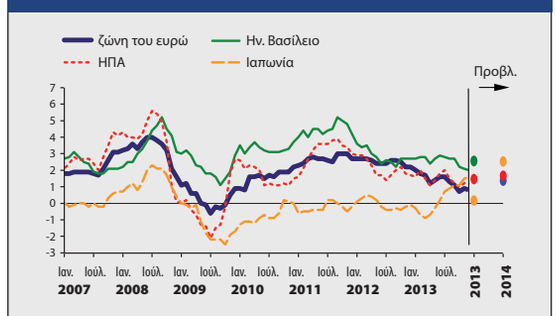

Πηγές: Eurostat, SDW (ΕΚΤ).
Σημείωση: Οι προβλέψεις είναι για το έτος και υπολογίζονται ως οι μέσοι όροι των πιο πρόσφατων προβλέψεων από την Ευρωπαική Επιτροπή, The Economist poll και το ΔΝΤ.

Εγχώριες Εξελίξεις

Νομισματικές εξελίξεις[1, 2]

Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των δανείων του εγχώριου ιδιωτικού τομέα καταγράφει από τον Μάιο του 2013 αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής, φθάνοντας στο -3,5% τον Δεκέμβριο του 2013 από 1,4% άνοδο τον Δεκέμβριο του 2012, αντικατοπτρίζοντας τους ρυθμούς μεταβολής που κατέγραψαν οι πιο σημαντικές κατηγορίες του

1. Όλα τα νομισματικά μεγέθη συμπεριλαμβανομένων των επιτοκίων, αφορούν στοιχεία εξαιρουμένης της ΚΤΚ ή/και του Ευρωσυστήματος. Σημειώνεται, επίσης, ότι τα στοιχεία που αναλύονται στην παρούσα ενότητα της Έκθεσης αναφέρονται σε κατοίκους Κύπρου και εξαιρούν τους οργανισμούς ή επιχειρήσεις χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο. Η πιο πάνω επίδραση εξαιρείται ώστε να επιτευχθεί διαχρονική συγκρισιμότητα των στατιστικών στοιχείων και να υποβοηθηθεί η εξαγωγή συμπερασμάτων.
2. Για λεπτομέρειες ως προς τον υπολογισμό, βλ. την έκδοση «Νομισματικές και Χρηματοοικονομικές Στατιστικές» του Τμήματος Στατιστικής της ΚΤΚ στον ιστοχώρο της ΚΤΚ.

δανεισμού προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Οι αρνητικοί ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής των δανείων προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα οφείλονται κυρίως στην αρνητική πορεία της οικονομίας και στις ραγδαίες εξελίξεις μετά τις αποφάσεις του Eurogroup τον Μάρτιο του 2013 που επέφεραν περαιτέρω σημαντικούς κλυδωνισμούς στην εγχώρια οικονομία αλλά και σημαντικές ανακατατάξεις στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα.

Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των δανείων σε εγχώριες μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις ανήλθε στο -2,3% τον Δεκέμβριο του 2013 και είναι ο χαμηλότερος των προηγούμενων ετών για τα οποία υπάρχουν συγκρίσιμα στοιχεία. Παρόμοια εικόνα καταγράφεται και στον ετήσιο ρυθμό επέκτασης των δανείων σε εγχώρια νοικοκυριά (**Πίνακας 3.1**), όπου καταγράφηκε μείωση 4,7% τον Δεκέμβριο του 2013. Χαρακτηριστικά, η κατηγορία των στεγαστικών δανείων παρουσίασε ρυθμό μεταβολής της τάξης του -5,3% τον Δεκέμβριο του 2013, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη ετήσια πτώση των τελευταίων ετών για τα οποία υπάρχουν συγκρίσιμα στοιχεία.

Παρόμοια εικόνα παρουσιάζουν και οι καταθέσεις, αφού για την περίοδο Μαρτίου-Δεκεμβρίου του 2013 καταγράφηκαν σημαντικές εκροές λόγω του μειωμένου εισοδήματος και νοικοκυριών, καθώς και λόγω της απομείωσης στις ανασφάλιστες καταθέσεις στην Τράπεζα Κύπρου λόγω της ανακεφαλαιοποίησης της εν λόγω τράπεζας με ίδια μέσα, αλλά και την πώληση ορισμένων εργασιών της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd στην Τράπεζα Κύπρου. Εντούτοις, σημειώνεται ότι οι ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής καταθέσεων Μαρτίου-Δεκεμβρίου 2013, δεν αντικατοπτρίζουν την επίδραση των εν λόγω πράξεων απομείωσης των καταθέσεων, αφού βάσει του στατιστικού χειρισμού του Ευρωσυστήματος, οι πράξεις αυτές δεν θεωρούνται ως κανονικές χρηματοοικονομικές συναλλαγές. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω απομειώσεις αντικατοπτρίζονται μόνο στο συνολικό υπόλοιπο των καταθέσεων.

Πιο αναλυτικά, οι καταθέσεις του εγχώριου ιδιωτικού τομέα[3], λόγω των προαναφερθέντων γεγονότων, καταγράφουν από τον Μάρτιο του 2013, αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής για πρώτη φορά τα τελευταία επτά έτη, φθάνοντας στο -11,2% τον Δεκέμβριο του 2013, αντικατοπτρίζοντας κυρίως τις αρνητικές μεταβολές στις κατηγορίες των εγχώριων νοικοκυριών, των επιχειρήσεων αλλά και των ασφα-

Πίνακας 3.1 **Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά** (1), (2)

	Υπόλοιπα ως % του συνόλου (3)	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	
	2013 Δεκ.	2012 Δεκ.	2013 Δεκ.
Εγχώρια νοικοκυριά	**100,0**	**1,9**	**-4,7**
1. Καταναλωτικά δάνεια	13,5	-1,0	-10,9
2. Στεγαστικά δάνεια	53,3	0,9	-5,3
3. Λοιπά δάνεια	33,2	4,7	-0,9

Πηγή: ΚΤΚ.
(1) Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση ΕΣΛ 95.
(2) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.
(3) Υπολογίζεται στο υπόλοιπο του τελευταίου διαθέσιμου μήνα. Το σύνολο μπορεί να μη δίνει το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.

Πίνακας 3.2 **Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά** (1), (2)

	Υπόλοιπα ως ποσοστό % του συνόλου (3)	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	
	2013 Δεκ.	2012 Δεκ.	2013 Δεκ.
Εγχώρια νοικοκυριά	**100,0**	**1,6**	**-7,7**
Μίας ημέρας	19,1	-0,9	17,4
Προθεσμίας	**73,7**	**3,7**	**-11,5**
μέχρι 2 έτη	69,9	3,7	-13,2
άνω των 2 ετών	3,8	3,6	0,4
Υπό προειδοποίηση	**7,2**	**-12,5**	**-17,2**
μέχρι 3 μήνες	4,9	-16,8	-18,2
άνω των 3 μηνών	2,3	-0,6	-15,0

Πηγή: ΚΤΚ.
(1) Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση ΕΣΛ 95.
(2) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.
(3) Υπολογίζεται στο υπόλοιπο του τελευταίου διαθέσιμου μήνα. Τα σύνολα μπορεί να μη δίνουν το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.

3. Εξαιρουμένων των καταθέσεων προς ΝΧΙ και των καταθέσεων της Κεντρικής Κυβέρνησης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.3 **Επιτόκια νέων δανείων των ΝΧΙ σε ευρώ προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ**[1]
(% ετησίως, μέσοι όροι περιόδου)

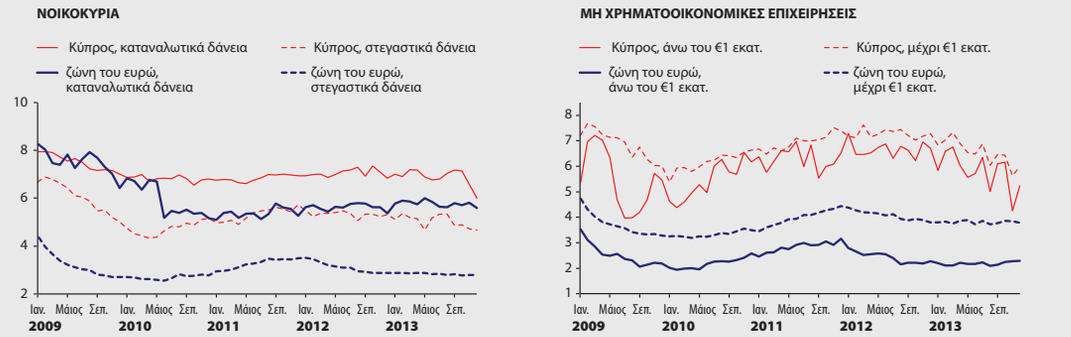

Πηγές: SDW (ΕΚΤ), ΚΤΚ.
(1) Με μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.4 **Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ΝΧΙ σε ευρώ από κατοίκους στη ζώνη του ευρώ** [1]
(% ετησίως, μέσοι όροι περιόδου)

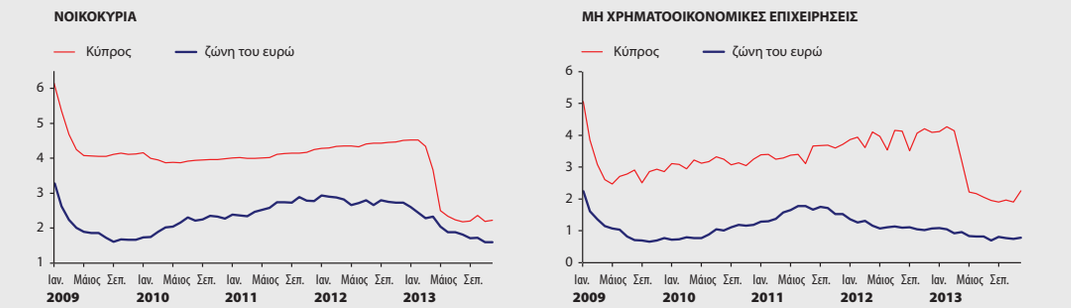

Πηγές: SDW (ΕΚΤ), ΚΤΚ.
(1) Προθεσμίας μέχρι 1 έτους.

λιστικών επιχειρήσεων και συνταξιοδοτικών ταμείων. Χαρακτηριστικά, σημαντικά επιβραδυντική και αρνητική πορεία ακολούθησαν οι καταθέσεις από τα εγχώρια νοικοκυριά, οι οποίες αποτελούν το μεγαλύτερο μερίδιο των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα (**Πίνακας 3.2,** σελ. 18), αφού μειώθηκαν κατά 7,7% τον Δεκέμβριο του 2013.

Επιτόκια

Τα πλείστα δανειστικά επιτόκια στην Κύπρο, αν και συνέχισαν να παραμένουν σε υψηλά επίπεδα, κατέγραψαν κατά μέσο όρο το 2013 ελαφρά μείωση σε σύγκριση με το 2012, παραμένοντας όμως σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τα αντίστοιχα στη ζώνη του ευρώ. Το υφιστάμενο ύψος των εγχώριων δανειστικών επιτοκίων αντικατοπτρίζει εν μέρει, το αυξημένο ρίσκο που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες για χορήγηση νέων δανείων σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις, λόγω της αύξησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων αλλά και των εγχώριων δυσμενών μακροοικονομικών συνθηκών στο εγχώριο περιβάλλον. Όσον αφορά τα εγχώρια επιτόκια καταθέσεων, αυτά κατέγραψαν απότομη μείωση από τον Απρίλιο του 2013 λόγω κυρίως της απόφασης της ΚΤΚ τον Μάιο του 2013 για επιβολή επιπρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε περιπτώσεις προσφοράς καταθετικών επιτοκίων τα οποία υπερβαίνουν το Euribor +300 μ.β.

Γενικά, μέχρι και το τέλος του υπό ανασκόπηση έτους, παρατηρήθηκε τάση ελαφράς μείωσης σε όλα τα επιτόκια των νέων δανείων προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις στην Κύπρο, ενώ για τις ίδιες κατηγορίες τα καταθετικά επιτόκια κατά το τέλος του 2013 κατέγραψαν σημαντική μείωση σε σύγκριση τόσο με το 2012 όσο και με το πρώτο τρίμηνο του 2013 (**Διαγράμματα 3.3** και **3.4,** σελ. 19).

Ενδεικτικά, το μέσο επιτόκιο για δάνεια σε μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις μέχρι €1 εκατ.[4] στην Κύπρο κατέγραψε μείωση προς τα τέλη του 2013 και ανήλθε στο 6% τον Δεκέμβριο του 2013, παραμένοντας ωστόσο σε υψηλά επίπεδα. Στη ζώνη του ευρώ, η σταθεροποιητική τάση στο προαναφερθέν μέσο επιτόκιο, είχε ως αποτέλεσμα την μείωση της ψαλίδας έναντι του αντίστοιχου κυπριακού στις 274 μ.β. το 2013 από 321 μ.β. το 2012 (**Διάγραμμα 3.3**, σελ. 19). Παρόμοια εικόνα κατέγραψε και το μέσο επιτόκιο των δανείων προς νοικοκυριά για στεγαστικούς σκοπούς[5] στην Κύπρο, φθάνοντας στο 4,67% στο τέλος του 2013 (**Διάγραμμα 3.3**, σελ. 19). Το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο στη ζώνη του ευρώ κατέγραψε οριακή μείωση προς το τέλος του 2013, καταλήγοντας τον Δεκέμβριο του 2013 στο 2,78%.

Όσον αφορά τις καταθέσεις, στην Κύπρο το μέσο επιτόκιο νέων καταθέσεων προθεσμίας μέχρι 1 χρόνο από μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις (**Διάγραμμα 3.4**, σελ. 19) μειώθηκε στο 2,25% τον Δεκέμβριο του 2013, ενώ το αντίστοιχο επιτόκιο στη ζώνη του ευρώ μειώθηκε στο 0,78% στο τέλος του 2013. Σημαντική μείωση κατέγραψε, επίσης, και το μέσο επιτόκιο νέων καταθέσεων προθεσμίας μέχρι ενός έτους από νοικοκυριά στην Κύπρο η οποία, παρά τη μείωση που κατέγραψε το αντίστοιχο επιτόκιο στη ζώνη του ευρώ, περιόρισε τη μεταξύ τους μέση ετήσια ψαλίδα στις 95 μονάδες βάσης το 2013.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.5 **Εναρμονισμένος πληθωρισμός στην Κύπρο και ζώνη του ευρώ**
(ετήσια μεταβολή, %)

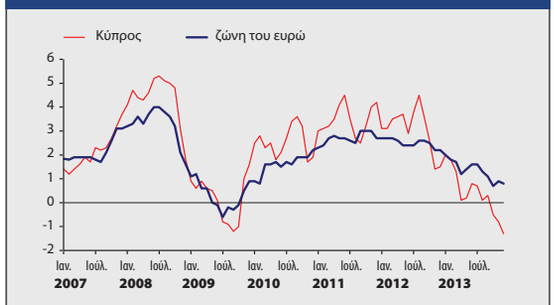

Πηγή: Eurostat.

Πληθωρισμός

Το 2013 ο πληθωρισμός βάσει του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) στην Κύπρο κατέγραψε κάθετη πτώση στο 0,4% σε σχέση με 3,1% το 2012, κυρίως λόγω της μείωσης των τιμών της ενέργειας καθώς και των εντεινόμενων καθοδικών πιέσεων στις τιμές λόγω της επιδείνωσης της ύφεσης στην κυπριακή οικονομία. Χαρακτηριστικά, στη συνιστώσα της ενέργειας η προς τα κάτω επίδραση της μείωσης της τιμής του πετρελαίου καθώς και της απόφασης της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) για παράταση της μείωσης της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος που επιβλήθηκε τον Απρίλιο του 2013 υπερίσχυσε των ανοδικών πιέσεων από την αύξηση των φόρων κατανάλωσης και του ΦΠΑ από το 17% στο 18% τον Ιανουάριο του 2013, με αποτέλεσμα από τον Απρίλιο του 2013 ο πληθωρισμός ενέργειας να είναι αρνητικός. Συνολικά, το 2013 ο πληθωρισμός ενέργειας διαμορφώθηκε στο -0,4% σε σύγκριση με 14,1% το 2012.

Γενικά, κατά το 2013 χαμηλότερο ή πιο αρνητικό πληθωρισμό κατέγραψαν όλες οι συνιστώσες του ΕνΔΤΚ με εξαίρεση τα επεξεργασμένα τρόφιμα στα οποία περιλαμβάνονται τα αλκοολούχα ποτά και τα καπνικά προϊόντα που ενσωμάτωσαν την

4. Με μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο.
5. Με μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο.

Πίνακας 3.3 **Οικονομική δραστηριότητα σε βασικούς τομείς σε σταθερές τιμές 2005**
(μεθοδολογία αλυσιδωτής σύνδεσης, ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)

	Κατασκευές	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, μεταφορά και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες
Q1 2011	-4,7	1,1	2,5
Q2 2011	-2,8	1,6	0,9
Q3 2011	-16,8	0,8	2,5
Q4 2011	-16,2	-2,8	2,3
Q1 2012	-16,7	-2,4	1,6
Q2 2012	-20,9	-2,3	1,0
Q3 2012	-18,1	-1,5	0,8
Q4 2012	-22,0	-4,0	0,2
Q1 2013	-26,7	-7,7	-3,4
Q2 2013	-31,7	-6,2	-8,4
Q3 2013	-31,8	-2,2	-11,4

Πηγή: ΣΥΚ.

αύξηση των φόρων κατανάλωσης και, τουλάχιστον εν μέρει, την αύξηση του βασικού συντελεστή ΦΠΑ τον Ιανουάριο του 2013. Το 2013, ο πληθωρισμός στην Κύπρο ήταν κατά μέσο όρο χαμηλότερος από τον αντίστοιχο της ζώνης του ευρώ για όλες τις συνιστώσες του ΕνΔΤΚ με εξαίρεση τα επεξεργασμένα τρόφιμα (**Διάγραμμα 3.5**, σελ. 20).

Ζήτηση

Προκαταρκτικά στοιχεία για ολόκληρο το 2013 κατέδειξαν μείωση του ΑΕΠ της τάξης του 5,4%, σε σύγκριση με συρρίκνωση της τάξης του 2,4% το 2012. Για τους πρώτους εννέα μήνες του 2013, όπου υπάρχουν αναλυτικά διαθέσιμα στοιχεία, καταγράφηκε συρρίκνωση της οικονομίας κατά 5,5% σε σύγκριση με συρρίκνωση 2,0% την αντίστοιχη περίοδο του 2012.

Πιο συγκεκριμένα, τους πρώτους εννιά μήνες του 2013 η εγχώρια ζήτηση συρρικνώθηκε κατά 11,5%, αντικατοπτρίζοντας τη μείωση που καταγράφηκε στις δημόσιες δαπάνες λόγω του προγράμματος δημοσιονομικής εξυγίανσης, τη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης αλλά κυρίως στην μείωση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου. Επιπρόσθετα, οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκαν κατά 3,2% σε σύγκριση με αύξηση 1,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2012 λόγω, κυρίως, της μείωσης που παρατηρήθηκε στα έσοδα από το τριγωνικό εμπόριο. Αντίθετα, οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκαν κατά 16,0% σε σύγκριση με μείωση 6,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2012, αντικατοπτρίζοντας τη μειωμένη εγχώρια ζήτηση αλλά και τη μείωση των αποθεμάτων της οικονομίας.

Παραγωγή

Οι τομείς της παραγωγής στο σύνολό τους συρρικνώθηκαν το πρώτο εννιάμηνο του 2013 (**Πίνακας 3.3**) με τον τομέα των κατασκευών να συνεχίζει να σημειώνει τις μεγαλύτερες μειώσεις. Συγκεκριμένα, ο τομέας των κατασκευών συνέχισε την καθοδική πορεία που ξεκίνησε το 2009, καταγράφοντας μείωση της τάξης του 30,1% σε σύγκριση με μείωση 18,7% το αντίστοιχο εννιάμηνο του 2012. Οι τομείς του χονδρικού και λιανικού εμπορίου, ξενοδοχείων και εστιατορίων, μεταφορών και αποθηκεύσεων κατέγραψαν συρρίκνωση της

Πίνακας 3.4 **Ισοζύγιο πληρωμών**
(€ εκατομύρια)

	2012 (Ιαν. - Σεπτ.)			2013 (Ιαν. - Σεπτ.)		
	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό ποσό	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό ποσό
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	**8.352,9**	**9.117,9**	**-765,0**	**7.363,1**	**7.328,9**	**34,2**
ΑΓΑΘΑ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	**7.938,5**	**8.539,9**	**-601,4**	**7.081,6**	**6.908,8**	**172,8**
ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	**5.818,2**	**6.195,8**	**-377,6**	**5.561,3**	**5.225,6**	**335,7**
ΑΓΑΘΑ	**1.097,2**	**4.012,2**	**-2.914,9**	**1.110,3**	**3.279,9**	**-2.169,5**
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	**4.720,9**	**2.183,7**	**2.537,3**	**4.451,0**	**1.945,7**	**2.505,3**
Μεταφορές	1.016,6	887,4	129,2	997,0	802,5	194,6
Ταξιδιωτικό	1.682,9	786,1	896,8	1.828,8	725,9	1.102,9
Επικοινωνίες	43,3	84,3	-41,0	37,4	76,2	-38,7
Κατασκευαστικές υπηρεσίες	38,7	5,9	32,7	16,2	11,6	4,7
Ασφάλειες	26,1	26,5	-0,4	15,6	18,8	-3,2
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	394,8	96,4	298,4	268,4	60,0	208,5
Μηχανοργάνωση και πληροφόρηση	34,2	18,2	16,0	24,5	20,3	4,2
Πνευματικά δικαιώματα	1,0	17,1	-16,1	2,0	18,6	-16,6
Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	1.385,2	179,5	1.205,7	1.171,9	142,1	1.029,8
Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές	20,4	37,9	-17,5	12,0	23,9	-11,9
Υπηρεσίες δημοσίου π.δ.κ.α.	77,8	44,3	33,5	77,0	46,0	31,0
Υπηρεσίες που δεν έχουν κατανεμηθεί	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	**2.120,3**	**2.344,1**	**223,7**	**1.520,3**	**1.683,2**	**-162,9**
Εισοδήματα από εργασία	16,0	179,3	-163,3	11,8	187,6	-175,8
Εισοδήματα από επενδύσεις	2.104,3	2.164,8	-60,5	1.508,5	1.495,6	12,9
Εισοδήματα από άμεσες επενδύσεις	188,3	639,7	-451,4	-9,5	225,7	-235,2
Εισοδήματα από επενδύσεις χαρτοφυλακίου	509,3	165,0	344,3	391,9	85,5	306,4
Εισοδήματα από λοιπές επενδύσεις	1.406,7	1.360,1	46,6	1.126,1	1.184,4	-58,4
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	**414,4**	**578,0**	**-163,6**	**281,5**	**420,1**	**-138,6**
Γενική κυβέρνηση	100,6	159,3	-58,7	94,3	166,6	-72,3
Λοιποί τομείς	313,8	418,7	-104,9	187,3	253,5	-66,3
ΚΙΝΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			**690,6**			**227,4**
Κίνηση κεφαλαίων	35,5	11,3	24,2	201,0	10,5	190,4
Χρηματοοικονομικές συναλλαγές			666,4			36,9
Άμεσες επενδύσεις			284,6			713,3
Κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό			-301,5			350,9
Μη κατοίκων στην Κύπρο			586,2			362,4
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου			2.778,9			10.633,8
Απαιτήσεις			4.089,9			11.429,9
Υποχρεώσεις			-1.311,0			-796,1
Χρηματοοικονομικά παράγωγα			-326,5			49,2
Λοιπές επενδύσεις			-2.118,7			-11.398,0
Απαιτήσεις			-5.624,6			8.161,0
Υποχρεώσεις			3.505,9			-19.559,0
Συναλλαγματικά διαθέσιμα			48,1			38,7
ΚΑΘΑΡΑ ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ			**74,3**			**-261,6**

Πηγή: ΚΤΚ.

τάξης του 5,2%, παρά τη θετική πορεία του τουρισμού. Επίσης, ο τομέας των χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων παρουσίασε συρρίκνωση 7,7%, σε σύγκριση με αύξηση 1,1% το αντίστοιχο εννιάμηνο του 2012.

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ)

Το πρώτο εννιάμηνο του 2013 σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΚΤΚ, καταγράφηκε σημαντική βελτίωση στο ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών. Αναλυτικότερα, το έλλειμμα του εμπο-

ρικού ισοζυγίου μειώθηκε από 21,8% του ΑΕΠ το πρώτο εννιάμηνο του 2012, στο 17,4% του ΑΕΠ την αντίστοιχη περίοδο του 2013, γεγονός που εξηγείται από την περαιτέρω μειωμένη εγχώρια ζήτηση (**Πίνακας 3.4**, σελ. 22). Το πλεόνασμα του λογαριασμού υπηρεσιών, στο οποίο ιστορικά στηρίζεται η κυπριακή οικονομία για εν μέρει κάλυψη του ελλείμματος στο ισοζύγιο αγαθών, κατέγραψε οριακή μείωση της τάξης των €32,0 εκατ. Εντούτοις, λόγω της μείωσης του ΑΕΠ, ως ποσοστό του ΑΕΠ έφτασε το 20,1% κατά το πρώτο εννιάμηνο του 2013 σε σχέση με πλεόνασμα ύψους 19,0% του ΑΕΠ κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Στη βελτίωση συνείσφερε κατά κύριο λόγο η αύξηση των εσόδων από τον τουρισμό.

Συνολικά, το ΙΤΣ κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2013 κατέγραψε πλεόνασμα της τάξης των €34,2 εκατ. ή στο 0,3% του ΑΕΠ, σε αντίθεση με έλλειμμα της τάξης των €765,0 εκατ. ή 5,7% του ΑΕΠ την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Η βελτίωση του ΙΤΣ οφείλεται κυρίως στην βελτίωση του λογαριασμού αγαθών και σε μικρότερο βαθμό στη βελτίωση που κατέγραψαν στο λογαριασμό εισοδημάτων, η οποία αντικατοπτρίζει τις σχετικά μειωμένες ζημιές των υποκαταστημάτων ή/και θυγατρικών κυπριακών εταιρειών, κυρίως Τραπεζών, στο εξωτερικό, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2012.

Χρηματοδότηση του ελλείμματος του ΙΤΣ

Η χρηματοδότηση του ελλείμματος του ΙΤΣ το 2012 έγινε κυρίως μέσω της κατηγορίας «επενδύσεις χαρτοφυλακίου» και αυτό οφείλεται στην αύξηση των καθαρών εισροών λόγω ρευστοποιήσεων και σε μικρότερο βαθμό από τις άμεσες ξένες επενδύσεις. Για το πρώτο εννιάμηνο του 2013 η χρηματοδότηση του ελλείμματος του ΙΤΣ προήλθε, κυρίως, από τις καθαρές άμεσες ξένες επενδύσεις,

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.6 **Επιλεγμένες ισοτιμίες έναντι του ευρώ**
(εβδομαδιαία στοιχεία, έτος βάσης 2000 =100)

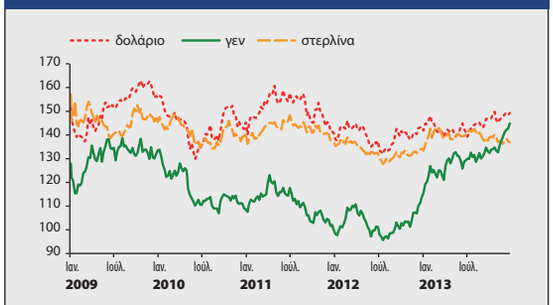

Πηγή: Bloomberg.
Σημείωση: Άνοδος (πτώση) στον δείκτη υποδηλοί την ανατίμηση (υποτίμηση) του ευρώ έναντι των άλλων νομισμάτων.

εξέλιξη η οποία οφείλεται κυρίως στην πώληση των εργασιών των παραρτημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα. Επίσης καταγράφηκαν καθαρές επενδύσεις χαρτοφυλακίων αποτέλεσμα της μεγάλης μείωσης του ενεργητικού των επενδύσεων χαρτοφυλακίου λόγω ρευστοποιήσεων σε χρεωστικούς τίτλους που εκδόθηκαν από μη κατοίκους.

Συναλλαγματικές Ισοτιμίες

Το 2013 το ευρώ παρουσίασε κατά μέσο όρο ανατίμηση έναντι των κυριότερων διεθνών νομισμάτων, σε σύγκριση με το 2012, με πρόσφατες τάσεις σταθεροποίησης. Από τις 28 Δεκεμβρίου του 2012 και μέχρι τις 27 Δεκεμβρίου του 2013 (ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης των στατιστικών στοιχείων του παρόντος Δελτίου), το ευρώ κατέγραψε άνοδο έναντι του δολαρίου κατά 4%, της στερλίνας κατά 1,9% και σημαντική άνοδο έναντι του γεν κατά 27,3% (**Διάγραμμα Α.3.6**).

Όσον αφορά στην πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία της Κύπρου[6], αυτή ανατιμήθηκε κατά 0,4% τους πρώτους 11 μήνες του 2013 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Παρά την ενδυνάμωση του δείκτη σε ονομαστικούς όρους που οφείλεται στην πορεία του ευρώ έναντι των κυριο-

6. Ο σταθμισμένος μέσος όρος του νομίσματος μιας χώρας σε σχέση με ένα δείκτη ή καλάθι νομισμάτων προσαρμοσμένα για τις επιδράσεις του πληθωρισμού. Οι συντελεστές στάθμισης προσδιορίζονται με τη σύγκριση των σχετικών εμπορικών ισοζυγίων, από πλευράς του νομίσματος μιας χώρας, με κάθε άλλη χώρα εντός του δείκτη.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.7 **Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του κυπριακού νομίσματος (στάθμιση ΔΝΤ)**
(έτος βάσης 2005=100)

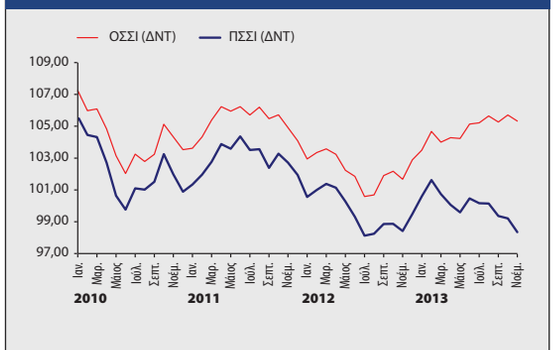

Πηγή: ΔΝΤ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.8 **Ανεργία και απασχόληση**

Πηγή: ΣΥΚ (ΕΕΔ).

τέρων εθνικών νομισμάτων (**Διάγραμμα 3.7**) η μικρότερη ενδυνάμωση του δείκτη σε πραγματικούς όρους οφείλεται στην μικρότερη αύξηση του πληθωρισμού στην Κύπρο σε σχέση με τις ανταγωνιστικές χώρες.

Αγορά εργασίας, παραγωγικότητα και κόστος εργασίας

Η απασχόληση κατέγραψε σημαντική σταδιακή χειροτέρευση, καταγράφοντας μειώσεις 5,2%, 6,1% και 6,1% τα πρώτα τρία τρίμηνα του 2013, σε σχέση με μειώσεις 2,5%, 3,1% και 3,7% τα πρώτα τρία τρίμηνα του 2012. Για ολόκληρο το 2013 η απασχόληση αναμένεται να παρουσιάσει περαιτέρω πτώση, καθώς αυτή συνεχίζει να επηρεάζεται από την υποτονική οικονομική δραστηριότητα.

Το ποσοστό ανεργίας, με βάση την έρευνα εργατικού δυναμικού, έφθασε στο 15,8% το εννιάμηνο του 2013 σε σύγκριση με 11,5% την αντίστοιχη περίοδο του 2012 (**Διάγραμμα 3.8**). Η χειροτέρευση οφείλεται στη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας και την αδυναμία της οικονομίας να απορροφήσει τους ανέργους και τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας. Σύμφωνα με πιο πρόσφατα στοιχεία για ολόκληρο το 2013, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων έφθασε τις 46.765, αυξημένος κατά 10.403 άτομα σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις στην εγγεγραμμένη ανεργία καταγράφηκαν στους τομείς του εμπορίου (2.241), των κατασκευών (1.087), των νεοεισερχομένων (1.042) καθώς επίσης και των μεταποιητικών βιομηχανιών (992) και των ξενοδοχείων και εστιατορίων (947).

Η συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας επηρέασε επίσης τη δαπάνη ανά μισθωτό η οποία σημείωσε ετήσια μείωση κατά 4,8% το πρώτο εννιάμηνο του 2013 σε σχέση με οριακή μείωση 0,6% κατά την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Ως αποτέλεσμα, το μοναδιαίο κόστος εργασίας το πρώτο εννιάμηνο του 2013 κατέγραψε ετήσια μείωση 5,1% σε σχέση με μείωση 2,5% το πρώτο εννιάμηνο του 2012 (**Διάγραμμα 3.9**, σελ. 25).

Δημόσια οικονομικά

Το 2012 το δημοσιονομικό έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθε στο 6,4%. Για το 2013, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Τρόικας κατά τη δεύτερη αξιολόγηση του οικονομικού προγράμματος, το σχετικό ποσοστό τοποθετείται στο 7,8% σε σχέση με έλλειμμα πέραν του 8% του ΑΕΠ, σύμφωνα με το Μνημόνιο Συναντί-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.9 **Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό, παραγωγικότητα και μοναδιαίο εργατικό κόστος**
(ετήσια μεταβολή, %)

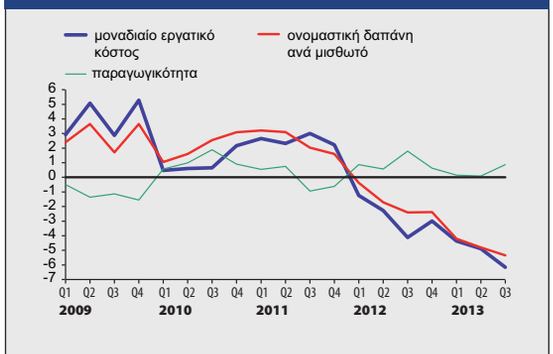

Πηγή: ΣΥΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.10 **Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης**
(ως ποσοστό του ΑΕΠ)

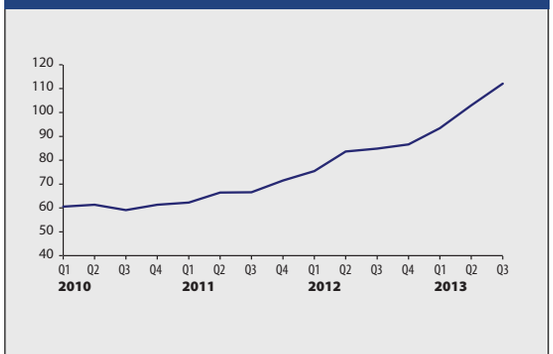

Πηγές: Υπουργείο Οικονομικών, ΣΥΚ, ΚΤΚ.

ληψης που συνομολογήθηκε τον Απρίλιο του 2013. Η σχετική πρόβλεψη, που περιλαμβάνει αποζημίωση ύψους 1,8% του ΑΕΠ για τα ταμεία προνοίας στην πρώην Λαϊκή Τράπεζα, φαίνεται να επιτυγχάνεται με αξιοσημείωτο περιθώριο.

Τα προκαταρκτικά στοιχεία της ΣΥΚ για το πρώτο εννιάμηνο του 2013 καταγράφουν ακόμα σημαντικότερη βελτίωση από την αναμενόμενη λόγω της συνεχιζόμενης υλοποίησης του φιλόδοξου προγράμματος δημοσιονομικής εξυγίανσης, της συνετής εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού καθώς και λόγω της λιγότερο σοβαρής επιδείνωσης της οικονομικής δραστηριότητας από ότι είχε αρχικά προβλεφθεί από τους διεθνείς δανειστές μας. Αναλυτικότερα, το δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθε στο 1,9% κατά την υπό αναφορά περίοδο σε σύγκριση με έλλειμμα της τάξης του 3,3% το πρώτο εννιάμηνο του 2012 (**Πίνακας 3.5**, σελ. 26). Σύμφωνα με πιο πρόσφατα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών που αφορούν στους λογαριασμούς της κεντρικής κυβέρνησης σε χρηματική βάση για το εντεκάμηνο του 2013, το δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ παρουσιάζει σχετική βελτίωση στο 3,6%, σε σχέση με έλλειμμα 4,2% την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

Αναφορικά με τα δημόσια έσοδα, αυτά παρουσιάζουν ετήσια μείωση κατά 7,7% (**Πίνακας 3.5**, σελ. 26), σε μεγάλο βαθμό λόγω της μείωσης που παρατηρήθηκε στα φορολογικά έσοδα κατά 7,3%, ως αποτέλεσμα της σημαντικής συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας. Ετήσια μείωση κατά 10,7% καταγράφηκε στα μη-φορολογικά έσοδα, η οποία μετριάστηκε μερικώς από την ετήσια αύξηση 21,5% που παρατηρήθηκε στην κατηγορία «Εισόδημα περιουσίας» (**Πίνακας 3.5**, σελ. 26) λόγω του μεγάλου μερίσματος από την ΚΤΚ, που οφείλεται εν μέρει στην αποδέσμευση μέρους της υποχρέωσης για τραπεζογραμμάτια σε κυπριακή λίρα.

Αναφορικά με τις εξελίξεις στις δημόσιες δαπάνες (**Πίνακας 3.5**, σελ. 26), η σημαντική ετήσια μείωση των δαπανών κατά 11,7% το πρώτο εννιάμηνο του 2013 οφείλεται σε μειώσεις δαπανών σχεδόν σε όλους τους τομείς. Πρωτίστως, οφείλεται στη σημαντική ετήσια μείωση των δαπανών για κεφαλαιουχικά αγαθά μείον πωλήσεων (95,6%), λόγω της σημαντικής ετήσιας μείωσης των δαπανών για δημόσιες πάγιες επενδύσεις (38,4%) καθώς και στην κατηγοριοποίηση των προσωρινής φύσεως εισπράξεων από τέλη αδειοδότησης δικαιωμάτων εξερεύνησης υδρογονανθράκων στην Κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική

Πίνακας 3.5 **Λογαριασμοί ευρύτερου δημόσιου τομέα**
(€ εκατομύρια)

	Ιαν-Σεπτ. 2012	Ιαν-Σεπτ. 2013	Μεταβολή
ΔΑΠΑΝΕΣ			
Ενδιάμεση ανάλωση	619,7	548,0	-11,6
Κεφαλαιουχικά αγαθά μείον πωλήσεις[1]	305,9	13,6	-95,6
Απολαβές προσωπικού	1.982,9	1.811,8	-8,6
Άλλοι φόροι επί της παραγωγής	0,3	0,1	-66,7
Επιδοτήσεις	68,4	66,2	-3,2
Τόκοι πληρωθέντες	470,6	456,2	-3,1
Κοινωνικές παροχές	1.923,6	1.819,5	-5,4
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	275,1	261,9	-4,8
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	54,9	59,2	7,8
Σύνολο δαπανών	**5.701,4**	**5.036,5**	**-11,7**
Σύνολο δαπανών ως % του ΑΕΠ	**32,2**	**30,7**	
ΕΣΟΔΑ			
Παροχή αγαθών και υπηρεσιών	366,4	310,9	-15,1
Φόροι επί της παραγωγής και εισαγωγές	1.898,4	1.789,1	-5,8
εκ των οποίων ΦΠΑ	1.097,1	1.003,9	-8,5
Εισόδημα περιουσίας	89,5	108,7	21,5
Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα, πλούτο κλπ	1.422,6	1.307,8	-8,1
Κοινωνικές εισφορές	1.213,7	1.105,8	-8,9
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	118,5	95,2	-19,7
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	3,5	1,5	-57,1
Σύνολο εσόδων	**5.112,6**	**4.719,0**	**-7,7**
Σύνολο εσόδων ως % του ΑΕΠ	**28,9**	**28,7**	
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-)	**-588,8**	**-317,5**	
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-) ως % του ΑΕΠ	**-3,3**	**-1,9**	

1. Περιλαμβάνει τέλη ΑΟΖ που καταγράφηκαν ως αρνητική κεφαλαιουχική δαπάνη σύμφωνα με την Eurostat.
Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ.

Ζώνη (ΑΟΖ) ως αρνητική κεφαλαιουχική δαπάνη σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Eurostat.

Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ έφθασε στο 86,6% το 2012, ενώ για το υπό ανασκόπηση έτος σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα προκαταρτικά στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, ανήλθε στο 112,1% κατά το τέλος του τρίτου τρίμηνο του 2013 (**Διάγραμμα 3.10**, σελ. 25). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στις σημαντικές προσαρμογές ελλείμματος-χρέους (deficit-debt adjustment), οι οποίες περιλαμβάνουν €1,5 δις για την διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης του Συνεργατισμού καθώς και συσσώρευση κυβερνητικών καταθέσεων λόγω της πραγματοποίησης μικρότερου από του προβλεπόμενου δημοσιονομικού ελλείμματος.

Προβλέψεις

Σε ό,τι αφορά στις προοπτικές της κυπριακής οικονομίας για την περίοδο 2013-2015 σημειώνεται η αναθεώρηση των προβλέψεων που υιοθετήθηκε στα πλαίσια του ΜΣ κατά την τρίτη αξιολόγηση της κυπριακής οικονομίας από την ΕΕ, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ. Συγκεκριμένα, το ΑΕΠ για το 2013 αναθεωρήθηκε στο -6,0% από -7,7% και -8,7% που αρχικά προβλεπόταν από τις δύο αμέσως προηγούμενες αξιολογήσεις του ΜΣ. Το 2014 αναμένεται επιπλέον συρρίκνωση της τάξης του 4,8% λόγω της συνεχιζόμενης αβεβαιότητας που επικρατεί, ενώ το 2015 αναμένεται οριακή ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας.

Σημειώνεται ότι η πιο πάνω εκτίμηση για το 2013 κρίνεται ακόμα ως υπερβολικά απαισιό-

δοξη καθώς τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία κατέγραψαν θετικότερη εικόνα για το ΑΕΠ για το πρώτο εννιάμηνο του 2013, αφού η συρρίκνωση περιορίστηκε στο -5,5%. Η μικρότερη από την αναμενόμενη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης αλλά και η συνεχιζόμενη θετική πορεία του τουρισμού το τέταρτο τρίμηνο, αποτελούν παράγοντες που συνέβαλαν στην ηπιότερη πορεία του ΑΕΠ το 2013.

Σε ό,τι αφορά στην ανεργία, σημειώνεται ότι τα πρωτοφανή για τα δεδομένα της Κύπρου ποσοστά, ιδιαίτερα στην ανεργία των νέων, δεν αναμένονται να ανατραπούν σύντομα αφού, σύμφωνα με το ΜΣ, οριακή βελτίωση θα καταγραφεί το 2015. Η πορεία φυσικά θα εξαρτηθεί και από το βαθμό φυγής ξένων υπηκόων που παραμένουν άνεργοι στην Κύπρο για πολύ καιρό.

Ο πληθωρισμός συνεχίζει να είναι υποτονικός και αναμένεται να φθάσει το 0,4% το 2014, 1,4% το 2015 και 1,7% το 2016. Σημειώνεται ότι τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία μέχρι τον Ιανουάριο του 2014 καταγράφουν περαιτέρω υποτονική πορεία του πληθωρισμού και, ως εκ τούτου, υπάρχουν κίνδυνοι προς τα κάτω αναθεώρησης, κυρίως για το 2014.

4. Εργασίες της Τράπεζας

4.1 Ρύθμιση και Εποπτεία του Τραπεζικού Τομέα

Εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας και λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων

Το Μνημόνιο Συναντίληψης που υπογράφηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία τον Μάρτιο του 2013 με την ΕΕ/ΕΚΤ/ΔΝΤ περιέχει αρκετές πρόνοιες οι οποίες στοχεύουν στην εξυγίανση, αναδιάρθρωση και αποκατάσταση της φερεγγυότητας του τραπεζικού συστήματος και της εμπιστοσύνης των καταθετών και επενδυτών σε αυτό καθώς και της ενίσχυσης του εποπτικού και ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Συγκεκριμένα, με βάση ανεξάρτητο διαγνωστικό έλεγχο, έχουν υπολογιστεί οι κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών και των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων και όπου διαπιστώθηκαν κεφαλαιακά ελλείμματα τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν ανακεφαλαιοποιηθεί και έχουν καταρτίσει σχέδια αναδιάρθρωσης τα οποία διασφαλίζουν τη βιωσιμότητά τους. Σημειώνεται ότι έχει καθοριστεί ως ελάχιστος δείκτης βασικών πρωτοβάθμιων κεφαλαίων (core tier 1 ratio) 9% για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα. Παράλληλα, γίνεται στενή παρακολούθηση της ρευστότητάς τους και έχει εγκριθεί πρόγραμμα έκδοσης κυβερνητικών εγγυήσεων ύψους €2,9δις για άντληση ρευστότητας σε περίπτωση ανάγκης.

Σε ότι αφορά το εποπτικό και ρυθμιστικό πλαίσιο, έχουν εκδοθεί σημαντικές νέες οδηγίες οι οποίες στοχεύουν στην ενδυνάμωση του ρυθμιστικού πλαισίου και την περαιτέρω ευθυγράμμισή του με τις διεθνείς πρακτικές. Συγκεκριμένα, έχουν εκδοθεί (α) οδηγία για τις μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις η οποία είναι ευθυγραμμισμένη με το τεχνικό πρότυπο που έχει ετοιμάσει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, (β) οδηγία που διέπει την αξιολόγηση και χορήγηση νέων πιστωτικών διευκολύνσεων και η οποία καθορίζει ως προϋπόθεση για την έγκριση μίας νέας χρηματοδότησης την ύπαρξη ικανότητας αποπληρωμής, (γ) οδηγία για τις πολιτικές και διαδικασίες σχηματισμού προβλέψεων για τις επισφαλείς χορηγήσεις η οποία διασφαλίζει ότι οι τράπεζες θα αναγνωρίζουν τις ζημιές έγκαιρα και θα υπολογίζουν το ύψος τους με συντηρητικό τρόπο και (δ) οδηγία για τη διαχείριση των καθυστερήσεων οι οποία περιλαμβάνει και κώδικα συμπεριφοράς των τραπεζών έναντι των οφειλετών που παρουσιάζουν προβλήματα στην εξυπηρέτηση του δανεισμού τους.

Επιπρόσθετα, με διάφορες τροποποιήσεις του *περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμου*, έχουν ενισχυθεί οι κανόνες εποπτείας και εσωτερικής διακυβέρνησης των πιστωτικών ιδρυμάτων. Περαιτέρω έχουν εισαχθεί πρόνοιες για τη δημιουργία αρχείου δανειοληπτών (credit register) το οποίο προγραμματίζεται να τεθεί σε πλήρη λειτουργία στο τέλος Σεπτεμβρίου 2014 και θα αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο για τα πιστωτικά ιδρύματα στη διαδικασία διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου.

Το μνημόνιο περιέχει επίσης πρόνοιες για μεταρρύθμιση του πλαισίου αφερεγγυότητας και τις εκποιήσεις υποθηκευμένης περιουσίας με στόχο να διευκολύνει τη διαχείριση του μεγάλου ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων υποβοηθώντας πελάτες και τραπεζικά ιδρύματα να προβούν σε βιώσιμες αναδιαρθρώσεις χορηγήσεων.

Οι συγκεκριμένες προσθήκες/τροποποιήσεις στο θεσμικό πλαίσιο που έγιναν κατά το 2013 είναι οι ακόλουθες:

- *Τροποποίηση των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων*

Κατά το 2013, οι *περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμοι του 1997 έως 2012* τροποποιήθηκαν στις 22 Μαρτίου 2013, 26 Ιουλίου 2013, 9 Σεπτεμβρίου 2013 και 4 Δεκεμβρίου 2013. Οι τροποποιήσεις των εν λόγω Νόμων αφορούν, κυρίως, τα ακόλουθα:

(α) τη διαδικασία εξυγίανσης και εκκαθάρισης.

(β) την ανάθεση της αδειοδότησης, ρύθμισης και εποπτείας των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (ΣΠΙ) στην ΚΤΚ.

(γ) τη μετονομασία των *περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων του 1997 έως (Αρ.2) του 2013* σε *«οι περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμοι του 1997 έως (Αρ.3) του 2013»*.

(δ) την προσθήκη των νέων όρων «αδειοδοτημένο πιστωτικό ίδρυμα ή ΑΠΙ» και «διοικητικό όργανο» οι οποίοι έχουν αντικαταστήσει τους όρους «τράπεζα» και «συνεργατικό πιστωτικό ίδρυμα» και «διοικητικό συμβούλιο» και «επιτροπεία», αντίστοιχα.

(ε) την αναθεώρηση των ορίων των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων προς μέλη διοικητικού οργάνου και προς μετόχους που κατέχουν ειδική συμμετοχή σε Αδειοδοτημένο Πιστωτικό Ίδρυμα (ΑΠΙ). Έχουν τεθεί όρια 20% και 2% για το σύνολο των χορηγήσεων και το σύνολο των μη εξασφαλισμένων χορηγήσεων αντίστοιχα προς τους μετόχους των πιστωτικών ιδρυμάτων που κατέχουν ποσοστό πέραν του 10% του μετοχικού κεφαλαίου του ιδρύματος.

(στ) την, υπό εξαιρετικές περιπτώσεις, παραχώρηση δικαιώματος προς ΑΠΙ να ενοικιάζουν σε τρίτους ακίνητη ιδιοκτησία που αποκτούν μετά από διακανονισμό οφειλών με σκοπό την μείωση του σχετικού χρέους μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκποίησης.

(ζ) την απαγόρευση χορήγησης πιστωτικών διευκολύνσεων για την αγορά μετοχών ή άλλων κεφαλαιακών μέσων των ΑΠΙ.

(η) την παροχή διακριτικής ευχέρειας στην ΚΤΚ όσον αφορά την επέκταση της προθεσμίας υποβολής στην ίδια των ετήσιων ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων.

(θ) την αναθεώρηση των διοικητικών προστίμων ώστε να είναι αποτρεπτικά και αναλογικά.

(ι) τη δημιουργία και λειτουργία συστήματος μηχανισμού ανταλλαγής, συγκέντρωσης και παροχής δεδομένων μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων.

(ια) την προσθήκη πρόνοιας για την ανεξαρτησία της πλειοψηφίας των μελών του διοικητικού οργάνου και της ανεξαρτησίας των Προέδρων των διοικητικών οργάνων. Απαγορεύεται επίσης ο δανεισμός προς του ανεξάρτητους διοικητικούς συμβούλους του πιστωτικού ιδρύματος. Για το δανεισμό προς τους μη ανεξάρτητους, μη εκτελεστικούς συμβούλους του τραπεζικού συστήματος τέθηκε ως μέγιστο όριο το ποσό των €500.000. Οι εκτελεστικοί σύμβουλοι μπορούν να παίρνουν δάνεια με βάση τα σχέδια που ισχύουν για το υπόλοιπο προσωπικό του τραπεζικού ιδρύματος και υπόκεινται στο μέγιστο όριο των €500.000 όπως οι μη εκτελεστικοί. και

(ιβ) ορισμένες μεταβατικές ρυθμίσεις αναφορικά με τη λειτουργία των ΣΠΙ.

- *Η περί του Ορισμού των Μη Εξυπηρετούμενων και των Ρυθμισμένων Χορηγήσεων Οδηγία του 2013*

Η ανωτέρω Οδηγία εκδόθηκε τον Ιούλιο του 2013 και ρυθμίζει θέματα που αφορούν τον ορισμό των μη εξυπηρετούμενων και των ρυθμισμένων χορηγήσεων προκειμένου να διαμορφώνεται επαρκής εικόνα για το επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων

χορηγήσεων, για τη λογιστική τους απεικόνιση και για σκοπούς διαχείρισης κινδύνων. Μια σημαντική νέα πρόνοια της εν λόγω Οδηγίας είναι ότι, κατά την ταξινόμηση των χορηγήσεων σε εξυπηρετούμενες και μη εξυπηρετούμενες, δεν λαμβάνονται υπόψη οποιεσδήποτε εξασφαλίσεις που καλύπτουν τις χορηγήσεις. Η Οδηγία αυτή είναι, σε γενικές γραμμές, εναρμονισμένη με το νέο τεχνικό πρότυπο που έχει εκδώσει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών και το οποίο θα εφαρμόσουν όλα τα πιστωτικά ιδρύματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την ημερομηνία αναφοράς 30 Σεπτεμβρίου 2014.

- *Η περί της Σύνδεσης Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων με Κεντρικό Φορέα Οδηγία του 2013*

Η ανωτέρω Οδηγία εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο του 2013 και καθορίζει:

(α) τους όρους και προϋποθέσεις σύνδεσης και ανάκλησης σύνδεσης συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων με κεντρικό φορέα.

(β) τα κριτήρια για τις διευθετήσεις μεταξύ συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων και κεντρικού φορέα αναφορικά με τις εγγυήσεις μεταξύ των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων και του κεντρικού φορέα.

(γ) τις αρμοδιότητες και υποχρεώσεις του κεντρικού φορέα έναντι των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων που συνδέονται με αυτόν, και

(δ) τις υποχρεώσεις και δικαιώματα των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων που συνδέονται με τον κεντρικό φορέα.

- *Η περί της Διαχείρισης Καθυστερήσεων Οδηγία του 2013*

Η ανωτέρω Οδηγία εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο του 2013 και θέτει το ρυθμιστικό πλαίσιο αναφορικά με την εφαρμογή από τα ΑΠΙ αποδοτικών και αποτελεσματικών στρατηγικών, πολιτικών, δομών, διαδικασιών και μηχανισμών για τη διαχείριση των καθυστερήσεων πιστωτικών διευκολύνσεων και για την επίτευξη δίκαιων και βιώσιμων αναδιαρθρώσεων των πιστωτικών διευκολύνσεων των δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Η εν λόγω Οδηγία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, Κώδικα Συμπεριφοράς, προς συμμόρφωση από τα ΑΠΙ, για το χειρισμό δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες με απώτερο σκοπό την ενδυνάμωση του επιπέδου συνεργασίας μεταξύ των ΑΠΙ και των δανειοληπτών.

- *Η περί των Διαδικασιών Χορήγησης Νέων Πιστωτικών Διευκολύνσεων και των Διαδικασιών Αναθεώρησης Υφισταμένων Πιστωτικών Διευκολύνσεων Οδηγία του 2013*

Η ανωτέρω Οδηγία εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2013 και καθορίζει τις ελάχιστες εποπτικές απαιτήσεις αναφορικά με τις διαδικασίες χορήγησης νέων πιστωτικών διευκολύνσεων και διαδικασίες αναθεώρησης υφιστάμενων πιστωτικών διευκολύνσεων. Συγκεκριμένα, η εν λόγω Οδηγία:

(α) καθορίζει τις ελάχιστες πρακτικές, τις οποίες οφείλουν να εφαρμόζουν τα ΑΠΙ κατά τη διαδικασία αξιολόγησης νέων ή/και αναθεώρησης υφιστάμενων πιστωτικών διευκολύνσεων. Στα πλαίσια αυτά, η Οδηγία καθορίζει την ικανότητα αποπληρωμής ως προϋπόθεση για την έγκριση πιστωτικών διευκολύνσεων.

(β) καθορίζει τα ελάχιστα δικαιολογητικά που οφείλουν να λαμβάνουν τα ΑΠΙ κατά τη διαδικασία αξιολόγησης ή/και αναθεώρησης πιστωτικών διευκολύνσεων, και

(γ) απαιτεί την άμεση ενσωμάτωση από τα ΑΠΙ των εν λόγω ελαχίστων πρακτικών στις εσωτερικές τους οδηγίες, στην πιστωτική τους πολιτική και στις εσωτερικές τους διαδικασίες.

- *Η περί του Ορισμού Λειτουργίας Συστήματος ή Μηχανισμού Ανταλλαγής, Συγκέντρωσης και Παροχής Δεδομένων μεταξύ των Αδειοδοτημένων Πιστωτικών Ιδρυμάτων και πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στη Δημοκρατία δυνάμει του άρθρου 10Α του Νόμου Οδηγία του 2013*

Η ανωτέρω Οδηγία εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2013 και καθορίζει:

(α) τους όρους, προϋποθέσεις και διαδικασίες λειτουργίας συστημάτων ή μηχανισμών ανταλλαγής δεδομένων που σχετίζονται με τη χρήση από την Κεντρική Τράπεζα των δεδομένων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της που απορρέουν από τον *περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμο* και την αξιολόγηση του αξιόχρεου των πελατών, ή και των δυνητικών πελατών τους, και συνδεδεμένων με αυτών προσώπων για την αποτελεσματικότερη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου ή/και άλλων συναφών κινδύνων από τα ΑΠΙ και τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στη Δημοκρατία δυνάμει του άρθρου 10Α του Νόμου. και

(β) τους όρους, προϋποθέσεις και διαδικασίες συνεργασίας τέτοιων συστημάτων ή μηχανισμών ανταλλαγής δεδομένων με άλλες αντίστοιχες διευθετήσεις ή με πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοδοτικούς οργανισμούς στη Δημοκρατία ή το εξωτερικό.

- *Τροποποίηση της Οδηγίας προς τα πιστωτικά ιδρύματα για τον υπολογισμό των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων και των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων του 2013*

Τον Δεκέμβριο του 2013, η ΚΤΚ, βάσει μνημονιακής υποχρέωσης, προχώρησε σε τροποποίηση της ανωτέρω Οδηγίας. Η τροποποίηση αφορούσε την αύξηση του ελάχιστου δείκτη κύριων βασικών ιδίων κεφαλαίων που οι τράπεζες οφείλουν να διαθέτουν, ανά πάσα στιγμή, σε 9%.

Θέσπιση πλαισίου εξυγίανσης και εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης σε Τράπεζα Κύπρου και Λαϊκή Τράπεζα

Κατά το 2013 το κυπριακό τραπεζικό σύστημα βρέθηκε αντιμέτωπο με μια πρωτοφανή κρίση που κατέστησε αναγκαία τη λήψη δραστικών μέτρων για την αντιμετώπισή της. Οι αποφάσεις που έλαβε το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στις 21 Μαρτίου 2013 (α) να διατηρήσει το ύψος της έκτακτης ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance – ELA) σε Τράπεζα Κύπρου και Λαϊκή Τράπεζα, δηλαδή να την παγοποιήσει στα επίπεδα που βρίσκονταν σε ισχύ κατά την εν λόγω ημερομηνία έως τις 25 Μαρτίου 2013, και (β) να εξετάσει την παροχή ELA μόνο υπό την προϋπόθεση ότι θα τεθεί σε ισχύ πρόγραμμα της ΕΕ/ΔΝΤ το οποίο θα εξασφάλιζε τη φερεγγυότητα των κυπριακών τραπεζών, έφεραν τη Λαϊκή Τράπεζα και την Τράπεζα Κύπρου, τις δύο μεγαλύτερες και συστημικές τράπεζες της Κύπρου, προ του ενδεχόμενου κατάρρευσης με ανυπολόγιστες συνέπειες στο τραπεζικό σύστημα και την οικονομία του τόπου. Το εν λόγω ενδεχόμενο θα είχε αλυσιδωτές αρνητικές επιπτώσεις για το σύνολο του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας αλλά και της ίδιας της Κυπριακής Δημοκρατίας εφόσον θα έπρεπε να ενεργοποιηθεί το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων του οποίου το αποθεματικό θα μπορούσε να καλύψει ένα πολύ μικρό μέρος των ασφαλισμένων καταθέσεων (περιλαμβανομένων των καταθέσεων στα υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών στο εξωτερικό) μετακυλώντας την πιο πάνω υποχρέωση στην Κυπριακή Δημοκρατία. Περαιτέρω, θα έπρεπε να υπάρξει άμεση αποπληρωμή της έκτα-

κτης χρηματοδότησης (ELA) που λήφθηκε από τις δύο τράπεζες από τον μηχανισμό παροχής έκτακτης ρευστότητας. Λόγω της αδυναμίας του κράτους να καλύψει τα πιο πάνω ποσά, το κράτος θα οδηγείτο σε χρεοκοπία με ανυπολόγιστες αρνητικές συνέπειες για τη χώρα.

Για αντιμετώπιση της κρίσης τέθηκε ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων με τη διαδικασία του κατεπείγοντος και ψηφίστηκε στις 22 Μαρτίου 2013 πακέτο επτά νόμων και κανονισμών με σκοπό τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου ανάκαμψης, αναδιάρθρωσης και εξυγίανσης πιστωτικών ιδρυμάτων.

Ειδικότερα οι νόμοι και οι κανονισμοί που θεσπίστηκαν στις 22 Μαρτίου 2013 είναι οι ακόλουθοι:

(Α) Ο περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμος του 2013

Σκοπός του Νόμου είναι η εφαρμογή μέτρου ή μέτρων εξυγίανσης από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, σε πιστωτικά και άλλα ιδρύματα (τράπεζες και ΣΠΙ) κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις, οι οποίες αναφέρονται ρητά στο νόμο, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη εύρυθμης λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και τη διασφάλιση της προαγωγής της δημόσιας ωφέλειας και της εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος. Με τροποιητικό νόμο που θεσπίστηκε στις 30 Αυγούστου 2013, άλλαξε η σύνθεση της Αρχής Εξυγίανσης ούτως ώστε να περιλαμβάνει, εκτός από την ΚΤΚ, τον Υπουργό Οικονομικών και την Πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Τα μέτρα εξυγίανσης που προνοούνται στο νόμο βασίζονται στα διεθνή πρότυπα και σε πρόταση Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που εκδόθηκε τον Ιούνιο του 2012 και λαμβάνονται με την έκδοση διαταγμάτων από την Αρχή Εξυγίανσης και νοουμένου ότι τηρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 του νόμου. Τα μέτρα εξυγίανσης που καθορίζονται στο άρθρο 7 του νόμου περιλαμβάνουν την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου από ιδιωτικές πηγές, την πώληση εργασιών, τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων σε ενδιάμεση τράπεζα, τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων και δικαιωμάτων σε εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και τη διάσωση με ίδια μέσα (αναδιάρθρωση χρεών και υποχρεώσεων του ιδρύματος που υπόκειται σε εξυγίανση).

Με τις πρόνοιες του νόμου, η Αρχή Εξυγίανσης διασφαλίζει ότι τυχόν απώλεια που υφίσταται το θιγόμενο, από την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης, μέρος, δεν είναι μεγαλύτερη από εκείνη που θα είχε υποστεί εάν το πιστωτικό ίδρυμα που υπόκειται σε εξυγίανση ετίθετο, στο σύνολο του, απευθείας σε εκκαθάριση.

Η χρηματοδότηση της εφαρμογής των μέτρων εξυγίανσης (με εξαίρεση την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και τη διάσωση με ίδια μέσα τα οποία δεν απαιτούν οποιαδήποτε χρηματοδότηση ή αυτή γίνεται από ιδιωτικές πηγές) γίνεται από το Ταμείο Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων και από το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων στα οποία Ταμεία οι εισφορές καταβάλλονται από τα πιστωτικά ιδρύματα σύμφωνα με σχετικές νομοθεσίες. Σε περίπτωση που τα κεφαλαία των εν λόγω Ταμείων δεν επαρκούν για τη χρηματοδότηση των μέτρων εξυγίανσης, τότε δύνανται να δανείζονται από άλλες πηγές, περιλαμβανομένου του κράτους.

(Β) Ο περί Τραπεζικών Εργασιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2013

Οι κύριες τροποποιήσεις του βασικού νόμου είναι οι ακόλουθες:

(α) ενίσχυση των εξουσιών της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τη συλλογή πληροφοριών από τράπεζες και για την επ' αυτών διεξαγωγή ελέγχου,

(β) επέκταση των μέτρων πρώιμης παρέμβασης (early intervention) από την Κεντρική Τράπεζα όταν τράπεζα αντιμετωπίζει προβλήματα με την προσθήκη διατάξεων που αφορούν την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου από τους υφιστάμενους μετόχους, την ετοιμασία και υποβολή σχεδίου ανάκαμψης, την υποβολή πληροφοριών για την κατάρτιση σχεδίου εξυγίανσης από την Κεντρική Τράπεζα ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, τον περιορισμό ή μη καταβολή μερισμάτων και τον περιορισμό αποδοχών και ωφελημάτων των συμβούλων και εκτελεστικών διευθυντών των τραπεζών,

(γ) προσθήκη νέου άρθρου το οποίο διέπει την ειδική εκκαθάριση τράπεζας σε περίπτωση που αυτή τηρεί καταθέσεις που καλύπτονται από το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων,

(Γ) Ο περί Ειδικού Φόρου Πιστωτικού Ιδρύματος (Τροποποιητικός) Νόμος του 2013

Σκοπός των τροποποιήσεων του βασικού νόμου είναι η εναρμόνιση με τις υπόλοιπες τροποποιήσεις νόμων βάσει των οποίων το Ταμείο Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων διαδέχθηκε το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας καθώς και της μεταφοράς από 1ην Ιανουαρίου 2017 και μετέπειτα των 25/60 των εσόδων από τον Ειδικό Φόρο στα Ταμείο Εξυγίανσης.

(Δ) Ο περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2013

Οι κύριες τροποποιήσεις του βασικού νόμου είναι οι ακόλουθες:

(α) με την τροποποίηση του πεδίου εφαρμογής ούτως ώστε το αντικείμενο του βασικού νόμου να επικεντρώνεται στην αναδιάρθρωση και στήριξη από δημόσιους πόρους πιστωτικών ιδρυμάτων (τράπεζες και ΣΠΙ) και άλλων χρηματοοικονομικών οργανισμών (επενδυτικές και ασφαλιστικές επιχειρήσεις) κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις, οι οποίες αναφέρονται ρητά στο άρθρο 3 του νόμου,

(β) με την προσθήκη νέου άρθρου 5 βάσει του οποίου ο Υπουργός, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου κατόπιν εισήγησης της ΚΤΚ καθορίζει τον τρόπο διαχείρισης των υβριδικών και δευτεροβάθμιων κεφαλαίων, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την απομείωση ή μετατροπή των κεφαλαίων αυτών σε μετοχές,

(Ε) Ο περί Σύστασης και Λειτουργίας Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμος του 2013 - Οι περί Λειτουργίας Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Κανονισμοί του 2013

Σκοπός του νόμου είναι η σύσταση και λειτουργία Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων.

Για την εξυπηρέτηση των σκοπών του εν λόγω Σχεδίου συστήνεται Επιτροπή η οποία διοικεί και διαχειρίζεται το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων και το Ταμείο Εξυγίανσης, τα οποία διαδέχονται το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων το οποίο είχε συσταθεί δυνάμει των *περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων του 1997 έως 2012* και το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας το οποίο είχε συσταθεί δυνάμει του *περί Σύστασης και Λειτουργίας Ανεξάρτητου Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Νόμου του 2011* αντίστοιχα.

Μέσω του Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων διασφαλίζεται: (α) η καταβολή αποζημιώσεων

στους καταθέτες καλυπτόμενων ιδρυμάτων (τράπεζες και Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης) στην περίπτωση που αυτά δεν είναι σε θέση να αποπληρώσουν τις καταθέσεις τους, και (β) η χρηματοδότηση της εφαρμογής μέτρων εξυγίανσης στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο παρόν νόμο. Μέσω του Ταμείου Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων διασφαλίζεται αποκλειστικά η χρηματοδότηση της εφαρμογής μέτρων εξυγίανσης. Ο νόμος καταργεί τον *περί Σύστασης και Λειτουργίας Ανεξάρτητου Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Νόμο του 2011*.

Στους *περί της Λειτουργίας Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Κανονισμοί του 2013* περιλαμβάνονται διατάξεις σχετικά με τη λειτουργία του Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων.

(ΣΤ) Ο περί Συνεργατικών Εταιρειών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2013

Σκοπός του νόμου είναι η τροποποίηση του βασικού νόμου ώστε:

(α) να εμπλουτιστούν τα μέτρα πρώιμης παρέμβασης (early intervention) από την Υπηρεσία Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών όταν ΣΠΙ αντιμετωπίζει προβλήματα με την προσθήκη διατάξεων που αφορούν την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου από υφιστάμενους μετόχους, την υποβολή σχεδίου ανάκαμψης, την υποβολή πληροφοριών για την κατάρτιση από την Αρχή Εξυγίανση σχεδίου εξυγίανσης, τον περιορισμό ή μη καταβολή μερισμάτων και τον περιορισμό αποδοχών και ωφελημάτων των αξιωματούχων και διευθυντών των ΣΠΙ, και

(β) προσθήκη νέου άρθρου το οποίο διέπει την ειδική εκκαθάριση ΣΠΙ.

Στη βάση του *περί Εξυγίανσης Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμου* και εφαρμόζοντας την πολιτική απόφαση που λήφθηκε στις 25 Μαρτίου 2013 στο Eurogroup, την ίδια ημέρα, μετά από κοινή απόφαση του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και του Υπουργού Οικονομικών, Τράπεζα Κύπρου και Λαϊκή Τράπεζα τέθηκαν υπό καθεστώς εξυγίανσης με την έκδοση σχετικών διαταγμάτων. Σημειώνεται ότι ενόψει της απόφασης του Eurogroup της 25ης Μαρτίου 2013 που απέκλεισε τη δυνατότητα ανακεφαλαιοποίησης της Τράπεζας Κύπρου και της Λαϊκής Τράπεζας από το πρόγραμμα χρηματοδότησης της Κυπριακής Δημοκρατίας από ΕΕ/ΔΝΤ, καθίστατο αδύνατο να ληφθούν μέτρα εξυγίανσης για τα οποία απαιτείτο χρηματοδότηση από το Ταμείο Εξυγίανσης. Ως εκ τούτου, η ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου έγινε με πλήρη συνεισφορά των μετόχων, κατόχων αξιογράφων και άλλων χρεωστικών τίτλων καθώς και μετατροπή μέρους των ανασφάλιστων καταθέσεων σε μετοχές.

Συναφώς, με Διάταγμα που εκδόθηκε στις 29 Μαρτίου 2013 τέθηκε σε εφαρμογή το μέτρο εξυγίανσης για διάσωση της Τράπεζας Κύπρου με ίδια μέσα με σκοπό την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας. Σύμφωνα με το Διάταγμα, ποσοστό 37,5% των ανασφάλιστων καταθέσεων πέραν των €100.000, κατά τα οριζόμενα στους Κανονισμούς του Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων, μετατράπηκαν σε μετοχές. Μετά από ανεξάρτητη αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της Τράπεζας Κύπρου που ακολούθησε και διενεργήθηκε από το διεθνή ελεγκτικό οίκο KPMG LLP του Ηνωμένου Βασιλείου, στις 30 Ιουλίου 2013 ένα επιπρόσθετο ποσοστό 10% των ανασφάλιστων καταθέσεων μετατράπηκε σε μετοχές με αποτέλεσμα η τράπεζα να αποκτήσει ισχυρή κεφαλαιακή βάση με ψηλό δείκτη φερεγγυότητας και να εξέλθει του καθεστώτος εξυγίανσης.

Με άλλο διάταγμα που εκδόθηκε στις 29 Μαρτίου 2013 από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, οι εργασίες της Λαϊκής Τράπεζας στην Κύπρο μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα Κύπρου. Οι μέτοχοι, κάτοχοι αξιογράφων και χρεογράφων καθώς και ανασφάλιστες καταθέσεις παρέμειναν στη Λαϊκή Τράπεζα η οποία έπαυσε να προσφέρει τραπεζικές υπηρεσίες και όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία εξυγίανσης θα τεθεί υπό εκκαθάριση. Βάσει του διατάγματος, στην Τράπεζα Κύπρου μεταφέρθηκαν όλα τα περιουσιακά στοιχεία της Λαϊκής Τράπεζας στην Κύπρο, με εξαίρεση τις επενδύσεις σε θυγατρικές τράπεζες του εξωτερικού. Επίσης μεταβιβάστηκαν στην τράπεζα Κύπρου όλες οι ασφαλισμένες καταθέσεις μέχρι του ποσού των €100.000 ανά νομικό ή φυσικό πρόσωπο. Μεταφέρθηκαν επίσης οι υποχρεώσεις της Λαϊκής Τράπεζας προς την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου σε σχέση με την παροχή έκτακτης ρευστότητας ύψος €9,1δις. Περαιτέρω, μετά από ανεξάρτητη αποτίμηση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της Λαϊκής Τράπεζας που μεταβιβάστηκαν στην Τράπεζα Κύπρου ο οποίος επίσης διενεργήθηκε από το διεθνή ελεγκτικό οίκο KPMG LLP του Ηνωμένου Βασιλείου, η Κεντρική Τράπεζα, ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, καθόρισε το αντίτιμο της πώλησης εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας προς την Τράπεζα Κύπρου το οποίο κατεβλήθη από την τελευταία σε μετοχές με αποτέλεσμα η Λαϊκή Τράπεζα να αποκτήσει το 18,1% του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Κύπρου.

Περιοριστικά μέτρα στις συναλλαγές των τραπεζικών ιδρυμάτων με τους πελάτες τους

Λόγω των γεγονότων που ακολούθησαν των αποφάσεων των αποφάσεων του Eurogroup στις 15 και 25 Μαρτίου 2013 τα οποία επέφεραν πλήγμα στην εμπιστοσύνη προς το τραπεζικό σύστημα, η ΚΤΚ αναγκάστηκε να διατηρήσει κλειστές τις τράπεζες για δέκα μέρες από τις 18 μέχρι τις 28 Μαρτίου και να θέσει σε εφαρμογή περιοριστικά μέτρα στις συναλλαγές με τους πελάτες τους. Τα μέτρα που εφαρμόστηκαν αρχικά ήταν πολύ αυστηρά αλλά, στο βαθμό που ήταν εφικτό, επέτρεπαν τη διεκπεραίωση εμπορικών συναλλαγών. Στόχος τόσο της ΚΤΚ όσο και του Υπουργείου Οικονομικών είναι η κατάργηση των περιοριστικών μέτρων μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες. Προς το σκοπό αυτό έχει καταρτιστεί από την ΚΤΚ και το Υπουργείο Οικονομικών οδικός χάρτης για τη σταδιακή κατάργηση των περιοριστικών μέτρων. Ο οδικός χάρτης, ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών, αποτελείται από τέσσερα στάδια τα οποία συνδέονται με την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων και για κάθε στάδιο έχουν καθοριστεί και οι χαλαρώσεις που θα γίνουν στα περιοριστικά μέτρα. Ήδη, έχουν γίνει σημαντικές χαλαρώσεις στα περιοριστικά μέτρα και ο σχεδιασμός προβλέπει πλήρη κατάργηση των περιοριστικών μέτρων για τις συναλλαγές εντός Κύπρου κατά το πρώτο εξάμηνο του 2014.

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων ("Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός")

Με τον πιο πάνω Ευρωπαϊκό Κανονισμό θεσπίστηκε ενιαίο εποπτικό μηχανισμό για πιστωτικά ιδρύματα στη ζώνη του ευρώ και, ενδεχομένως, και σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Ο μηχανισμός αυτός αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχεία της τραπεζικής ένωσης της Ευρώπης.

Ο ενιαίος εποπτικός μηχανισμός θα δημιουργήσει ένα νέο σύστημα **χρηματοπιστωτικής εποπτείας** που θα περιλαμβάνει την ΕΚΤ και τις εθνικές αρμόδιες αρχές των συμμετεχουσών χωρών της ΕΕ. Πρόκειται για τις χώρες που έχουν υιοθετήσει το ευρώ, αλλά και για όσες έχουν αποφασίσει να συνεργαστούν στενά με τον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό, αν και δεν χρησιμοποιούν το ευρώ ως νόμισμά τους.

Οι **βασικοί σκοποί** του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού θα είναι η διαφύλαξη της ασφάλειας και της ευρωστίας του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος και η ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης και σταθερότητας στην Ευρώπη.

Η ΕΚΤ θα είναι υπεύθυνη για την αποτελεσματική και συνεπή λειτουργία του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού, σε συνεργασία με τις **εθνικές αρμόδιες αρχές** των συμμετεχουσών χωρών της ΕΕ.

Οι χώρες της ζώνης του ευρώ συμμετέχουν αυτομάτως στον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό. Κράτη μέλη που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ μπορούν να επιλέξουν να συμμετέχουν στον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό με την καθιέρωση «στενής συνεργασίας» των οικείων εθνικών αρμόδιων αρχών με την ΕΚΤ. Αναμένεται ότι η ΕΚΤ θα εποπτεύει άμεσα **περίπου 130 πιστωτικά ιδρύματα**, που αντιπροσωπεύουν σχεδόν 85% του συνολικού ενεργητικού του τραπεζικού τομέα στη ζώνη του ευρώ.

Η εποπτεία όλων των **υπόλοιπων πιστωτικών ιδρυμάτων** που είναι εγκατεστημένα στις συμμετέχουσες χώρες θα συνεχίσει να ασκείται από τις εθνικές αρμόδιες αρχές. Η ΕΚΤ μπορεί ανά πάσα στιγμή να αποφασίσει να ασκήσει την άμεση εποπτεία σε οποιοδήποτε από αυτά τα πιστωτικά ιδρύματα, προκειμένου να διασφαλίσει τη συνεπή εφαρμογή υψηλών προτύπων εποπτείας.

Η ΕΚΤ θα αναλάβει τα πλήρη εποπτικά της καθήκοντα στις 4 Νοεμβρίου 2014, δηλαδή 12 μήνες μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού.

Στα πλαίσια της συμμόρφωσης της ΕΚΤ με τις πρόνοιες του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (1024/2013) σε σχέση με τη σύσταση του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, η ΕΚΤ έχει ξεκινήσει στις 20 Νοεμβρίου 2013 συνολική αξιολόγηση των τραπεζών που κρίθηκαν ως σημαντικές από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ('ΕΚΤ') η οποία αξιολόγηση αναμένεται να ολοκληρωθεί πριν από την ανάληψη της συνολικής ευθύνης για την εποπτεία των τραπεζών από την ΕΚΤ, δηλαδή πριν από τις 4 Νοεμβρίου 2014. Για να χαρακτηριστεί ένα πιστωτικό ίδρυμα σημαντικό θα λαμβάνονται μεταξύ άλλων υπόψη η συνολική αξία του ενεργητικού του (> €30δις), η σπουδαιότητα για την οικονομία της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένο (> 20% του ΑΕΠ) ή της ΕΕ συνολικά, η έκταση των διασυνοριακών συναλλαγών του και αν έχει ζητήσει ή λάβει δημόσια χρηματοδοτική στήριξη από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ) ή την Ευρωπαϊκή Διευκόλυνση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΔΧΣ).

Για την Κύπρο ως σημαντικές κρίθηκαν οι Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική Τράπεζα, Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα-Κεντρικός Φορέας και η RCB Bank Ltd.

Η συνολική αξιολόγηση αποτελείται από τρεις στενά συνδεδεμένες συνιστώσες:

A. Αξιολόγηση των εποπτικών κινδύνων μέσω ποσοτικής και ποιοτικής εξέτασης των βασικών κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων κινδύνων ρευστότητας, μόχλευσης και χρηματοδότησης.
B. Αξιολόγηση της ποιότητας του ενεργητικού των τραπεζών έτσι ώστε να ενισχυθεί η διαφάνεια σε θέματα που αφορούν τα χρηματοδοτικά ανοίγματα των τραπεζών μέσω της επανεξέτασης της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού

των τραπεζών, περιλαμβανομένης της καταλληλότητας των περιουσιακών στοιχείων και των εξασφαλίσεων αυτών και των σχετικών προβλέψεων που έχουν αναγνωριστεί.

Γ. Προσομοίωση Ακραίων Καταστάσεων με στόχο να εξεταστεί η ανθεκτικότητα των στοιχείων ισολογισμού των τραπεζών σε ακραία σενάρια.

Η συνολική αξιολόγηση βασίζεται σε δείκτη βασικών ιδίων κεφαλαίων ύψους 8% στη βάση των απαιτήσεων της Οδηγίας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV και του σχετικού κανονισμού (CRD IV/CRR).

4.2 Διασφάλιση Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας

Μακροπροληπτική επίβλεψη

Η ΚΤΚ αναλύει τις κυκλικές και διαρθρωτικές εξελίξεις στο χρηματοοικονομικό σύστημα και το ευρύτερο μακροοικονομικό/χρηματοοικονομικό περιβάλλον με σκοπό τον εντοπισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των κινδύνων που απειλούν τη σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος της Κύπρου. Το επίκεντρο είναι τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα και κυρίως ο τραπεζικός τομέας, ο οποίος αποτελεί το μεγαλύτερο συνιστών στοιχείο του εγχώριου χρηματοοικονομικού συστήματος και το κύριο δυνητικό μέσο μετάδοσης κινδύνων εντός του συστήματος και προς την πραγματική οικονομία. Επίσης, παρακολουθούνται οι εξελίξεις στον μη τραπεζικό χρηματοοικονομικό τομέα, ιδιαίτερα στον ασφαλιστικό τομέα, καθώς και στις άλλες δύο συνιστώσες του χρηματοοικονομικού συστήματος, ήτοι τις χρηματοοικονομικές αγορές και τις υποδομές των χρηματοοικονομικών αγορών. Παράλληλα, αναλύονται οι εξελίξεις στο μακροοικονομικό/χρηματοοικονομικό περιβάλλον, με έμφαση στις μακροοικονομικές συνθήκες και στους τομείς των νοικοκυριών, των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων, των ακινήτων και των δημοσίων οικονομικών.

Η μακροπροληπτική επίβλεψη του χρηματοοικονομικού συστήματος συμπληρώνει τη μικροπροληπτική εποπτεία των μεμονωμένων τραπεζικών ιδρυμάτων και άλλων χρηματοοικονομικών οργανισμών που ασκείται από την ΚΤΚ και τις υπόλοιπες αρμόδιες εποπτικές αρχές του χρηματοοικονομικού συστήματος της Κύπρου, αντίστοιχα.

Υποβολή ποσοτικών στοιχείων και χρηματοοικονομικών δεικτών για τον τραπεζικό τομέα της Κύπρου προς διεθνείς οργανισμούς

Κατά το 2013, η ΚΤΚ συνέχισε την τακτική κατάρτιση και υποβολή συγκεντρωτικών ποσοτικών στοιχείων και χρηματοοικονομικών δεικτών για τον τραπεζικό τομέα της Κύπρου προς την ΕΚΤ και το ΔΝΤ, τα οποία δημοσιοποιούνται στις ιστοσελίδες των εν λόγω οργανισμών.

Συγκεκριμένα, στην ΕΚΤ υποβλήθηκαν, σε εξαμηνιαία βάση, τα Ενοποιημένα Τραπεζικά Στοιχεία (Consolidated Banking Data – CBD) για τα τραπεζικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Κύπρο, τα οποία χρησιμοποιούνται για σκοπούς μακροπροληπτικής ανάλυσης που διενεργείται από την ΕΚΤ. Σε αυτά περιλαμβάνονται στοιχεία λογαριασμού αποτελεσμάτων, ισολογισμού, ποιότητας δανειακού χαρτοφυλακίου και κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών της ΕΕ. Τα πιο πάνω στοιχεία υποβάλλονται από τις εθνικές αρχές του κάθε κράτους-μέλους της ΕΕ που είναι αρμόδιες για την εποπτεία του τραπεζικού τομέα (κεντρικές τράπεζες ή άλλες αρχές) σε διασυνοριακό και διατομεακό ενοποιημένο επίπεδο με σκοπό να καταστεί εφικτή μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση όλων των κινδύνων που απειλούν τη σταθερότητα του Ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα.

Στο ΔΝΤ υποβλήθηκαν, σε τριμηνιαία βάση, τα συγκεντρωτικά στοιχεία που αφορούν τους Δείκτες Χρηματοοικονομικής Ευρωστίας (Financial Soundness Indicators – FSIs) για τα τραπεζικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Κύπρο. Οι εν λόγω δείκτες έχουν αναπτυχθεί από το ΔΝΤ, σε συνεργασία με τη διεθνή κοινότητα, για σκοπούς υποστήριξης της μακροπροληπτικής ανάλυσης. Τα στοιχεία FSI που υποβάλλονται προς το ΔΝΤ από τα κράτη-μέλη, καταρτίζονται με βάση διάφορες μεθοδολογίες, οι οποίες ενδέχεται να ποικίλουν κατά χρονική περίοδο όσον αφορά μια συγκεκριμένη χώρα. Ως εκ τούτου, οι χρήστες των πιο πάνω στοιχείων προτρέπονται να συμβουλεύονται τα συνοδευτικά μετα-δεδομένα ώστε να καθίστανται ουσιαστικές οι οποιεσδήποτε διασυνοριακές συγκρίσεις ή να μπορεί να γίνεται ορθή αξιολόγηση της εξέλιξης των δεικτών για κάθε χώρα διαχρονικά.

Συμμετοχή σε επιτροπές και ομάδες εργασίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της ΕΕ

Κατά το υπό ανασκόπηση έτος, στελέχη του Τμήματος Διασφάλισης Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας συμμετείχαν στις συναντήσεις και εργασίες της Συμβουλευτικής Τεχνικής Επιτροπής (Advisory Technical Committee – ATC) του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (European Systemic Risk Board – ESRB) και τις υπό αυτήν ομάδες εργασίας. Η ATC έχει συμβουλευτικό και υποβοηθητικό ρόλο σε θέματα που άπτονται των εργασιών του ESRB. Συμβάλλει, μεταξύ άλλων, στην τακτική επισκόπηση των συνθηκών χρηματοοικονομικής σταθερότητας στην ΕΕ, περιλαμβανομένου του εντοπισμού συστημικών κινδύνων, στην προετοιμασία από πλευράς ανάλυσης και καθορισμού πολιτικής των συζητήσεων στη Διευθύνουσα Επιτροπή (Steering Committee) και το Γενικό Συμβούλιο (General Board) του ESRB αναφορικά με προειδοποιήσεις και συστάσεις, στην αξιολόγηση και πιθανή ανάπτυξη εργαλείων μακροπροληπτικής πολιτικής που να είναι διαθέσιμα προς τις αρμόδιες αρχές των κρατών-μελών, στην τακτική παρακολούθηση των αποφάσεων μακροπροληπτικής πολιτικής που λαμβάνονται από τις αρμόδιες αρχές των κρατών-μελών και κρατών εκτός ΕΕ καθώς, επίσης, και στη συζήτηση για τις πιθανές επιπτώσεις από τυχόν εφαρμογή των πιο πάνω αποφάσεων στην ΕΕ ως σύνολο.

Επίσης, στέλεχος του Τμήματος συνόδευσε τον Διοικητή στις συναντήσεις και έλαβε μέρος στις εργασίες του Γενικού Συμβουλίου του ESRB.

Στελέχη του Τμήματος συμμετείχαν, επίσης, στις συναντήσεις και εργασίες της Επιτροπής Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Financial Stability Committee – FSC) του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και τις υπό αυτήν ομάδες εργασίας. Η FSC παρέχει βοήθεια προς τα αρμόδια όργανα της ΕΚΤ όσον αφορά την άσκηση των καθηκόντων τους που σχετίζονται με τη λήψη αποφάσεων στον τομέα της προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων και της διασφάλισης της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος. Συμβάλλει, μεταξύ άλλων, στην ανάλυση θεμάτων που αφορούν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα στη ζώνη του ευρώ, στην εξέταση των εργαλείων ανάλυσης για υποβοήθηση της αξιολόγησης των συστημικών κινδύνων σε επίπεδο ευρωζώνης, στην ανάλυση θεμάτων πολιτικής σχετικά με την εποπτεία και τη ρύθμιση του χρηματοοικονομικού συστήματος και τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων στην ΕΕ και διεθνώς, στην αξιολόγηση των επιπτώσεων των ρυθμιστικών και εποπτικών απαιτήσεων στη

σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος της ζώνης του ευρώ καθώς και στην προώθηση των διευθετήσεων σε θέματα χρηματοοικονομικής σταθερότητας σε επίπεδο ευρωζώνης και διεθνώς.

Επιπλέον, στέλεχος του Τμήματος έλαβε μέρος στις συναντήσεις της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Financial Stability Table – FST) της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής (Economic and Financial Committee – EFC) της ΕΕ. Η εν λόγω Ομάδα είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία των θεμάτων που άπτονται της χρηματοοικονομικής σταθερότητας και τα οποία συζητούνται στο Συμβούλιο ECOFIN.

Συμμετοχή σε διαβουλεύσεις και συναντήσεις με εκπροσώπους της Τρόικα

Κατά το 2013, στελέχη του Τμήματος συμμετείχαν σε διαβουλεύσεις και συζητήσεις με εκπροσώπους της Τρόικα για θέματα που άπτονται του χρηματοοικονομικού συστήματος στα πλαίσια της συμμετοχής της Κύπρου σε πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής και στήριξης. Με βάση τις πρόνοιες του Μνημονίου Συναντίληψης που έχει υπογραφεί, η ΚΤΚ προχώρησε σε τριμηνιαία δημοσιοποίηση των βασικών συγκεντρωτικών χρηματοοικονομικών δεικτών για τον Κυπριακό τραπεζικό και συνεργατικό πιστωτικό τομέα καθώς και στην υποβολή τριμηνιαίας έκθεσης για το χρέος των νοικοκυριών και μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων προς τη Τρόικα.

Διαχείριση Ταμείων Προστασίας Καταθετών και Επενδυτών Πελατών Τραπεζών

Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων (ΣΠΚ&ΕΠΑΙ)

Τον Μάρτιο του 2013, εν μέσω των εξελίξεων στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα, τέθηκε σε ισχύ το νέο θεσμικό πλαίσιο και, συγκεκριμένα, οι *περί Σύστασης και Λειτουργίας Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμοι του 2013* και οι *περί Σύστασης και Λειτουργίας Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Κανονισμοί του 2013*. Το νέο θεσμικό πλαίσιο αντικατέστησε το μέχρι τον Μάρτιο ισχύον πλαίσιο που είχε τεθεί σε εφαρμογή από το 2000.

Το ΣΠΚ&ΕΠΑΙ αποτελεί ξεχωριστή νομική οντότητα και για την εξυπηρέτηση των σκοπών του, περιλαμβανομένης της διαχείρισης των τριών ταμείων που το αποτελούν, ήτοι το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων Τραπεζών (ΤΠΚ Τραπεζών), το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (ΤΠΚ ΣΠΙ) και το Ταμείο Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων, συστάθηκε Επιτροπή, η οποία αποτελείται από εκπροσώπους του Υπουργείου Οικονομικών και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Στο ΣΠΚ&ΕΠΑΙ συμμετέχουν υποχρεωτικά όλες οι τράπεζες και τα αδειοδοτημένα πιστωτικά ιδρύματα. Σε αυτά περιλαμβάνονται τα υποκαταστήματά τους που λειτουργούν εκτός της Δημοκρατίας, τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα που έχουν συσταθεί στην Κυπριακή Δημοκρατία, καθώς και τα υποκαταστήματα τραπεζών από χώρες μη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ΣΠΚ&ΕΠΑΙ παρέχει κάλυψη μέχρι €100 χιλιάδες για το σύνολο των καταθέσεων που οποιοδήποτε φυσικό ή, με ορισμένες εξαιρέσεις, νομικό πρόσωπο διατηρεί με συγκεκριμένο πιστωτικό ίδρυμα. Κατά το εν λόγω έτος, οι εργασίες της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα και μέρος των εργασιών της τράπεζας στη Ρουμανία, της Cyprus Popular Bank στην Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς επίσης και της Ελληνικής

Τράπεζας στην Ελλάδα, έπαψαν να τυγχάνουν κάλυψης από το ΣΠΚ&ΕΠΑΙ, καθώς οι εργασίες στην Ελλάδα των εν λόγω τραπεζών εξαγοράστηκαν από την Τράπεζα Πειραιώς, οι εργασίες στο Ηνωμένο Βασίλειο της Cyprus Popular Bank μεταφέρθηκαν στη θυγατρική της Τράπεζας Κύπρου στην ίδια χώρα, ενώ μέρος των εργασιών της Τράπεζας Κύπρου στη Ρουμανία μεταφέρθηκε στη θυγατρική της Cyprus Popular Bank στην εν λόγω χώρα.

Τον Σεπτέμβριο του 2013, υιοθετήθηκαν νέες τροποποιήσεις στο θεσμικό πλαίσιο, στο πλαίσιο της γενικότερης αναδιάρθρωσης για την εποπτεία των ΣΠΙ από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Ως αποτέλεσμα, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και τα ΣΠΙ συμμετέχουν σε ξεχωριστό Ταμείο, το ΤΠΚ ΣΠΙ, αλλά υπό την αιγίδα του ΣΠΚ&ΕΠΑΙ. Η κάλυψη του ΤΠΚ ΣΠΙ παραμένει η ίδια, δηλαδή μέχρι €100.000 ανά καταθέτη ανά πιστωτικό ίδρυμα.

Σημειώνεται ότι, όπως και τα προηγούμενα χρόνια, κατά το 2013 δεν χρειάστηκε η ενεργοποίηση του ΣΠΚ&ΕΠΑΙ.

Το 2013 ολοκληρώθηκε η εφαρμογή του προγράμματος που αφορά τη λειτουργία ενός ολοκληρωμένου Μητρώου Καταθετών για τις εμπορικές τράπεζες. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, το ΤΠΚ Τραπεζών έχει στη διάθεσή του ένα συγκεντρωτικό μητρώο για το σύνολο του τραπεζικού συστήματος, με βάση το οποίο το ΤΠΚ Τραπεζών θα δύναται να γνωρίζει το ύψος των ενδεχόμενων υποχρεώσεών του έναντι κάθε ξεχωριστού καταθέτη. Παράλληλα, εντός του ιδίου έτους άρχισε η εφαρμογή της τεχνοκρατικής διαδικασίας παρακολούθησης του ΤΠΚ ΣΠΙ λόγω της ενσωμάτωσής του στο ΣΠΚ&ΕΠΑΙ.

Προς το τέλος του έτους υπήρξε επανέναρξη και κατάληξη εντός του 2014, των συζητήσεων σε επίπεδο ΕΕ για την καινούργια Οδηγία, η οποία θα καταργήσει την υφιστάμενη για τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων (94/19/ΕΚ). Οι συζητήσεις έγιναν στο ευρύτερο πλαίσιο για τη νέα θεσμική υποδομή της ΕΕ αναφορικά με την εξυγίανση των τραπεζικών ιδρυμάτων. Μέσω της νέας Οδηγίας αναμένεται ότι ο ρόλος των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων ως μέσο διατήρησης της εμπιστοσύνης των καταθετών θα ισχυροποιηθεί περαιτέρω. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται η ταχύτερη καταβολή των αποζημιώσεων, η καλύτερη πληροφόρηση των καταθετών, καθώς επίσης και η περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων συστημάτων εγγύησης καταθέσεων που λειτουργούν στην ΕΕ.

Επίσης, κατά τη διάρκεια του έτους ο εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Επιτροπής του ΣΠΚ&ΕΠΑΙ, έλαβε μέρος σε συνεδρίες του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ασφαλιστών Καταθέσεων (European Forum of Deposit Insurers-EFDI) στην οποία συζητήθηκαν θέσεις και υποβλήθηκαν εισηγήσεις για υιοθέτηση προτάσεων σε σχέση με τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων.

Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών (ΤΑΕΠΤ)

Το ΤΑΕΠΤ, το οποίο λειτουργεί από το 2004 υπό την αιγίδα της ΚΤΚ, συνέχισε κατά το 2013 τη λειτουργία του με σκοπό τη διασφάλιση της σταθερότητας στο χρηματοπιστωτικό τομέα.

Μέσω της λειτουργίας του ΤΑΕΠΤ παρέχεται πρόσθετη εξασφάλιση προς τους πελάτες τραπεζών για απαιτήσεις που είναι δυνατό να εγείρουν σε σχέση με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. Σύμφωνα με τους Κανονισμούς που διέπουν τη λειτουργία του ΤΑΕΠΤ, η συμμετοχή στο Ταμείο είναι υποχρεωτική για όλες τις τράπεζες, οι οποίες παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες και οι οποίες έχουν συσταθεί στην Κυπριακή Δημοκρατία ή έχουν συσταθεί σε τρίτες χώρες και λειτουργούν στην Κυπριακή Δημοκρατία μέσω υποκαταστήματος. Στις

επενδυτικές υπηρεσίες για τις οποίες παρέχεται κάλυψη, περιλαμβάνονται και επενδυτικές υπηρεσίες που παρέχονται από τα υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών που λειτουργούν στο εξωτερικό. Το μέγιστο ύψος της αποζημίωσης που είναι δυνατό να καταβληθεί προς τους επενδυτές-πελάτες τραπεζών ανέρχεται σε €20 χιλιάδες. Η εν λόγω κάλυψη αφορά το σύνολο των απαιτήσεων του επενδυτή έναντι μιας συγκεκριμένης τράπεζας, ανεξάρτητα από τον αριθμό των λογαριασμών που τηρεί, το νόμισμα ή το κράτος, από το έδαφος του οποίου η τράπεζα παρέχει την υπηρεσία.

Κατά το 2013, ο αριθμός των τραπεζών που συμμετείχαν ως μέλη του Ταμείου, ανήλθε σε δεκαέξι. Η Διαχειριστική Επιτροπή του ΤΑΕΠΤ αφού αξιολόγησε τις υποχρεώσεις κάθε τράπεζας στον τομέα των επενδύσεων, προχώρησε σε καθορισμό των πρόσθετων εισφορών που οι τράπεζες που συμμετέχουν στο Ταμείο είχαν υποχρέωση να καταβάλουν. Το σύνολο των οφειλόμενων για το 2013 ποσών καταβλήθηκε στα χρονικά πλαίσια που καθορίστηκαν.

Σημειώνεται ότι, όπως και στην περίπτωση του Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων Τραπεζών, η διαδικασία εξυγίανσης της Τράπεζας Κύπρου και της Cyprus Popular Bank με ίδια μέσα δεν ενεργοποίησε το ΤΑΕΠΤ.

4.3 Αδειοδότηση και Κανονιστική Συμμόρφωση

4.3.1 Αδειοδότηση

Η ΚΤΚ είναι η αρμόδια αρχή για χορήγηση άδειας σε νομικά πρόσωπα που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στην Κυπριακή Δημοκρατία ως πιστωτικά ιδρύματα δυνάμει των *περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμων του 1997* έως (Αρ. 4) του 2013, ως ιδρύματα πληρωμών δυνάμει του *περί Υπηρεσιών Πληρωμών Νόμου, 2009-2010* και ως ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος δυνάμει του *περί Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος Νόμου, 2012*. Πρόσθετα, η ΚΤΚ είναι η αρμόδια αρχή για τη χορήγηση έγκρισης για ίδρυση Διεθνών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων δυνάμει του *περί Διεθνών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων Νόμου, 1999-2000*.

Η ΚΤΚ, με βάση τις εξουσίες που της χορηγούνται από τις πρόνοιες των πιο πάνω Νόμων, μεταξύ άλλων:

(α) Αξιολογεί την ικανότητα ή/και καταλληλότητα των προσώπων που επιθυμούν να αποκτήσουν άμεσο ή έμμεσο έλεγχο σε πιστωτικά ιδρύματα, ιδρύματα πληρωμών, ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και Διεθνή Συλλογικά Επενδυτικά Σχέδια, των μελών των διοικητικών τους συμβουλίων καθώς και των διευθυντικών στελεχών αυτών.

(β) Αξιολογεί αιτήσεις για αποστολή σε αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών της Ε.Ε. γνωστοποιήσεων πιστωτικών ιδρυμάτων, ιδρυμάτων πληρωμών και ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος που έχει αδειοδοτήσει με τις οποίες ενημερώνονται οι εν λόγω αρχές για την πρόθεση των υπό αναφορά ιδρυμάτων για άσκηση του δικαιώματος εγκατάστασης ή ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

(γ) Παραλαμβάνει και αξιολογεί γνωστοποιήσεις που αποστέλλονται από αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών σε σχέση με την άσκηση του δικαιώματος εγκατάστασης ή ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στην Κυπριακή Δημοκρατία από αδειοδοτημένα από αυτές πιστωτικά ιδρύματα, ιδρύματα πληρωμών και ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος.

(δ) Τροποποιεί, αναστέλλει, εν όλω ή εν μέρει, ή ανακαλεί τις υπό αναφορά άδειες, απαιτεί την

απομάκρυνση οποιουδήποτε διοικητικού συμβούλου ή διευθυντή ή απαγορεύει σε αδειοδοτημένο ίδρυμα να ασκήσει το δικαίωμα εγκατάστασης ή ελεύθερης παροχής υπηρεσιών σε άλλο κράτος μέλος.

Η ΚΤΚ τηρεί δημόσια μητρώα στα οποία εγγράφονται, μεταξύ άλλων, τα ονόματα των πιστωτικών ιδρυμάτων, των ιδρυμάτων πληρωμών και των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος που έχουν δικαίωμα να δραστηριοποιούνται στην Κυπριακή Δημοκρατία καθώς και τα αναγνωρισμένα από την ΚΤΚ Διεθνή Συλλογικά Επενδυτικά Σχέδια.

Τα μητρώα είναι προσβάσιμα από την ιστοσελίδα της ΚΤΚ στο διαδίκτυο.

Πιστωτικά Ιδρύματα

Κατά τη διάρκεια του 2013 η ΚΤΚ, στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων της, χορήγησε δυνάμει των *περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμων του 1997 έως (Αρ. 4)* του 2013, τις απαιτούμενες εγκρίσεις αναφορικά με τις αλλαγές στη μετοχική δομή της Emporiki Bank-Cyprus Limited και της Eurobank Cyprus Limited, οι οποίες προέκυψαν ως αποτέλεσμα της αναδιάρθρωσης του τραπεζικού συστήματος στην Ελλάδα.

Περαιτέρω, κατά το υπό επισκόπηση έτος η ΚΤΚ προέβηκε σε τροποποίηση της άδειας για διεξαγωγή εργασιών πιστωτικού ιδρύματος που κατέχει η Cyprus Popular Bank Public Co Ltd με βάση την οποία η τελευταία απαγορεύεται να προβαίνει στην ανάληψη νέων υποχρεώσεων έναντι του κοινού υπό μορφή καταθέσεων, αξιογράφων ή άλλων στοιχείων αποδεικτικών οφειλής. Η εν λόγω τροποποίηση κρίθηκε επιβεβλημένη ενόψει των εξελίξεων σε σχέση με το καθεστώς λειτουργίας της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd στα πλαίσια της εφαρμογής του Νόμου *περί της Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων του 2013*.

Στα πλαίσια της διαδικασίας του ενιαίου διαβατηρίου και σε συνέχεια της συμφωνίας που είχε επιτευχθεί για την πώληση των υποκαταστημάτων της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ, της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd και της Ελληνικής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ στην Ελλάδα προς την Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. η ΚΤΚ, απεύθυνε επικαιροποιημένη γνωστοποίηση στην Τράπεζα της Ελλάδος παρέχοντάς της σχετική ενημέρωση για το όλο θέμα.

Κατά το 2013 λήφθηκε, ακόμα, γνωστοποίηση από την RCB BANK LTD αναφορικά με την πρόθεσή της να εγκαταστήσει υποκατάστημα στο Λουξεμβούργο στα πλαίσια της ελεύθερης εγκατάστασης. Η ως άνω γνωστοποίηση αφού έτυχε της δέουσας αξιολόγησης από την ΚΤΚ διαβιβάστηκε στην αρμόδια εποπτική αρχή του Λουξεμβούργου σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες της νομοθεσίας.

Περαιτέρω σημειώνεται ότι το 2013 λήφθηκαν 18 γνωστοποιήσεις από εποπτικές αρχές κρατών μελών για την πρόθεση πιστωτικών ιδρυμάτων των χωρών τους να παρέχουν διασυνοριακά υπηρεσίες στη Δημοκρατία, ανεβάζοντας το συνολικό αριθμό πιστωτικών ιδρυμάτων από άλλα κράτη μέλη που έχουν γνωστοποιήσει την πρόθεσή τους να παρέχουν διασυνοριακά υπηρεσίες στη Δημοκρατία στα 317.

Ενόψει των πιο πάνω εξελίξεων, στο τέλος του 2013 λειτουργούσαν στη Δημοκρατία 41 τράπεζες από τις οποίες οι 14 είναι ιδρυμένες στη Δημοκρατία και οι υπόλοιπες 27 είναι υποκαταστήματα ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων. Οκτώ από τις τράπεζες που είναι ιδρυμένες στη Δημοκρατία είναι θυγατρικές ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων. Όσον αφορά τα 27 υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στη Δημοκρατία σημειώνεται ότι 11 από αυτά προέρχονται από άλλα κράτη μέλη και τα υπόλοιπα 16 προέρχονται

από τρίτες χώρες. Τέλος, στη Δημοκρατία λειτουργεί και ένα γραφείο αντιπροσωπείας ξένου πιστωτικού ιδρύματος.

Ιδρύματα πληρωμών (ΙΠ)

Στη διάρκεια του έτους 2013, μετά από τη χορήγηση εκ μέρους της ΚΤΚ άδειας σε ακόμα δύο εταιρείες για να λειτουργούν ως ίδρυματα πληρωμών (ΙΠ), ο αριθμός των αδειοδοτημένων από την ΚΤΚ ΙΠ ανήλθε σε έντεκα. Από τα εν λόγω ΙΠ έξι ήταν δραστηριοποιημένα στον τομέα της παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων χωρίς να τηρούν λογαριασμούς πληρωμών, τέσσερα στον τομέα της έκδοσης ή/και αποδοχής μέσων πληρωμών και ένα στον τομέα της παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων με δικαίωμα τήρησης λογαριασμών πληρωμών. Τα εν λόγω ΙΠ λειτουργούσαν από 37 δικές τους υπηρεσιακές μονάδες και 277 καταστήματα εξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων.

Όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών πληρωμών στη Δημοκρατία από ΙΠ που αδειοδοτήθηκαν από άλλα κράτη μέλη, σημειώνεται ότι στη διάρκεια του έτους 2013 η ΚΤΚ παρέλαβε από τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών γνωστοποιήσεις που αφορούσαν: (α) 57 ΙΠ που είχαν πρόθεση να ασκήσουν το δικαίωμα διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών, ανεβάζοντας το συνολικό αριθμό τέτοιων ΙΠ σε 189 και (β) τρία ΙΠ, που άσκησαν το δικαίωμα ελεύθερης εγκατάστασης στο παρελθόν, διόρισαν 6 νέους αντιπροσώπους.

Ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος

Στη διάρκεια του 2013 λειτουργούσε στην Κυπριακή Δημοκρατία ένα μόνο αδειοδοτημένο από την ΚΤΚ ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος. Πρόσθετα, δέκα τέσσερα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος από άλλα κράτη μέλη γνωστοποίησαν την πρόθεσή τους να παρέχουν διασυνοριακά υπηρεσίες στη Δημοκρατία, ανεβάζοντας το συνολικό αριθμό των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος από άλλα κράτη μέλη τα οποία παρέχουν διασυνοριακά υπηρεσίες στην Κυπριακή Δημοκρατία σε 39.

Διεθνή συλλογικά επενδυτικά σχέδια (ΔΣΕΣ)

Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2013 υποβλήθηκε σχετικά μεγάλος αριθμός αιτήσεων για αναγνώριση Διεθνών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων (ΔΣΕΣ), βάσει του *περί Διεθνών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων Νόμου, 1999-2000*. Συγκεκριμένα, κατά το υπό ανασκόπηση έτος, αναγνωρίστηκαν από την ΚΤΚ 11 νέα ΔΣΕΣ, ανεβάζοντας τον αριθμό των ΔΣΕΣ που λειτουργούσαν στη Δημοκρατία στο τέλος του 2013 σε 98. Παράλληλα, λόγω των ιδιάζουσων συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί και της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης ευρύτερα, οι αναγνωρίσεις 6 ΔΣΕΣ έχουν ανακληθεί.

4.3.2 Παρεμπόδιση και Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες

Σύμφωνα με το άρθρο 59(1)(α) των *περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμων του 2007 έως 2013 ("ο Νόμος")*, η ΚΤΚ είναι η αρμόδια εποπτική αρχή για την εφαρμογή των προνοιών της νομοθεσίας σε σχέση με χρηματοοικονομικές δραστηριότητες για τα πιστωτικά ιδρύματα (ΠΙ), τα ιδρύματα πληρωμών και τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος. Σχετικά, η ΚΤΚ έχει εκδώσει προς τα πιστωτικά ιδρύματα την *Οδηγία για την Παρεμπόδιση του Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας ("η Οδηγία")* η οποία καθορίζει τις

λεπτομέρειες και εξειδικεύει τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων του Νόμου.

Ο *Νόμος* ενσωματώνει στην Κυπριακή νομοθεσία τις απαιτήσεις της *Τρίτης Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Οδηγία 2005/60/ΕΚ)*. Κατά την παρακολούθηση, αξιολόγηση και εποπτεία της εφαρμογής των απαιτήσεων του *Νόμου* και της *Οδηγίας*, η ΚΤΚ βασίζεται επίσης στις αξιολογήσεις, αποφάσεις και συστάσεις άλλων περιφερειακών σωμάτων, όπως η Επιτροπή Moneyval του Συμβουλίου της Ευρώπης, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα, ενώ για την ετοιμασία Κατευθυντήριων Γραμμών προς τα εποπτευόμενα πρόσωπα, λαμβάνονται επίσης υπόψη η τυπολογία, οι σύγχρονες τάσεις και οι κίνδυνοι χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για σκοπούς ξεπλύματος παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και βέλτιστες πρακτικές που προάγονται από άλλες εποπτικές αρχές για την παρεμπόδιση και καταπολέμηση του φαινομένου.

Στις 9 Μαρτίου 2013, ο Πρόεδρος της Ομάδας Εργασίας του Eurogroup, κάλεσε την Επιτροπή Moneyval του Συμβουλίου της Ευρώπης να διενεργήσει αξιολόγηση σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή των διαδικασιών προσδιορισμού ταυτότητας των πελατών στον κυπριακό τραπεζικό τομέα. Επιπλέον, η Κύπρος ανέθεσε, με τη σύμφωνη γνώμη της Τρόικας, στην Deloitte Ιταλίας να αξιολογήσει το επίπεδο συμμόρφωσης των ΠΙ με την κείμενη νομοθεσία ως προς την επίδειξη δέουσας επιμέλειας.

Η ειδική αξιολόγηση της Moneyval διήρκησε δύο εβδομάδες και κάλυψε 13 ΠΙ, τα οποία αντιπροσωπεύουν περίπου το 71% των καταθέσεων και το 76% των δανείων στον τραπεζικό τομέα της Κύπρου. Συνεπώς, η εν λόγω αξιολόγηση κάλυψε ένα πολύ μεγαλύτερο δείγμα των ΠΙ από ό,τι θα λαμβανόταν σε μια τακτική αξιολόγηση της Moneyval, θεωρήθηκε δε μοναδική από την άποψη ότι καμία άλλη χώρα, δεν έχει, μέχρι στιγμής, υποβληθεί σε μια τέτοια ιδιάζουσα και θεματική αξιολόγηση ενός μόνο μέρος του πλαισίου Παρεμπόδισης του Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (AML/CFT).

Η αξιολόγηση της Deloitte Ιταλίας διεξήχθη εντός πολύ αυστηρής προθεσμίας κατά τη διάρκεια δύο εβδομάδων. Για την εκπόνησή της απασχολήθηκαν 45 επαγγελματίες οι οποίοι είχαν ως καθήκον την αξιολόγηση των διαδικασιών δέουσας επιμέλειας σε έξι ΠΙ.

Οι εκθέσεις σχετικά με τις δύο ειδικές αξιολογήσεις παρουσιάστηκαν στα θεσμικά όργανα της Τρόικας στις 24 Απριλίου 2013.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα των δύο εκθέσεων στο σύνολό τους, δεν υπάρχει καμία αναφορά ή ένδειξη συστημικών ανεπαρκειών. Οι εκθέσεις καταδεικνύουν ότι τα βασικά δομικά στοιχεία του πλαισίου AML/CFT της Κύπρου είναι επαρκή, τα αποτρεπτικά μέτρα και οι διαδικασίες στα ΠΙ είναι γενικά σε υγιή βάση, και, γενικά, τα ΠΙ παρουσιάζουν υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης με τις νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις, οι οποίες σε ορισμένα θέματα είναι πιο απαιτητικές από τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές και άλλες διεθνείς. Παρ' όλα αυτά, σύμφωνα με τις εκθέσεις, ορισμένοι τομείς απαιτούν προσοχή και επιδέχονται προτάσεων για περαιτέρω βελτιώσεις. Στο πλαίσιο αυτό, οι κυπριακές αρχές έχουν λάβει πολύ σοβαρά το όλο θέμα και δήλωσαν ότι παραμένουν πλήρως δεσμευμένες να προβούν στις απαραίτητες βελτιώσεις ή/και διορθώσεις.

Υπό το φως των ανωτέρω, στις 30 Ιουνίου 2013, οι κυπριακές αρχές συμφώνησαν με την Τρόικα, μεταξύ άλλων, ένα Σχέδιο Δράσης για

την Παρεμπόδιση του Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (Σχέδιο Δράσης), εντός προκαθορισμένου στενού χρονικού πλαισίου, με στόχο την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν από τις αξιολογήσεις της Moneyval και της Deloitte Ιταλίας. Το εν λόγω Σχέδιο αποτελεί το Παράρτημα 2 του Μνημονίου Συναντίληψης με την Τρόικα.

Ειδικότερα, το Σχέδιο Δράσης απαιτεί, μεταξύ άλλων, (α) την αναθεώρηση της οργανωτικής δομής του Τμήματος Εποπτείας & Ρύθμισης Τραπεζικών Ιδρυμάτων της ΚΤΚ και τη διασφάλιση επαρκών ανθρώπινων πόρων, (β) το σχεδιασμό και την ανάπτυξη εποπτικών εργαλείων βάσει του υπολογιζόμενου κινδύνου για την εξ' αποστάσεως και επιτόπια εποπτεία, και (γ) την εκπαίδευση των εποπτευόμενων προσώπων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ανάπτυξη των εν λόγω εποπτικών εργαλείων έγινε με τη σύναψη και υλοποίηση προγράμματος τεχνικής βοήθειας από το ΔΝΤ. Βάσει του Σχεδίου Δράσης, η ΚΤΚ συνέταξε πρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές προς τα ΠΙ στους τομείς των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων, την επίδειξη δέουσας επιμέλειας ως προς τους πελάτες, τη λήψη αυξημένων μέτρων δέουσας επιμέλειας σε σχέση με τα πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα, τη συνεχή παρακολούθηση των λογαριασμών και των συναλλαγών, την εκπαίδευση του προσωπικού και τα φορολογικά εγκλήματα ως γενεσιουργά αδικήματα για το AML/CFT.

Στις 4 Δεκεμβρίου 2013, η ΚΤΚ τροποποίησε την Οδηγία της προς τα ΠΙ προκειμένου να ενσωματωθούν σε αυτήν οι συστάσεις της Επιτροπής Moneyval καθώς και πρόσφατες τροποποιήσεις στο Νόμο.

Επιπλέον, το Σχέδιο Δράσης απαιτεί από την ΚΤΚ να διασφαλίσει ότι τα εποπτευόμενα πρόσωπα εφαρμόζουν αποτελεσματικά τις υποχρεώσεις τους στις προαναφερθείσες θεματικές ενότητες του πλαισίου AML/CFT. Ωστόσο, ο βαθμός στον οποίο τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται αποτελεσματικά στην πράξη, θα επαληθευτεί κατά τους επιτόπιους ελέγχους που η ΚΤΚ έχει προγραμματίσει να πραγματοποιήσει κατά τη διάρκεια του 2014.

4.4 Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμού Συναλλαγών

Η ΚΤΚ αναγνωρίζει μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της ότι η διενέργεια πληρωμών μέσω συστημάτων που διασφαλίζουν ασφάλεια, ταχύτητα και αποτελεσματικότητα είναι καθοριστικής σημασίας για τη στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας και τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας. Στοχεύει να υποβοηθήσει τη μεθόδευση τεχνολογικών και άλλων αναβαθμίσεων που ως αποτέλεσμα θα έχουν αποκομίσει και τη μετακύλιση ωφελημάτων στους καταναλωτές των υπηρεσιών πληρωμών στην Κύπρο.

Νομικό πλαίσιο

Ο ρόλος της ΚΤΚ όσον αφορά τα συστήματα πληρωμών (ΣΠ), προβλέπεται στο Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο και έχει καθοριστεί στους *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμους, 2002-2013* και περιλαμβάνει τη συμμετοχή, λειτουργία, επίβλεψη και ρύθμιση συστημάτων πληρωμών ως η αρμόδια αρχή.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο βρίσκονται σε εξέλιξη σημαντικές αλλαγές τόσο στις υποδομές των χρηματοοικονομικών αγορών όσο και στον τρόπο παροχής υπηρεσιών πληρωμών. Οι αλλαγές αυτές αφορούν στη νέα Οδηγία για την

πρόσβαση σε βασικό λογαριασμό πληρωμών ("Payment Accounts Directive – PAD"), τον επερχόμενο κανονισμό για κεντρικά αποθετήρια αξιών (Central Securities Depositories Regulation – CSDR), στην οδηγία υπηρεσιών πληρωμών ("Payment Services Directive – PSD II"), στην προτεινόμενη κανονιστική ρύθμιση των πολυμερών διατραπεζικών προμηθειών για πληρωμές με κάρτες ("Multilateral Interchange Fees Regulation – MIF") και στις Συστάσεις για την ασφάλεια των διαδικτυακών πληρωμών ("Recommendations for the security of internet payments – SecuRePay").

Συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών & μέσα πληρωμών

Στην Κύπρο λειτουργούσαν κατά το 2013 πέντε συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών:

- Σύστημα TARGET2-CY της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
- Σύστημα Εκκαθάρισης Επιταγών
- ΣΠ μέσω Καρτών της JCC Payment Systems Ltd
- ΣΠ μέσω Καρτών της FBME Card Services Ltd
- Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου.

Εντός του 2013, τερματίστηκε η λειτουργία των συστημάτων JCCTransfers και Κυβερνητικών Εμβασμάτων λόγω της εφαρμογής των αντίστοιχων σχεδίων πληρωμών που είναι συμβατά στο πλαίσιο του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA - Single Euro Payments Area).

Όσον για τα αντίστοιχα μέσα πληρωμών, τα τελικά στατιστικά στοιχεία που αφορούν το 2012, όπως έχουν δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ, καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο των ΣΠ στη διατήρηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας. Η αξία των συναλλαγών ανά μέσο πληρωμής για το 2012 παρουσιάζεται στον **Πίνακα 4.1**. Όπως φαίνεται στο **Διάγραμμα 4.1** πιο πάνω, η διαχρονική τάση στη χρήση των διαφόρων μέσων πληρωμών παρουσιάζει σταθερή μείωση στη χρήση των επιταγών και σημαντική αύξηση στη χρήση των καρτών και των εμβασμάτων.

Πίνακας 4.1 **Αξία συναλλαγών ανά μέσο πληρωμής για το 2012**

	Αξία συναλλαγών ως ποσοστό επί του ΑΕΠ (%)	Αξία των συναλλαγών (ευρώ δις)
Εμβάσματα	2.716 %	485,9
ΚΓΣ	280 %	50,2
Άμεσες Χρεώσεις	21 %	3,8
Κάρτες	20 %	3,5

Πηγή: Payment and securities settlement systems in the European Union, Blue Book, ΕΚΤ, 2012.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.1 **Χρήση μέσων πληρωμής**
(αριθμός σε χιλιάδες)

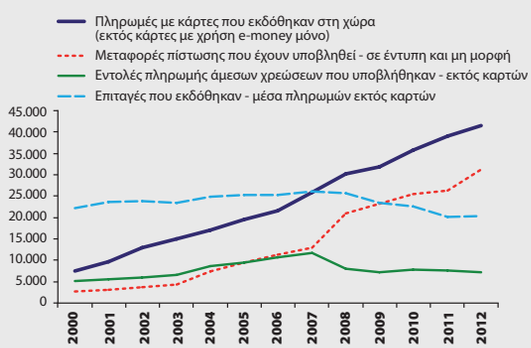

Πηγή: Statistical Data Warehouse, ΕΚΤ.

Εξελίξεις στα Συστήματα Πληρωμών

Οι αποφάσεις του Eurogroup και τα δεδομένα που δημιουργήθηκαν, επέφεραν ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες στη διενέργεια πληρωμών, ενώ ασκήθηκε μεγάλη πίεση για τη διατήρηση της απρόσκοπτης λειτουργίας των ΣΠ στην Κύπρο. Τα γεγονότα που

ακολούθησαν τις αποφάσεις του Eurogroup παρατίθενται πιο κάτω, με χρονολογική σειρά:

- Προσωρινή απαγόρευση έκδοσης εντολών πληρωμής ή μεταφοράς κεφαλαίων (16 Μαρτίου 2013) και η αναστολή της λειτουργίας ΣΠ.
- Η κήρυξη ειδικών τραπεζικών αργιών και η εφαρμογή διαδικασίας επιλεκτικής εξουσιοδότησης πληρωμών από τη ΚΤΚ (19-27 Μαρτίου 2013).
- Η επανέναρξη της λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (28 Μαρτίου 2013) και η έκδοση διαταγμάτων, βάσει του *περί της Επιβολής Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013*.
- Η εφαρμογή διαταγμάτων επιβολής προσωρινών περιοριστικών μέτρων στις συναλλαγές από ειδική Επιτροπή που συστάθηκε δυνάμει του *περί της Επιβολής Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013*.

Η παράταση των τραπεζικών αργιών και ειδικά η θέση των δύο μεγάλων τραπεζών της χώρας σε καθεστώς εξυγίανσης, δημιούργησαν σοβαρά προβλήματα στις πληρωμές λόγω της αβεβαιότητας που επακολούθησε και κατέστησαν αναγκαία την παρέμβαση της ΚΤΚ, σε στενή συνεργασία με την ΕΚΤ, με άλλες Εθν. ΚΤ και την Τρόικα, ώστε να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση του κύκλου διεκπεραίωσης των πληρωμών και συναλλαγών.

Επηρεάστηκε η υλοποίηση / ολοκλήρωση του κύκλου διεκπεραίωσης των συνηθισμένων πληρωμών της Κυβέρνησης, του διακανονισμού των πληρωμών μέσω καρτών και της εκκαθάρισης των επιταγών. Τα θέματα αυτά επιλύθηκαν από την ΚΤΚ σε στενή συνεργασία με την Κυβέρνηση, τις τράπεζες και άλλους συμμετέχοντες στα ΣΠ.

Οι εξελίξεις και τα προβλήματα αυτά, έφεραν στο προσκήνιο σημαντικές προκλήσεις αλλά και κατέδειξαν ότι υπάρχουν ευκαιρίες για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ασφάλειας στη λειτουργία των ΣΠ καθώς και στη χρήση των μέσων πληρωμών. Γι' αυτό, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η ΚΤΚ ενισχύει περαιτέρω τον καταλυτικό ρόλο της, ώστε να βελτιωθεί η απρόσκοπτη λειτουργία των υποδομών χρηματοοικονομικών αγορών (Financial Market Infrastructures - FMIs) στις οποίες περιλαμβάνονται τα ΣΠ και να διασφαλιστεί το κοινωνικό όφελος, η χρηματοοικονομική σταθερότητα και η ομαλότητα.

Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA - Single Euro Payments Area)

Στα πλαίσια των προσπαθειών σε εθνικό επίπεδο για δημιουργία ρυθμιστικού πλαισίου και ενοποιημένων υποδομών στον Ενιαίο Χώρο Πληρωμών σε Ευρώ και σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Μετάπτωσης στο SEPA, το οποίο παρακολουθεί και συντονίζει η Εθνική Συντονιστική Επιτροπή υπό την προεδρία της ΚΤΚ, είχε τροχοδρομηθεί η αντικατάσταση των υφιστάμενων εθνικών μέσων πληρωμών από συμβατά με το SEPA προϊόντα, τα οποία αφορούν εμβάσματα, κάρτες πληρωμών και άμεσες χρεώσεις. Παράλληλα, η ΚΤΚ στηρίζει τις προσπάθειες για τη χρήση όσο το δυνατό περισσότερων συμβατών με το SEPA προϊόντων, και ως τραπεζίτης της κυβέρνησης, η ΚΤΚ ολοκλήρωσε επιτυχώς τη μετάπτωση όλων των κυβερνητικών εμβασμάτων σε ευρώ σε υποδομή συμβατή με το ρυθμιστικό πλαίσιο του SEPA.

Η Κύπρος έχει συμμορφωθεί με τον Κανονισμό 260/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο οποίος καθόρισε την 1 Αυγούστου 2014 ως καταληκτική

ημερομηνία, σύμφωνα με την παράταση που δόθηκε στα κράτη μέλη της ευρωζώνης, για ολοκλήρωση της μετάπτωσης. Έχει ολοκληρωθεί η κατάργηση των μη συμβατών με SEPA εθνικών μέσων πληρωμών για εμβάσματα (credit transfers) ενώ το έργο της μετατροπής των υφιστάμενων εντολών άμεσης χρέωσης (direct debits) στο SEPA βρίσκεται στην τελική φάση υλοποίησής του.

TARGET2 Securities - T2S

Η ΚΤΚ συμμετέχει στο T2S, ένα σημαντικό έργο υποδομής του Ευρωσυστήματος που αποσκοπεί στην ανάπτυξη της αγοράς αξιών, μέσω της προσφοράς ενός ενιαίου χωρίς σύνορα πανευρωπαϊκού και τεχνολογικά προηγμένου μηχανισμού διακανονισμού, προς εξυπηρέτηση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Το έργο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο ανάπτυξης σε συνεργασία με κεντρικές τράπεζες και αποθετήρια και προγραμματίζεται να ξεκινήσει να λειτουργεί στα μέσα του 2015. Η ΚΤΚ προβαίνει στις απαραίτητες ετοιμασίες για να εξυπηρετήσει τυχόν ανάγκες της Κυπριακής χρηματοοικονομικής κοινότητας που σχετίζονται με τη λειτουργία της πλατφόρμας T2S, παρόλο που, στο παρόν στάδιο τουλάχιστο, το ΚΑΚΜΑ δεν θα συμβληθεί με αυτή.

TARGET2-CY

Η ΚΤΚ διαχειρίζεται το σύστημα TARGET2-CY το οποίο αποτελεί μια εκ των συνιστωσών του συστήματος TARGET2. Το TARGET2 (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system) είναι σύστημα διακανονισμού πληρωμών σε ευρώ σε συνεχή και πραγματικό χρόνο με άμεση οριστικότητα, ανήκει στο και λειτουργείται από το Ευρωσύστημα και αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα συστήματα διακανονισμού πληρωμών στον κόσμο. Το TARGET2 διακανονίζει κυρίως πληρωμές μεγάλης αξίας που σχετίζονται με πράξεις νομισματικής πολιτικής, πληρωμές της διατραπεζικής αγοράς και πληρωμές πελατείας, καθώς και πληρωμές που αφορούν τις εργασίες συστημάτων συμψηφισμού και άλλων υποδομών των χρηματοπιστωτικών αγορών (όπως τα συστήματα διακανονισμού τίτλων, κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους και επικουρικά συστήματα).

Στη συνιστώσα TARGET2-CY συμμετέχουν μέχρι σήμερα, εκτός της ΚΤΚ, 18 τράπεζες που λειτουργούν στην Κύπρο, οι 14 από αυτές ως άμεσοι συμμετέχοντες και οι υπόλοιπες τέσσερεις ως έμμεσοι συμμετέχοντες.

Σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στατιστικά στοιχεία της ΕΚΤ, η συνολική αξία των πληρωμών που διακανονίσθηκαν το 2013 μέσω TARGET2-CY μειώθηκε κατά 79% σε σύγκριση με το 2012, ενώ ο συνολικός αριθμός των διακανονισθεισών εντολών πληρωμής αυξήθηκε κατά 42,8%. Οι πιο πάνω αποκλίσεις οφείλονται κατά κύριο λόγο στην εφαρμογή τροποποιημένων κανόνων παροχής στατιστικών στοιχείων για το TARGET2 από την ΕΚΤ αρχής γενομένης από τον Ιανουάριο 2013.

Κυπριακό Γραφείο Συμψηφισμού (ΚΓΣ)

Το ΚΓΣ λειτουργεί από το 1964 υπό την αιγίδα της ΚΤΚ και σε αυτό συμμετέχουν τράπεζες οι οποίες προσφέρουν στους πελάτες τους τρεχούμενους λογαριασμούς επί των οποίων σύρονται επιταγές. Σκοπός του ΚΓΣ είναι η εναρμόνιση των διαδικασιών που εφαρμόζονται κατά την ανταλλαγή επιταγών μεταξύ παρουσιάστριας και πληρώτριας τράπεζας. Τα ενεργά μέλη του ΚΓΣ ανέρχονται σε 18, με τα 16 από αυτά να συμμετέχουν στο αυτοματοποιημένο σύστημα ηλεκτρονικού συμψηφισμού επιταγών.

Κατά το 2013 ο αριθμός και η αξία των επιταγών από ιδιώτες παρουσίασαν μείωση κατά

16% και 27% αντίστοιχα, σε σύγκριση με το 2012. Η μείωση που παρατηρήθηκε οφείλεται κατά κύριο λόγο στα περιοριστικά μέτρα στις συναλλαγές τα οποία τέθηκαν σε εφαρμογή τον Μάρτιο 2013 όπως και τις οικονομικές εξελίξεις. Η χρήση των κυβερνητικών επιταγών έχει μειωθεί μέσα στο 2013 καθότι τα πλείστα κυβερνητικά τμήματα καταβάλλουν τις οφειλές τους με εμβάσματα SEPA μέσω της ΚΤΚ. Συγκεκριμένα, ο αριθμός και η αξία των κυβερνητικών επιταγών παρουσίασαν μείωση κατά 42% και 33% αντίστοιχα, σε σύγκριση με το 2012.

Γενικά, όμως, φαίνεται ότι η επιταγή παραμένει ένα αρκετά διαδεδομένο μέσο πληρωμής στην Κύπρο παρόλα τα μειονεκτήματα που φέρει σε σύγκριση με άλλα μέσα πληρωμής όπως είναι τα εμβάσματα ή οι κάρτες. Το ΚΓΣ προτίθεται να προωθήσει μέτρα για εξορθολογισμό και μείωση της χρήσης της επιταγής μέσα από διάλογο με επηρεαζόμενα οργανωμένα σύνολα όπως οι καταναλωτές, ο επιχειρηματικός κόσμος και οι τράπεζες.

Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών για εκδότες ακάλυπτων επιταγών (ΚΑΠ)

Στις 28 Μαρτίου 2013 μετά την απόφαση του Eurogroup για την Κύπρο, η λειτουργία του ΚΑΠ αναστάληκε προσωρινά λόγω της έκρυθμης κατάστασης που επήλθε στα συστήματα πληρωμών γενικά και στο ΚΓΣ ειδικά με την εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων. Επαναλειτούργησε, τελικά, την 1 Σεπτέμβριου 2013, για να δοθεί χρονικό περιθώριο στους εκδότες επιταγών μετά τη σταδιακή εξομάλυνση των συνθηκών ώστε να διευθετήσουν τις υποχρεώσεις τους. Έχοντας υπόψη τις εξελίξεις στο τραπεζικό σύστημα, η επαναλειτουργία του ΚΑΠ έγινε με τροποποίηση των 'Οδηγιών αναφορικά με το Άνοιγμα και τη Λειτουργία Τρεχούμενων Λογαριασμών, τη Δημιουργία Κεντρικού Αρχείου Πληροφοριών για Εκδότες Ακάλυπτων Επιταγών και Άλλα Συναφή Θέματα' που εκδίδονται με βάση τους *Περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμους*. Η τροποποίηση προνοούσε τη διαφοροποίηση της διαδικασίας καταχώρισης προσώπων στο ΚΑΠ. Τροχοδρομήθηκε, επίσης, η ανάλογη και ευρύτερη αναθεώρηση των Οδηγιών η οποία μεταξύ άλλων στοχεύει στην απλοποίηση της διαδικασίας τακτοποίησης ακάλυπτων επιταγών και διαγραφής από το ΚΑΠ.

Επίβλεψη συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού

Η ΚΤΚ, σύμφωνα με τις εξουσίες που της παρέχει η νομοθεσία, έχει θέσει υπό την επίβλεψή της τα συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού που λειτουργούν στην Κύπρο. Κατά την εκπλήρωση αυτών των υποχρεώσεών της εφαρμόζει την πολιτική και τις μεθοδολογίες του Ευρωσυστήματος.

Το 2013 η ΚΤΚ έχει ολοκληρώσει την έκθεση επίβλεψης του Κεντρικού Αποθετηρίου και Κεντρικού Μητρώου Αξιών (ΚΑΚΜΑ) του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ), έναντι του σχετικού πλαισίου επίβλεψης, ενώ ενεργεί και ως πρώτος αξιολογητής για το ΚΑΚΜΑ, εντός των αρμοδιοτήτων της ως χρήστης του Κυπριακού αποθετηρίου, που αποτελεί προϋπόθεση για τη δυνατότητα συμμετοχής στις πιστοδοτικές πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Η ΚΤΚ έχει αναλάβει από το 2011 το ρόλο δεύτερου αξιολογητή για το νεοσυσταθέν αποθετήριο στο Λουξεμβούργο, το LuxCSD, καθώς και για τρεις σχετικές διασυνδέσεις (links) μεταξύ του εν λόγω αποθετηρίου και αποθετηρίων άλλων χωρών του Ευρωσυστήματος. Επιπρόσθετα, η ΚΤΚ έχει αναλάβει το ρόλο του δεύτερου αξιολογητή για το αποθετήριο της Λιθουανίας.

4.5 Τραπεζογραμμάτια και Κέρματα Ευρώ

Η έκδοση νομίσματος (τραπεζογραμμάτια και κέρματα) αποτελεί αρμοδιότητα της ΚΤΚ η οποία φροντίζει για την ύπαρξη του απαραίτητου νομικού πλαισίου, αναλαμβάνει την εκτύπωση της ποσότητας των τραπεζογραμματίων που της αναλογεί μετά από κατανομή από την ΕΚΤ σε κάθε κεντρική τράπεζα του Ευρωσυστήματος, διεξάγει τις απαραίτητες ενέργειες για την κοπή κερμάτων, οργανώνει την επεξεργασία και διανομή τραπεζογραμματίων και κερμάτων, και αποσύρει και καταστρέφει τραπεζογραμμάτια και κέρματα που δεν είναι κατάλληλα για επανακυκλοφορία.

Το συνολικό ποσό τραπεζογραμματίων ευρώ που εκδόθηκε από το Ευρωσύστημα μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του 2013, ανήλθε σε €956.187 εκατ., σημειώνοντας αύξηση 4,8% σε σχέση με το τέλος του 2012.

Λόγω της ελεύθερης διακίνησης ανθρώπων και αγαθών δημιουργούνται εισροές και εκροές νομίσματος οι οποίες δεν είναι δυνατόν να μετρηθούν με ακρίβεια για τους σκοπούς υπολογισμού του πραγματικού ποσού ευρώ σε κυκλοφορία σε κάθε χώρα της ευρωζώνης.

Κύκλος του νομίσματος

Το 2013 έτυχαν επεξεργασίας (δηλ. μετρήθηκαν, ελέγχθηκαν για γνησιότητα και καταλληλότητα πριν από την επανακυκλοφορία τους) από τον τρίτο φορέα, που οι εννέα από τις δέκα τράπεζες που συμμετέχουν στο σχέδιο «Νόμισμα εις Διαταγή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου – ΝΗΤΟ» έχουν αναθέσει τις εργασίες φύλαξης και επεξεργασίας των τραπεζογραμματίων τους, και την τράπεζα που ενεργεί από μόνη της, 116,6 εκατ. τεμάχια τραπεζογραμματίων ευρώ, εκ των οποίων 22,7% (26,4 εκατ. τεμάχια) κρίθηκαν ακατάλληλα για επανατοποθέτηση στην κυκλοφορία και επιστράφηκαν στην ΚΤΚ για περαιτέρω επεξεργασία. Την ίδια περίοδο η ΚΤΚ προέβηκε σε ελέγχους των μηχανών που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία των τραπεζογραμματίων από τον τρίτο φορέα καθώς και την τράπεζα που επεξεργάζεται η ίδια τα τραπεζογραμμάτιά της. Επίσης, η ΚΤΚ προέβηκε σε επιτόπιους ελέγχους των τραπεζών για να διαπιστωθεί κατά πόσο τηρούνται οι πρόνοιες της σχετικής Οδηγίας του 2011.

Κατά τη διάρκεια του 2013, έτυχαν επεξεργασίας από τον τρίτο φορέα στον οποίο ανατέθηκαν από την ΚΤΚ οι εργασίες φύλαξης και επεξεργασίας των κερμάτων που επιστρέφονται, 26,8 εκατ. κέρματα ευρώ, εκ των οποίων 0,1% (20,495 κέρματα) κρίθηκαν ακατάλληλα για επανατοποθέτηση στην κυκλοφορία. Επίσης, κατά την υπό αναφορά περίοδο η ΚΤΚ προέβηκε σε επιτόπιους ελέγχους σε πιστωτικά ιδρύματα για να διαπιστωθεί κατά πόσο τηρούνται οι πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΕ) 1210/2010.

Παραχαραγμένα τραπεζογραμμάτια και κίβδηλα κέρματα ευρώ που εντοπίστηκαν στην Κύπρο κατά το 2013

Κατά τη διάρκεια του έτους εντοπίστηκαν εντός κυκλοφορίας 313 παραχαραγμένα τεμάχια τραπεζογραμματίων ευρώ διαφόρων αξιών, σε σύγκριση με 1.203 τεμάχια το 2012. Σημειώνεται, ότι η μείωση οφείλεται στις σημαντικά χαμηλότερες ποσότητες τραπεζογραμματίων που κατατέθηκαν σε πιστωτικά ιδρύματα το 2013 σε σχέση με το 2012 λόγω των ιδιαζουσών συνθηκών που επεκράτησαν. Το τραπεζογραμμάτιο των €50 παρέμεινε, όπως και το 2012, η πιο συχνά παραχαραγμένη αξία αντιπροσωπεύοντας το 73,5% του συνόλου. Τα πλείστα

παραχαραγμένα τραπεζογραμμάτια, τα οποία αποσύρθηκαν από την κυκλοφορία, εντοπίσθηκαν από ταμίες πιστωτικών ιδρυμάτων. Σε σχετικούς όρους, ο αριθμός των παραχαραγμένων τραπεζογραμματίων ευρώ που εντοπίστηκαν εντός κυκλοφορίας στην Κύπρο είναι πολύ μικρός. Ανέρχονται περίπου σε 4 παραχαραγμένα τραπεζογραμμάτια ανά 10.000 κατοίκους το χρόνο, που είναι από τα χαμηλότερα στις χώρες της ζώνης του ευρώ.

Κατά την επεξεργασία κερμάτων εντοπίστηκε πολύ μικρός αριθμός κίβδηλων κερμάτων (205 κέρματα) που αφορούν τις αξίες €2, €1 και €0,50.

Εκδόσεις νομισματικών ειδών

- *Συλλεκτικό κέρμα*

Το έτος 2013 αποτέλεσε το χρονικό ορόσημο της συμπλήρωσης 50 ετών από την ίδρυση και λειτουργία της ΚΤΚ (1963-2013). Προς τιμή της επετείου εκδόθηκαν τον Νοέμβριο του 2013 1.000 χρυσά και 4.000 αργυρά κέρματα με ονομαστικές αξίες €20 και €5, αντίστοιχα. Τα κέρματα είναι υποδειγματικής κατάστασης και έχουν ταυτόσημο σχέδιο, το ποίο φιλοτεχνήθηκε από τον καλλιτέχνη κ. Γιώργο Σταματόπουλο. Το σχέδιο απεικονίζει νεαρή κόρη να κρατά κλαδί ελιάς με καρπό, συμβολίζοντας την ελπίδα για τη νέα περίοδο που ακολουθεί την πεντηκονταετή προσφορά της ΚΤΚ στην εξέλιξη της κυπριακής οικονομίας. Στο φόντο η εναλλαγή των συμβόλων της κυπριακής λίρας και του ευρώ παραπέμπει στα επίσημα νομίσματα της πεντηκονταετίας.

- *Συλλεκτικό σετ*

Τον Ιούνιο του 2013 η ΚΤΚ εξέδωσε 10.000 συλλεκτικά σετ κυπριακών κερμάτων ευρώ, κοπής 2013, σε λαμπρή ακυκλοφόρητη κατάσταση. Πρόκειται για την τέταρτη έκδοση της σειράς σετ κυπριακών κερμάτων ευρώ που είναι αφιερωμένη στα ψηφιδωτά της Πάφου που έχουν περιληφθεί στον κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Απόσυρση της κυπριακής λίρας

Η ανταλλαγή τραπεζογραμματίων κυπριακών λιρών με ευρώ συνεχίστηκε και το 2013. Κατά τη

διάρκεια του έτους ανταλλάχτηκαν τραπεζογραμμάτια συνολικής αξίας £0,5 εκατ. για το συνολικό ποσό των €0,8 εκατ. Η ΚΤΚ θα συνεχίσει να ανταλλάσσει τραπεζογραμμάτια κυπριακών λιρών μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του 2017.

4.6 Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες

4.6.1 Διαχείριση αποθεμάτων και άλλες δραστηριότητες

Στις 31 Δεκεμβρίου του 2013, τα διαθέσιμα της ΚΤΚ, συμπεριλαμβανομένου και του αποθέματος σε χρυσό αξίας €389,2 εκατ., ανέρχονταν σε €981,9 εκατ. σε σχέση με €2.059,2 εκατ. στο τέλος του 2012.

Το ύψος των συνολικών διαθεσίμων που κατέχει η ΚΤΚ μειώθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια του έτους κυρίως ως αποτέλεσμα της μειωμένης χρήσης εγκεκριμένων επενδυτικών επιλογών υπό το πρίσμα των χαμηλών αγοραίων επιτοκίων, καθώς και της συνεχιζόμενης πολιτικής της ΚΤΚ για περιορισμό και εντός του 2013 των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Στη μεταβολή του ύψους των διαθεσίμων συνέβαλαν, επίσης, η επανεπένδυση του εισοδήματος από τόκους επί των διαθεσίμων, οι αποτιμήσεις των επενδύσεων με βάση τις τρέχουσες αγοραίες τιμές, η μεταβολή της συναλλαγματικής αξίας των ξένων νομισμάτων έναντι του ευρώ, καθώς και οι καθαρές ροές σε ξένα νομίσματα.

Με βάση το πλαίσιο της Επενδυτικής Πολιτικής της ΚΤΚ, η διαχείριση των διαθεσίμων σε ευρώ, συνάλλαγμα και χρυσό επικεντρώνεται στη μεγιστοποίηση της μακροχρόνιας απόδοσής τους, χωρίς φυσικά να παραγνωρίζονται άλλοι διαχρονικοί και καίριας σημασίας στόχοι, όπως η ασφάλεια των διαθεσίμων και η προστασία της αξίας τους από ενδεχόμενη μείωση. Τα έσοδα από τη διαχείριση των διαθεσίμων αποτελούν διαχρονικά την κυριότερη πηγή χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της ΚΤΚ και συντελούν στη διασφάλιση της οικονομικής της ανεξαρτησίας και αυτοτέλειας.

Η Επενδυτική Πολιτική διαλαμβάνει την επένδυση των διαθεσίμων και του χρυσού σε εγκεκριμένες επενδυτικές τάξεις με τη διενέργεια πράξεων εγκεκριμένων τύπων που διεκπεραιώνονται μέσω εγκεκριμένων αντισυμβαλλόμενων, οι οποίοι μπορεί να είναι τραπεζικοί οργανισμοί ή οργανισμοί παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Βασικός πυλώνας της Επενδυτικής Πολιτικής είναι η χρήση στρατηγικών χαρτοφυλακίων αναφοράς (benchmark portfolios).

Κατά τη διάρκεια του 2013, το γενικό πλαίσιο στρατηγικής επενδύσεων της ΚΤΚ, έχει αποδειχθεί ως αρκούντως κατάλληλο, υπό τις επικρατούσες συνθήκες, αφού έχει προστατεύσει την αξία των διαθεσίμων στη δίνη της συνεχιζόμενης χρηματοπιστωτικής κρίσης και των αβέβαιων διεθνών επενδυτικών συνθηκών. Συναφώς, κατά τη διάρκεια του χρόνου, η ΚΤΚ τηρούσε διαθέσιμα κυρίως σε ευρώ και, σε πολύ μικρότερο βαθμό, σε δολάρια ΗΠΑ και σε λίρες Αγγλίας.

Εν μέσω της αβεβαιότητας και μεταβλητότητας στις χρηματοπιστωτικές αγορές, οι τοποθετήσεις σε εμπρόθεσμες καταθέσεις διατηρήθηκαν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα.

Συμμετοχή στη διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων της ΕΚΤ

Η διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της ΕΚΤ διεξάγεται αποκεντρωτικά από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των χωρών που υιοθέτησαν το ευρώ οι οποίες ενεργούν εκ μέρους της ΕΚΤ. Η ΚΤΚ συμμετέχει στη διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων της ΕΚΤ με κοινοπρακτική διαχείριση των αναλογούντων διαθεσίμων με την Τράπεζα της Ελλάδας.

Συμμετοχή στα προγράμματα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ)

Από τον Μάρτιο του 2011 η Κυπριακή Δημοκρατία συμμετέχει στο πρόγραμμα δανεισμού «New Arrangements to Borrow» που λειτουργεί υπό την εποπτεία του ΔΝΤ. Η ΚΤΚ, ενεργώντας ως οικονομικός αντιπρόσωπος της Δημοκρατίας εκτελεί τις συναλλαγές που εμπίπτουν στο εν λόγω πρόγραμμα.

4.6.2 Εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής

Εκ μέρους της ΕΚΤ, η οποία είναι αρμόδια για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ, η ΚΤΚ συμμετέχει ομοιόμορφα και ισότιμα με τις άλλες εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών που ανήκουν στη ζώνη του ευρώ στην εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, όπως αυτή καθορίζεται από τις αποφάσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ. Ως εκ τούτου, τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στην Κυπριακή Δημοκρατία δύνανται να συμμετέχουν και να έχουν πρόσβαση, μέσω της ΚΤΚ, στις πράξεις ανοικτής αγοράς και στις πάγιες διευκολύνσεις του Ευρωσυστήματος.

Υπό τη σκιά των δυσμενών και ασταθών συνθηκών που εξακολουθούσαν να επικρατούν εντός του 2013, τόσο οι τακτικές όσο και συμπληρωματικές πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος συνέχισαν να διενεργούνται στη βάση δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου με πλήρη κατανομή της αιτούμενης ρευστότητας. Η πολιτική αυτή θα ισχύει τουλάχιστον μέχρι τις 7 Ιουλίου του 2015.

Τον Μάρτιο του 2013 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε ότι από την 1 Μαρτίου 2015 οι μη καλυμμένες τραπεζικές ομολογίες που εκδίδονται από αντισυμβαλλόμενο και φέρουν κρατική εγγύηση από χώρα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, και οι οποίες χρησιμοποιούνται από τον ίδιο τον αντισυμβαλλόμενο ή από στενά συνδεδεμένες μαζί του οντότητες, δεν θα μπορούν να χρησιμοποιούνται ως ασφάλειες για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος από τον εν λόγω αντισυμβαλλόμενο. Η ίδια απαγόρευση ισχύει όταν οι ομολογίες αυτές συμπεριλαμβάνονται στη «δεξαμενή» των στοιχείων ενεργητικού που υποστηρίζουν καλυμμένες ομολογίες που εκδίδονται από τον ίδιο αντισυμβαλλόμενο ή από οντότητες με τις οποίες διατηρεί στενούς δεσμούς. Σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να χορηγεί προσωρινές παρεκκλίσεις από την απαγόρευση αυτή.

Τον Ιούλιο του 2013 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να ενισχύσει το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων που προκύπτουν από πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, προσαρμόζοντας τα κριτήρια καταλληλότητας και τις περικοπές (haircuts) που εφαρμόζονται στις αποδεκτές ασφάλειες (collateral). Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε όπως οι καλυμμένες ομολογίες που δύνανται και χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια από τον αντισυμβαλλόμενο που τις εκδίδει υπόκεινται πλέον σε πρόσθετη περικοπή αποτίμησης. Επίσης, το νέο ελάχιστο όριο πιστοληπτικής διαβάθμισης που απαιτείται για αποδεκτούς τίτλους προερχόμενους από τιτλοποίηση (asset-backed securities), επιφυλασσομένων των σχετικών απαιτήσεων παροχής στοιχείων, αποφασίστηκε να αντιστοιχεί στη βαθμίδα πιστοληπτικής αξιολόγησης Α, τόσο κατά την έκδοση όσο και μέχρι τη λήξη τέτοιων τίτλων. Τέλος, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να τροποποιήσει και τα κριτήρια

καταλληλότητας που εφαρμόζονται στις προσωρινά αποδεκτές ως ασφάλεια πρόσθετες δανειακές απαιτήσεις.

4.7 Διαχείριση Χρηματοοικονομικών Κινδύνων

Η ΚΤΚ είναι εκτεθειμένη σε χρηματοοικονομικούς κινδύνους οι οποίοι απορρέουν από τις επενδύσεις της ΚΤΚ σε εγχώριο νόμισμα, ξένο νόμισμα και χρυσό, από την εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής ως μέλος του Ευρωσυστήματος και από τις πράξεις παροχής έκτακτης ρευστότητας σε εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα.

Από το 2011 η διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων διενεργείται, σε ότι αφορά την οργανική διάρθρωση, ξεχωριστά από τις δραστηριότητες της ΚΤΚ στις χρηματοοικονομικές αγορές. Επιπρόσθετα, από τις αρχές του 2013, το Γραφείο Διαχείρισης Κινδύνων υπάγεται απευθείας στο Διοικητή και επιλαμβάνεται της διαχείρισης τόσο των χρηματοοικονομικών κινδύνων όσο και του λειτουργικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων της επιχειρησιακής ετοιμότητας της ΚΤΚ.

Επενδυτικές δραστηριότητες

Η παρακολούθηση, αναφορά και η εν γένει διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων που απορρέουν από τις επενδύσεις της ΚΤΚ σε εγχώριο και ξένο νόμισμα, καθώς και σε χρυσό, διενεργείται εντός του πλαισίου της εγκεκριμένης από το Διοικητή και Διοικητικό Συμβούλιο Επενδυτικής Πολιτικής (ΕΠ) της ΚΤΚ.

Η ΕΠ ορίζει τα νομίσματα στα οποία μπορούν να επενδυθούν τα διαθέσιμα, τις χώρες, τις επενδυτικές τάξεις, τους εκδότες, τις συναλλαγές και τα χρηματοοικονομικά εργαλεία τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους διαχειριστές των χαρτοφυλακίων της ΚΤΚ καθώς και τα εγκεκριμένα χρηματοοικονομικά ιδρύματα για σκοπούς διενέργειας πράξεων στις αγορές χρήματος, συναλλάγματος και κεφαλαίου. Βασικός πυλώνας της ΕΠ είναι η χρήση επιλεγμένων στρατηγικών χαρτοφυλακίων αναφοράς (ΣΧΑ) (benchmark portfolios) τα οποία αντικατοπτρίζουν το επενδυτικό προφίλ της ΚΤΚ. Η χρήση ΣΧΑ παρέχει τη δυνατότητα συγκριτικής μέτρησης της απόδοσης αλλά και της αξιολόγησης των κινδύνων που απορρέουν από τις επενδύσεις των διαθεσίμων έναντι παραμέτρων που αντανακλούν το προφίλ απόδοσης – κινδύνου της ΚΤΚ.

Το εν γένει πλαίσιο επιμέτρησης, παρακολούθησης και ελέγχου των κινδύνων που σχετίζονται με τη διαχείριση των διαθεσίμων καθώς και οι εφαρμοζόμενες μεθοδολογίες αποτίμησης κινδύνων τυγχάνουν περιοδικής αξιολόγησης και αναπροσαρμόζονται, εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Οι κυριότεροι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι που τυγχάνουν διαχείρισης είναι:

Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς περιλαμβάνει τον κίνδυνο μείωσης της αξίας των διαθεσίμων της ΚΤΚ λόγω δυσμενών μεταβολών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, στα επιτόκια και στις τιμές των επιμέρους στοιχείων των διαθεσίμων. Προς διαχείριση των βασικών διαστάσεων του κινδύνου αγοράς, δηλαδή του επιτοκιακού και του συναλλαγματικού κινδύνου, η Τράπεζα εφαρμόζει, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα:

- *Επιτοκιακός κίνδυνος*

Επιτοκιακός κίνδυνος θεωρείται ο κίνδυνος μείωσης της αγοραίας αξίας των επενδύσεων λόγω μεταβολών στα αγοραία επιτόκια. Ο εν λόγω

κίνδυνος οριοθετείται με την επιλογή ΣΧΑ που αντανακλούν τα αποδεκτά για την Τράπεζα επίπεδα κινδύνου επιτοκίου και τον καθορισμό συντηρητικών περιθωρίων απόκλισης από την εκάστοτε προκαθορισμένη τιμή της σταθμικής μέσης διάρκειας των ΣΧΑ. Κατά το 2013, οι επενδύσεις της ΚΤΚ ήταν περιορισμένες με αποτέλεσμα η μέση σταθμική διάρκεια των επενδυτικών χαρτοφυλακίων της να διαμορφωθεί σε χαμηλότερα επίπεδα από τη μέση σταθμική διάρκεια των αντίστοιχων ΣΧΑ. Η έκθεση στον επιτοκιακό κίνδυνο περιορίστηκε περαιτέρω με τη συνέχιση της πρακτικής τοποθέτησης σημαντικού μέρους των χρεογράφων σε ευρώ στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων τα οποία θα διακρατηθούν μέχρι τη λήξη τους.

- *Συναλλαγματικός κίνδυνος*

Συναλλαγματικός κίνδυνος θεωρείται ο κίνδυνος μείωσης της αγοραίας αξίας των επενδύσεων λόγω της μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ έναντι των άλλων νομισμάτων στα οποία η ΚΤΚ διατηρεί διαθέσιμα. Κατά το 2013 η ΚΤΚ συνέχισε να διατηρεί τα διαθέσιμά της κυρίως σε ευρώ και, σε πολύ μικρότερο βαθμό, σε δολάρια ΗΠΑ και σε στερλίνες. Η πολιτική της ΚΤΚ για αντιστάθμιση του μεγαλύτερου μέρους του συναλλαγματικού κινδύνου με χρήση εγκεκριμένων εργαλείων αντιστάθμισης, συνεχίστηκε και κατά το 2013, με στόχο την αποτροπή ζημιών οι οποίες, ενδεχομένως, να προκύψουν από τη μεταβολή στις συναλλαγματικές ισοτιμίες του δολαρίου ΗΠΑ και της στερλίνας έναντι του ευρώ. Η ΚΤΚ διατηρεί, επίσης, ακάλυπτες θέσεις σε ξένο νόμισμα συγκεκριμένου ύψους για τυχόν έκτακτη καταβολή επιπρόσθετων συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ για σκοπούς παρέμβασης στην αγορά συναλλάγματος και για σκοπούς εξυπηρέτησης συναλλαγών και υποχρεώσεων.

Πιστωτικός κίνδυνος

Πιστωτικός κίνδυνος θεωρείται ο κίνδυνος ένα αντισυμβαλλόμενο μέρος ή ένας εκδότης χρεογράφων να αδυνατεί να ανταποκριθεί στις συμβατικές ή νομικές του υποχρεώσεις για ολόκληρο ή μέρος του συμφωνηθέντος ποσού. Ο πιστωτικός κίνδυνος περιλαμβάνει, επίσης, τον κίνδυνο μείωσης της αξίας των επενδύσεων λόγω υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας εκδοτών χρεογράφων. Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, με σκοπό τον περιορισμό του πιστωτικού κινδύνου σε αποδεκτά επίπεδα, η ΚΤΚ συνέχισε και κατά το 2013 να εφαρμόζει συντηρητικά κριτήρια επιλεξιμότητας και όρια έκθεσης σε σχέση με τους εγκεκριμένους αντισυμβαλλομένους και εκδότες και διατήρησε στο ελάχιστο τις τοποθετήσεις της σε καταθέσεις.

Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας αναφέρεται στο ενδεχόμενο η ΚΤΚ να αδυνατεί να έχει άμεση πρόσβαση στις χρηματαγορές ή σε περίπτωση που έχει πρόσβαση, το κόστος συναλλαγής να είναι ιδιαίτερα υψηλό. Ο κίνδυνος ρευστότητας σε ευρώ έχει σχεδόν εκμηδενιστεί καθώς η ΚΤΚ έχει την ευχέρεια χρήσης του λογαριασμού δοσοληψιών με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (TARGET2) προς κάλυψη αναγκών ρευστότητας. Επιπρόσθετα, η ΚΤΚ επενδύει σημαντικό μέρος των διαθεσίμων σε χρεόγραφα τα οποία χαρακτηρίζονται από επαρκή ρευστότητα και ικανοποιητικό βάθος αγοράς.

Περαιτέρω, όσον αφορά τα διαθέσιμα σε δολάριο ΗΠΑ, τηρούνται ακάλυπτες θέσεις συγκεκριμένου ύψους για σκοπούς ικανοποίησης τυχόν έκτακτων αναγκών ρευστότητας στο εν λόγω νόμισμα.

Εφαρμογή νομισματικής πολιτικής και πράξεις παροχής έκτακτης ρευστότητας

Όσον αφορά την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος στην εγχώρια αγορά και στα πλαίσια της συμμετοχής της ΚΤΚ στα συλλογικά αρμόδια σώματα του Ευρωσυστήματος, η ΚΤΚ συμβάλλει στην παρακολούθηση, επιμέτρηση και αναφορά των απορρεόντων χρηματοοικονομικών κινδύνων και στον καθορισμό του συναφούς πλαισίου διαχείρισης περιλαμβανομένων των μεθοδολογιών επιμέτρησης των εν λόγω κινδύνων.

Η παροχή έκτακτης ρευστότητας σε πιστωτικά ιδρύματα διενεργείται στη βάση συγκεκριμένης πολιτικής και μετά από σχετική έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ. Οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι που απορρέουν από τις εν λόγω πράξεις τυγχάνουν παρακολούθησης εντός του γενικότερου πλαισίου που διέπει την παροχή έκτακτης ρευστότητας.

4.8 Οικονομική Έρευνα και Συναφείς Δραστηριότητες

Για τους σκοπούς επιτέλεσης των αρμοδιοτήτων της, η ΚΤΚ μελετά και αναλύει σε βάθος την εγχώρια οικονομία, ενώ παρακολουθεί τις εξελίξεις στην οικονομία της ζώνης του ευρώ, καθώς και στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον γενικότερα. Παράλληλα, ο Διοικητής ενημερώνεται τακτικά από αρμόδια στελέχη αναφορικά με τις οικονομικές εξελίξεις, καθώς και για τις προβλέψεις που αφορούν στην κυπριακή οικονομία και στην οικονομία της ζώνης του ευρώ. Η ΚΤΚ συνεισφέρει ευρύτερα στις μελέτες και αναλύσεις μέσω των εκπροσώπων της που συμμετέχουν σε επιτροπές του ΕΣΚΤ και της ΕΕ. Άλλες δραστηριότητες περιλαμβάνουν συναντήσεις με κλιμάκια διεθνών οργανισμών, ενώ οργανώνονται ενημερωτικές παρουσιάσεις σε ενδιαφερόμενους φορείς, όπως εκπαιδευτικά ιδρύματα και εμπορικά επιμελητήρια, και εργαστήρια με προσκεκλημένους ομιλητές.

Ουσιαστικής σημασίας ήταν ο ρόλος της ΚΤΚ στις συναντήσεις με εκπροσώπους της Τρόικας κατά το 2013 στα πλαίσια της διαδικασίας διαβουλεύσεων για την αξιολόγηση και επικαιροποίηση του Μνημονίου Συναντίληψης (ΜΣ). Συγκεκριμένα, υπήρξε ενεργός συμμετοχή κυρίως στις συζητήσεις για τις μακροοικονομικές προβλέψεις, τη δημοσιονομική αναδιάρθρωση, καθώς και τις διαρθρωτικές πρόνοιες του προγράμματος, ενώ παρασχέθηκε υποβοηθητική στήριξη στις συζητήσεις για τον χρηματοοικονομικό τομέα.

Οικονομικό Δελτίο

Κατά το 2013 δημοσιεύθηκαν δύο εξαμηνιαία Οικονομικά Δελτία, τον Ιούνιο και τον Δεκέμβριο. Το Δελτίο παρουσιάζει τις κυριότερες μακροοικονομικές και χρηματοοικονομικές εξελίξεις, τόσο στο διεθνές όσο και στο εγχώριο περιβάλλον καθώς και τις προβλέψεις της ΚΤΚ για την κυπριακή οικονομία. Το Δελτίο ετοιμάζεται στα ελληνικά και αγγλικά και δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ.

Στήριξη Διοικητή και συμμετοχές σε επιτροπές και ομάδες εργασίας του ΕΣΚΤ

Κατά το υπό ανασκόπηση έτος συνεχίστηκε η στήριξη της προετοιμασίας και συμμετοχής του Διοικητή στις συναντήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, σε θέματα που άπτονται της χάραξης και άσκησης νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ στη ζώνη του ευρώ. Συγκεκριμένα, ετοι-

μάστηκαν οι τακτικές μηνιαίες παρουσιάσεις για το Διοικητή, οι οποίες αναλύουν τις μακροοικονομικές και χρηματοοικονομικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ αλλά και στην παγκόσμια οικονομία, με έμφαση στους δείκτες που αντανακλούν τις προσδοκίες για τη μελλοντική πορεία του πληθωρισμού και της οικονομίας γενικότερα.

Σημαντικό ρόλο είχε, επίσης, η συμμετοχή στην Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής του ΕΣΚΤ και στις ομάδες εργασίας που υπάγονται σε αυτήν και οι οποίες έχουν ως κύριες θεματολογίες: (α) τις οικονομικές προβλέψεις, (β) την οικονομετρική μοντελοποίηση και (γ) την ανάλυση των δημοσίων οικονομικών. Η προαναφερθείσα Επιτροπή και οι ομάδες εργασίας που υπάγονται σε αυτήν παρακολουθούν τις οικονομικές και νομισματικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ και γενικότερα στην ΕΕ και ετοιμάζουν εκθέσεις οι οποίες στηρίζουν τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ.

Μέσω της συμμετοχής στην Ομάδα Εργασίας Προβλέψεων, η ΚΤΚ συμμετέχει στις τακτικές προβλέψεις του Ευρωσυστήματος, οι οποίες καταρτίζονται κάθε Ιούνιο και Δεκέμβριο. Οι προβλέψεις αυτές, οι οποίες αφορούν τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη, ετοιμάζονται υιοθετώντας κοινές υποθέσεις εργασίας για όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ, ώστε να είναι εφικτή η συγκεντρωτική ανάλυση της οικονομίας της ζώνης του ευρώ. Επιπρόσθετα, δύο φορές το χρόνο, ετοιμάζονται επιπλέον προβλέψεις για τον πληθωρισμό, στα πλαίσια των προβλέψεων των εμπειρογνωμόνων της ΕΚΤ κάθε Μάρτιο και Σεπτέμβριο. Πέραν των τακτικών κύκλων προβλέψεων που διεξάγονται στα πλαίσια του Ευρωσυστήματος, καταρτίζονται και δημοσιοποιούνται μακροοικονομικές προβλέψεις στα πλαίσια του ΜΣ και της σχετικής αξιολόγησης της κυπριακής οικονομίας κάθε τρίμηνο μετά από συμφωνία μεταξύ της Τρόικας και των αρχών (Υπουργείο Οικονομικών και ΚΤΚ).Οι προβλέψεις της ΚΤΚ επικαιροποιούνται όταν κριθεί σκόπιμο για στήριξη των γενικότερων εργασιών της ΚΤΚ.

Στα πλαίσια της συμμετοχής στην Ομάδα Εργασίας Οικονομετρικής Μοντελοποίησης, χρησιμοποιήθηκε το εξειδικευμένο οικονομετρικό μοντέλο CYMCM, το οποίο ενσωματώνει την απαιτούμενη υποδομή για την εκτίμηση τεχνικών προβλέψεων των βασικών οικονομικών μεγεθών της κυπριακής οικονομίας. Επίσης, η συγκεκριμένη ομάδα εργασίας υποστηρίζει τις ανάγκες της Ομάδας Εργασίας Προβλέψεων για τεχνικά θέματα, όπως είναι η ανάλυση διαφόρων σεναρίων, η ανανέωση των προβλεπόμενων ελαστικοτήτων μοντέλου καθώς και άλλα ερωτηματολόγια τεχνικών θεμάτων. Ταυτόχρονα, ξεκίνησε προσπάθεια για υιοθέτηση του μοντέλου EAGLE το οποίο αρχικά συστάθηκε στην ΕΚΤ και αναμένεται να βοηθήσει στην ανάλυση των μακροοικονομικών συσχετίσεων μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ καθώς και των συσχετίσεων μεταξύ της ζώνης του ευρώ και άλλων χωρών. Το μοντέλο αναμένεται επίσης να βοηθήσει στην διεξαγωγή ανάλυσης των επιπτώσεων διαφόρων πολιτικών. Η προσπάθεια ξεκίνησε το 2013 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2014.

Οι υποχρεώσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας σε σχέση με την εφαρμογή των δημοσιονομικών πτυχών του ΜΣ, έχουν αναδείξει τη μεγάλη σημασία της δημοσιονομικής πολιτικής. Η συμμετοχή της ΚΤΚ στην Ομάδα Εργασίας του ΕΣΚΤ για τα Δημόσια Οικονομικά έχει ως απόρροια την εντατικοποίηση της παρακολούθησης και ανάλυσης των δημοσιονομικών εξελίξεων, με στόχο τη διαμόρφωση ιδίας άποψης από την ΚΤΚ και τον καταρτισμό ανεξάρτητων προβλέψεων,

καθώς επίσης την εκπόνηση διάφορων μελετών, εντός του προαναφερθέντος πλαισίου.

Το 2013 η ΚΤΚ μέσω συνεργασίας με εξωτερικό συνεργάτη, προχώρησε στη δημιουργία επιπρόσθετων μοντέλων για την παρακολούθηση και πρόβλεψη μακροοικονομικών μεταβλητών. Συγκεκριμένα, εκτιμήθηκαν μοντέλα για την παρακολούθηση και πρόβλεψη της τιμής των ακινήτων, καθώς και του ΑΕΠ[7]. Η προσπάθεια αυτή είχε ως κύριο στόχο την κατασκευή μακροοικονομικών μοντέλων για την κυπριακή οικονομία τα οποία δίνουν έμφαση στην ποιότητα των στατιστικών ιδιοτήτων των χρονοσειρών που χρησιμοποιούνται. Ταυτόχρονα, εκτιμούνται από την ΚΤΚ άλλα μικρής κλίμακας οικονομετρικά μοντέλα πρόβλεψης του ΑΕΠ για κάθε τρέχον τρίμηνο στη βάση προπορευόμενων οικονομικών δεικτών. Τα προαναφερόμενα μοντέλα χρησιμοποιούνται από το 2013 και εντεύθεν συμπληρωματικά και παράλληλα με τις υφιστάμενες μεθοδολογίες που ήδη χρησιμοποιεί η ΚΤΚ για την πρόβλεψη των συγκεκριμένων μεταβλητών στα πλαίσια των προβλέψεων του Ευρωσυστήματος.

Άλλες ερευνητικές δραστηριότητες

Το 2013 συνεχίστηκε η διεξαγωγή, σε τριμηνιαία βάση, της Έρευνας Τραπεζικών Χορηγήσεων, στο πλαίσιο του Ευρωσυστήματος. Πρόκειται για μια ποιοτική έρευνα που αφορά τις τραπεζικές χορηγήσεις στη ζώνη του ευρώ, βασικός στόχος της οποίας είναι η βαθύτερη κατανόηση του ρόλου των πιστώσεων στο μηχανισμό μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής, ώστε να εμπλουτιστούν τα στοιχεία στα οποία βασίζεται η ανάλυση και η αξιολόγηση της νομισματικής πολιτικής. Το ερωτηματολόγιο αποστέλλεται σε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα ΝΧΙ. Τα αποτελέσματά του παρακολουθούνται από την ΚΤΚ, σε συνάρτηση με τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα του Ευρωσυστήματος. Η ΚΤΚ δημοσιοποιεί κάθε τρίμηνο σε συγκεντρωτική βάση, τα αποτελέσματα της Έρευνας Τραπεζικών Χορηγήσεων για την Κύπρο με την ετοιμασία ειδικού δελτίου που αναρτάται στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ.

Επιπλέον, η ΚΤΚ συμμετέχει σε ειδικές ομάδες εργασίας της ΕΚΤ, στόχος των οποίων είναι η ανάλυση διαφόρων τομέων ενδιαφέροντος, όπως η ομάδα εργασίας που συστάθηκε τον Μάιο του 2012 και συνέχισε τις εργασίες της το 2013 για τη διερεύνηση του τομέα της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων στη ζώνη του ευρώ και του τρόπου με τον οποίο η χρηματοδότηση αυτή επηρεάζεται από το γενικό μακροοικονομικό περιβάλλον. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην περίοδο της χρηματοοικονομικής κρίσης, που ξεκίνησε το 2007-2008, και εξετάστηκε το πώς η κρίση επηρέασε τόσο τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς όσο και τη λήψη αποφάσεων για εσωτερικό ή εξωτερικό τρόπο χρηματοδότησης των επιχειρήσεων της ζώνης του ευρώ. Για το σκοπό αυτό, αναλύθηκαν οι οικονομικές επιπτώσεις κατά την περίοδο της χρηματοοικονομικής κρίσης (2008Q3-2012Q4) πάνω σε μεγάλο δείγμα επιχειρήσεων της ζώνης του ευρώ σε σύγκριση με την περίοδο πριν ξεσπάσει η κρίση (2000-2008Q2). Από τα αποτελέσματα του δοκιμίου, διαφάνηκε ότι κατά την περίοδο της χρηματοοικονομικής κρίσης, οι επιχειρήσεις που προέρχονταν από τις χώρες της ζώνης του ευρώ οι οποίες επιβαρύνθηκαν επιπρόσθετα από τη δημοσιονομική κρίση της χώρας τους, είχαν μεγαλύτερη αύξηση στο κόστος του εσωτερικού/εξωτερικού δανεισμού τους σε σχέση με τις επιχειρήσεις οι οποίες προέρχονταν από χώρες που δεν είχαν υποστεί δημοσιονομική κρίση. Η εργασία αυτή δημοσιεύθηκε από την ΕΚΤ[8] τον Αύγουστο του 2013.

7. http://www.centralbank.gov.cy/media/pdf/workingpaper_ASmallMacroeconometricModelfortheCyprusEconomy.pdf
8. http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecbocp151.pdf

Στα πλαίσια της ανάλυσης της δυναμικής των μισθών, άρχισε η προετοιμασία για τη διεξαγωγή δειγματοληπτικής έρευνας με θέμα τη διαδικασία και τους παράγοντες που επηρεάζουν τον καθορισμό των τιμών και μισθών στις εγχώριες επιχειρήσεις. Η σχετική έρευνα αποτελεί συνέχεια εκείνης που διεκπεραιώθηκε τον Ιούλιο του 2009 και η οποία παρουσίασε χρήσιμα στοιχεία όπως, για παράδειγμα, το βαθμό κάλυψης των υπαλλήλων από συμβάσεις και ΑΤΑ. Επίσης, από την έρευνα που διεξήχθη τον Ιούλιο 2009 διαφάνηκε ότι οι κυπριακές επιχειρήσεις είχαν από τότε επηρεαστεί από την οικονομική κρίση, αλλά προφανώς όχι στο βαθμό που ισχύει με βάση τα τρέχοντα οικονομικά δεδομένα. Η έρευνα που θα διεξαχθεί το 2014 αφορά στοιχεία του 2013 και αναμένεται να βοηθήσει στην καλύτερη κατανόηση των επιπτώσεων της κρίσης.

Επιπρόσθετα, λόγω της σημασίας του τραπεζικού τομέα, η ΚΤΚ επικεντρώθηκε στη μελέτη των επιπτώσεων της κρίσης στο ΑΕΠ. Ταυτόχρονα, επικαιροποίησε τις εσωτερικές μεθόδους για τις προβλέψεις του κόστους χρηματοδότησης των νοικοκυριών και των μη-χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων καθώς και τις προβλέψεις που αφορούν τα επίπεδα δανεισμού και καταθέσεων.

Επισκέψεις ξένων εμπειρογνωμόνων και δημόσια επικοινωνία

Το 2013 επισκέφθηκαν την Κύπρο οι οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας Fitch Ratings, Moody's Investors Service και Standard & Poor's Ratings Services. Οι εν λόγω οίκοι, εξετάζουν την κυπριακή οικονομία σε τακτά χρονικά διαστήματα και εκδίδουν ανεξάρτητες αξιολογήσεις. Η αντιπροσωπεία των Moody's επισκέφθηκε την Κύπρο τον Μάιο του 2013, των Standard & Poor's τον Σεπτέμβριο και των Fitch τον Οκτώβριο του ίδιου έτους. Επίσης, τον Ιούλιο και τον Οκτώβριο του 2013 επισκέφθηκε την Κύπρο κλιμάκιο αποτελούμενο από στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ στα πλαίσια της πρώτης και δεύτερης αξιολόγησης του προγράμματος του κυπριακού μνημονίου, αντίστοιχα. Η ΚΤΚ συμμετείχε ενεργά στις παρουσιάσεις και στις διαβουλεύσεις με όλες τις προαναφερθείσες ξένες αντιπροσωπείες, ενώ, όπως προαναφέρθηκε παρείχε υποβοηθητική στήριξη για την υλοποίηση διάφορων πτυχών του κυπριακού μνημονίου.

4.9 Στατιστική

Οι δυσμενείς επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης στην κυπριακή οικονομία οδήγησαν στη συνομολόγηση Μνημονίου μεταξύ της Κύπρου και των διεθνών πιστωτών της. Υπό το βάρος των σημαντικών αυτών εξελίξεων και των συνεπακόλουθων αυξημένων απαιτήσεων για αναλυτικά στοιχεία, το Τμήμα Στατιστικής (ΤΣ) υιοθέτησε πιο δραστικά μέτρα για τη διασφάλιση της εγκυρότητας και αξιοπιστίας των παραγόμενων στατιστικών στοιχείων, που αφορούν κυρίως τον χρηματοοικονομικό τομέα. Περαιτέρω, συνέβαλε στην ετοιμασία των βασικών οικονομικών δεικτών που περιλαμβάνονται στην ετήσια Έκθεση του Μηχανισμού Επαγρύπνησης στα πλαίσια της Διαδικασίας Μακροοικονομικών Ανισορροπιών που τέθηκε σε εφαρμογή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Παρά τις αυξημένες υποχρεώσεις που παρατηρήθηκαν, συνεχίστηκε και κατά το 2013 η απρόσκοπτη συλλογή, καταρτισμός και δημοσίευση των στοιχείων αναφορικά με τις νομισματικές χρηματοπιστωτικές στατιστικές, τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς και τις εξωτερικές στατιστικές. Τα εν λόγω στοιχεία

υποβάλλονται επί τακτικής βάσεως προς την ΕΚΤ, την Ευρωστάτ και σε διεθνείς οργανισμούς (ΔΝΤ, ΤΔΔ), ενώ σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ποιότητα και τη διαθεσιμότητά τους.

Εντατικοποιήθηκαν, επίσης, οι προσπάθειες για περαιτέρω αυτοματοποίηση των συστημάτων συλλογής και καταρτισμού στοιχείων, καθώς και για αξιοποίηση διαθέσιμων διοικητικών πηγών, στοχεύοντας στην ελαχιστοποίηση, όπου είναι δυνατό, της επιβάρυνσης των μονάδων αναφοράς.

Στατιστικές υποχρεώσεις

Ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, αυξήθηκε η ζήτηση στατιστικών στοιχείων από διάφορους χρήστες. Η επερχόμενη εφαρμογή, εντός του 2014, του "Ευρωπαϊκού Συστήματος Οικονομικών Λογαριασμών (ΕΣΟΛ 2010)", του "Εγχειριδίου Ισοζυγίου Πληρωμών και Διεθνούς Επενδυτικής Θέσης, έκτη έκδοση (BPM6)" του ΔΝΤ, καθώς και άλλων νομοθετημάτων που διέπουν τη συλλογή στατιστικών στοιχείων εκ μέρους της ΕΚΤ, αναμένεται να ικανοποιήσει, σε μεγάλο βαθμό, τις εν λόγω ανάγκες. Ήδη έχουν δρομολογηθεί οι απαιτούμενες αναθεωρήσεις στις εσωτερικές διαδικασίες και συστήματα που διέπουν τη συλλογή και παραγωγή των απαιτούμενων στοιχείων και έχουν γίνει οι αναγκαίες οργανικές ανακατατάξεις προς διευκόλυνση των πιο πάνω ενεργειών.

Νομισματικές και χρηματοοικονομικές στατιστικές

Το ΤΣ συμμετείχε ενεργά στις συζητήσεις για την αναθεώρηση των νομοθετημάτων που διέπουν τη συλλογή στοιχείων από νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (ΝΧΙ) και άλλους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς. Συγκεκριμένα, εντός του 2013, εκδόθηκαν οι νέοι Κανονισμοί της ΕΚΤ που αφορούν τη λογιστική κατάσταση του τομέα των ΝΧΙ, τα στοιχεία επιτοκίων των ΝΧΙ και τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού των επενδυτικών οργανισμών και των χρηματοοικονομικών εταιρειών ειδικού σκοπού που ασχολούνται με συναλλαγές τιτλοποίησης, οι οποίοι θα τεθούν σε εφαρμογή με μήνα αναφοράς τον Δεκέμβριο 2014. Συμμετείχε επίσης, στην άσκηση εντοπισμού και εκτίμησης των κόστους των στοιχείων που θα συμπεριληφθούν στον επικείμενο νέο κανονισμό για τις ασφαλιστικές εταιρείες.

Λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης της κυπριακής οικονομίας κατά το 2013, η ζήτηση νομισματικών στοιχείων από διάφορους χρήστες – τόσο εντός όσο και εκτός ΚΤΚ – ήταν ιδιαίτερα αυξημένη. Μεταξύ των στοιχείων που ζητήθηκαν, περιλαμβάνονται διάφορες αναλύσεις στοιχείων ισολογισμού και επιτοκίων των ΝΧΙ πέραν αυτών που δημοσιεύονται, τα οποία παράχθηκαν για πρώτη φορά. Οι εν λόγω αναλύσεις απαιτούνται πλέον τόσο σε μηνιαία βάση, όσο και έκτακτα.

Στα πλαίσια εφαρμογής της πρώτης φάσης της αναθεωρημένης κατευθυντήριας γραμμής της ΤΔΔ, σχετικά με τα διεθνή τραπεζικά στοιχεία, υποβάλλονται κανονικά τα στοιχεία ισολογισμού των τραπεζών με επιπρόσθετες και αναλυτικότερες πληροφορίες ως προς τη γεωγραφική διασπορά του αποθεματικού/ενεργητικού των εγχώριων τραπεζών, καθώς και η έκθεσή τους σε ξένο νόμισμα. Η υλοποίηση της δεύτερης φάσης, που περιλαμβάνει στοιχεία ισολογισμού ομαδοποιημένα σε θυγατρικές, υποκαταστήματα και εγχώριες τράπεζες καθώς και αναλύσεις κατά θεσμικό τομέα, αναβλήθηκε, με τη σύμφωνη γνώμη της ΤΔΔ, για το 2014.

Κατά τη διάρκεια του 2013, πραγματοποιήθηκε, όπως γίνεται τα τελευταία χρόνια, ο ετήσιος έλεγχος ποιότητας των στοιχείων ισολογισμού,

επιτοκίων και ροών των ΝΧΙ, από τους εσωτερικούς/εξωτερικούς ελεγκτές τους. Τα αποτελέσματα του εν λόγω ελέγχου αξιολογήθηκαν και έγιναν οι ανάλογες συστάσεις προς τα ΝΧΙ.

Χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί

Με στόχο τον εκσυγχρονισμό των μεθόδων και υποδομών που χρησιμοποιούνται στον καταρτισμό στατιστικών, τέθηκε σε λειτουργία το νέο μηχανογραφημένο σύστημα καταρτισμού των στοιχείων των τριμηνιαίων χρηματοοικονομικών λογαριασμών (ΤΧΛ). Το συγκεκριμένο σύστημα, πέραν της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας των μεθόδων καταρτισμού, αναμένεται να συνεισφέρει ταυτόχρονα και στη βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων στοιχείων. Προς επίτευξη του εν λόγω στόχου, έχουν εμπλουτισθεί και επεκταθεί οι πηγές συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιούνται στον καταρτισμό των ΤΧΛ. Επιπρόσθετα, δρομολογείται και η εφαρμογή της αναθεωρημένης κατευθυντήριας γραμμής της ΕΚΤ για τους ΤΧΛ.

Στατιστικές τίτλων

Κατά το υπό επισκόπηση έτος, συνεχίστηκε η αποστολή μηνιαίων στοιχείων και η συμμετοχή του ΤΣ στις μηνιαίες ασκήσεις βελτίωσης ποιότητας του ΕΣΚΤ σε ότι αφορά την κεντρική βάση δεδομένων για τίτλους (CSDB). Επιπλέον, εξακολούθησε η ενεργός συμμετοχή της ΚΤΚ στο CSDB-SEC Expert Group, που δημιουργήθηκε από το ΕΣΚΤ με στόχο την ποιοτική αναβάθμιση και τη σύγκλιση μεταξύ των στατιστικών που αφορούν τις εκδόσεις τίτλων και του CSDB. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές αναθεωρήσεις στα παραγόμενα στοιχεία για την περίοδο 2008-2013. Τον Ιούλιο του 2013 τέθηκε επίσης σε εφαρμογή η κατευθυντήρια γραμμή της ΕΚΤ σχετικά με το πλαίσιο διαχείρισης της ποιότητας δεδομένων του CSDB, καθορίζοντας τα πρότυπα που πρέπει να ακολουθούνται από όλα τα μέλη του ΕΣΚΤ, για τη διασφάλιση της πληρότητας, ακρίβειας και συνοχής των εξαγόμενων δεδομένων.

Επιπρόσθετα, έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία εφαρμογής μίας νέας έρευνας, η οποία θα διεξάγεται σε μηνιαία βάση, αρχής γενομένης από μήνα αναφοράς τον Δεκέμβριο 2013, και θα αφορά τη συλλογή στοιχείων για τις διακρατήσεις τίτλων, στοχεύοντας στην ικανοποίηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον σχετικό κανονισμό της ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, θα συλλέγονται πληροφορίες ανά τίτλο για μετοχές, μερίδια σε επενδυτικά ταμεία και χρεόγραφα που διακρατούνται από θεσμικούς τομείς κάτοικους Κύπρου. Κατά τη διάρκεια του 2013, υποβάλλονταν στην ΕΚΤ πειραματικά στοιχεία για τις διακρατήσεις τίτλων σε τριμηνιαία βάση, για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των χρηστών μέχρι την εφαρμογή του νέου κανονισμού.

Εξωτερικές στατιστικές

Στα πλαίσια της προετοιμασίας για την επικείμενη εφαρμογή του BPM6, κατά τη διάρκεια του 2013 προγραμματίστηκαν σημαντικές αλλαγές στο υφιστάμενο σύστημα συλλογής στοιχείων για τον καταρτισμό των εξωτερικών στατιστικών. Συγκεκριμένα, αξιολογήθηκαν σχετικές διαθέσιμες διοικητικές πηγές και, παράλληλα, τροποποιήθηκαν υφιστάμενες έρευνες για κάλυψη των διεθνών στατιστικών απαιτήσεων. Επιπλέον, εντατικοποιήθηκαν οι προσπάθειες για βελτίωση της κάλυψης και ποιότητας των συλλεγόμενων στοιχείων, ιδιαίτερα όσον αφορά τις εταιρείες ειδικού σκοπού, και δρομολογήθηκε η δημιουργία νέων ερευνών με στόχο τη σταδιακή απεξάρτηση

της συλλογής στοιχείων του ισοζυγίου πληρωμών από το τραπεζικό σύστημα.

Με γνώμονα την αναβάθμιση της ποιότητας των στοιχείων του ισοζυγίου πληρωμών, συλλέχθηκαν για πρώτη φορά στοιχεία τριγωνικού εμπορίου[9] απευθείας από τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο συγκεκριμένο τομέα. Επίσης, σχεδιάστηκε η εφαρμογή μιας καινούργιας έρευνας για τα χρηματοοικονομικά παράγωγα, των οποίων η σημασία κατά τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί σημαντικά. Πέραν των πιο πάνω, το ΤΣ συμμετείχε, για δεύτερη συνεχόμενη φορά, σε εθελοντική άσκηση της Ευρωστάτ για μείωση των ασυμμετριών μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ αναφορικά με τις άμεσες επενδύσεις.

Για σκοπούς προσαρμογής στις απαιτήσεις του BPM6, έχουν αναθεωρηθεί και ενοποιηθεί οι έρευνες άμεσων ξένων και λοιπών επενδύσεων, επιτυγχάνοντας πληρέστερη κάλυψη των στοιχείων και μικρότερη επιβάρυνση των μονάδων αναφοράς. Η ενοποιημένη έρευνα αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή τον Ιούνιο του 2014.

Επιπρόσθετα, άρχισε η σταδιακή υλοποίηση της ενιαίας (μεταξύ των διεθνών οργανισμών) διαδικασίας διαβίβασης των παραγόμενων στοιχείων των εξωτερικών στατιστικών (Statistical Data and Metadata Exchange – "SDMX") και η προετοιμασία για δοκιμαστική υποβολή αρχείων εντός του πρώτου τριμήνου του 2014.

Δημοσιονομικές στατιστικές

Κατά το 2013, εγκρίθηκε η κατευθυντήρια γραμμή της ΕΚΤ σχετικά με τις δημοσιονομικές στατιστικές, η οποία ενσωματώνει τις αλλαγές που αφορούν την εισαγωγή του ΕΣΟΛ 2010 καθώς επίσης και τις αλλαγές που εισήχθηκαν από τον κανονισμό του Συμβουλίου για το ευρωπαϊκό σύστημα εθνικών και περιφερειακών λογαριασμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εν λόγω κατευθυντήρια γραμμή θα τεθεί σε εφαρμογή την 1 Σεπτεμβρίου 2014. Για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της ΚΤΚ, τη βελτίωση της παραγωγικότητας και την καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων, έχουν γίνει οι προκαταρκτικές ενέργειες και αντηλλάγησαν απόψεις με το Τμήμα Πληροφορικής της ΚΤΚ προκειμένου να δημιουργηθεί μια βάση δεδομένων για τα δημοσιονομικά, η οποία να ανταποκρίνεται πλήρως στα νέα δεδομένα της ΕΚΤ.

Επιπλέον, σε ότι αφορά τη βελτίωση του πλαισίου ετοιμασίας, υποβολής και ελέγχου των δημοσιονομικών στοιχείων σε εθνικό επίπεδο, έχουν γίνει σχετικές εισηγήσεις, τόσο από το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου της ΚΤΚ, όσον και από την ΕΚΤ, οι οποίες είναι στο στάδιο της υλοποίησης.

Έρευνα νοικοκυριών

Το 2013, συνεχίστηκε η συμμετοχή της ΚΤΚ στην έρευνα του Ευρωσυστήματος σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τις καταναλωτικές συνήθειες των νοικοκυριών ("Household Finance and Consumption Survey" - "HFCS"). Μετά από ενδελεχείς ελέγχους, η ΚΤΚ απέστειλε στην ΕΚΤ τα τελικά αποτελέσματα του πρώτου κύματος της έρευνας, η οποία διεξήχθη στην Κύπρο το 2010 με δείγμα 1237 νοικοκυριών. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα του πρώτου κύματος της έρευνας για τις 15 συμμετέχουσες χώρες της ζώνης του ευρώ, συμπεριλαμβανομένης της Κύπρου, δημοσιεύθηκαν από την ΕΚΤ τον Απρίλιο του 2013. Ταυτόχρονα δόθηκε σε ακαδημαϊκούς ερευνητές η δυνατότητα πρόσβασης (υπό προϋποθέσεις) σε ανώνυμα μικρο-δεδομένα της έρευνας για περαιτέρω ανάλυση και έρευνα. Παράλληλα, η ΚΤΚ συνέχισε την ανάλυση των μικρο-δεδομένων της έρευνας και την ετοιμασία ερευνητικών άρθρων. Το δεύτερο κύμα της έρευνας,

9. Περιλαμβάνει την αγορά αγαθών που πραγματοποιεί κάτοικος Κύπρου από μη κατοίκους και τη μεταπώληση των ίδιων αγαθών σε άλλους μη κατοίκους, χωρίς τα αγαθά να μεταφερθούν στην Κύπρο.

με συμμετοχή όλων των χωρών μελών της ζώνης του ευρώ, θα διεξαχθεί το 2014.

Δείκτες τιμών κατοικιών

Κατά το 2013 η Μονάδα Παρακολούθησης Ακινήτων συνέχισε τον καταρτισμό του Γενικού Δείκτη Τιμών Κατοικιών και επιμέρους δεικτών τιμών κατοικιών ανά επαρχία και ανά τύπο κατοικίας (οικίες και διαμερίσματα). Επιπλέον, άρχισε ο καταρτισμός πειραματικών δεικτών τιμών κατοικιών σε τουριστικές περιοχές.

Στατιστικές εκδόσεις

Με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση/αναβάθμιση της πληροφόρησης και, κατ' επέκταση, την ικανοποίηση των αναγκών και των προσδοκιών των εσωτερικών και εξωτερικών χρηστών, εμπλουτίσθηκαν οι υφιστάμενες εκδόσεις και προωθήθηκαν νέες σε εξειδικευμένα θέματα.

Συνεχίστηκαν, για δεύτερη χρονιά, οι δημοσιεύσεις των ετήσιων δελτίων για τις εξωτερικές στατιστικές και τις άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) της Κύπρου. Στα εν λόγω δελτία, αποτυπώνονται οι κυριότερες εξελίξεις στο ισοζύγιο πληρωμών, τη διεθνή επενδυτική θέση και τις ΑΞΕ της Κύπρου, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ανάλυση των οικονομικών μεγεθών ανά χώρα και τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Κατά το 2013, ολοκληρώθηκαν οι εργασίες για αναβάθμιση της έκδοσης με τίτλο *Νομισματικές και Χρηματοοικονομικές Στατιστικές*, η οποία δημοσιεύεται σε μηνιαία βάση στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ. Οι κυριότερες ενέργειες που δρομολογήθηκαν αφορούν την αναθεώρηση των στοιχείων της έκδοσης σχετικά με δάνεια και καταθέσεις, έτσι ώστε οι μηνιαίες συναλλαγές και οι ετήσιοι ρυθμοί αύξησης να περιλαμβάνουν και την αναπροσαρμογή που προέρχεται από τις συναλλαγματικές μεταβολές. Η αλλαγή αυτή αναμένεται να προσδώσει σημαντική επιπλέον πληροφόρηση στους χρήστες σε ότι αφορά την πραγματική ετήσια ποσοστιαία μεταβολή στα νομισματικά μεγέθη, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που ακολουθεί η ΕΚΤ.

Συνεχίστηκε επίσης η δημοσίευση του τριμηνιαίου δελτίου με τίτλο *Δείκτης Τιμών Κατοικιών,* το οποίο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ και περιλαμβάνει σύντομη ανάλυση των εξελίξεων στην κτηματαγορά.

Συνεργασία με ΣΥΚ

Το ΤΣ συνέχισε να έχει στενή συνεργασία με τη ΣΥΚ, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εφαρμογή των νέων εγχειριδίων ΕΣΟΛ 2010, SNA 2008 και BPM6 το 2014 και η αξιοποίηση, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, συνεργειών σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος, προς όφελος και των δύο οργανισμών.

Στα πλαίσια εφαρμογής των νέων εγχειριδίων, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος, κυρίως όσον αφορά την εναρμόνιση και διασφάλιση της μέγιστης δυνατής συνέπειας μεταξύ των παραγόμενων στατιστικών από τις δύο αρχές. Συγκεκριμένα, έχει καταρτιστεί ενιαίο μητρώο επιχειρήσεων, το οποίο βασίζεται σε κοινές έννοιες, ορισμούς και ταξινομήσεις, όπως αυτά καθορίζονται στα πρότυπα και τις οδηγίες της ΕΚΤ, της Ευρωστάτ και του ΔΝΤ. Το εν λόγω μητρώο, αναμένεται να βελτιώσει την ποιότητα/ κάλυψη των στοιχείων σχετικά με τις επιχειρήσεις, να συμβάλει στην ομοιογένεια των εφαρμοζόμενων ορισμών και στη συγκρισιμότητα των στατιστικών τους. Επιπρόσθετα, θα αποτελέσει τη βάση για τον καταρτισμό των δειγμάτων των ερευνών που διεξάγονται από τις δύο αρχές.

Πρόοδος σημειώθηκε επίσης ως προς την αξιοποίηση συνεργειών. Το ΤΣ, από κοινού με τη ΣΥΚ,

έχουν καταρτίσει και θέσει σε εφαρμογή ερωτηματολόγιο για τη συλλογή στοιχείων σχετικά με τον τομέα της πλοιοδιαχείρισης. Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο καλύπτει τις ανάγκες και των δύο οργανισμών, επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα τη μείωση της επιβάρυνσης αναφοράς που υφίστανται οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις.

4.10 Πληροφορική

Κατά το 2013 οι κύριες εργασίες του Τμήματος Πληροφορικής (ΤΠ) συνοψίζονται ως ακολούθως:

α) Υλοποίηση συστημάτων προς υποστήριξη του μνημονίου με ΤΡΟΪΚΑ.

β) Ανάπτυξη ή / και αναβάθμιση εφαρμογών, ιδιαίτερα για:
- την υλοποίηση των αποφάσεων για την εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων
- την εκτέλεση της νομισματικής πολιτικής
- την παροχή έγκυρης και άμεσης πληροφόρησης εντός και εκτός ΚΤΚ
- αναθεωρήσεις που προέρχονταν από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ)

γ) Αναβάθμιση της υποδομής της πληροφορικής και των συστημάτων της Τράπεζας σε νέες εκδόσεις και επέκτασή τους για παροχή νέων υπηρεσιών.

δ) Ενίσχυση της ασφάλειας της υποδομής και των συστημάτων.

Παράλληλα το ΤΠ συμμετείχε στην Επιτροπή και τις ομάδες εργασίας Πληροφορικής, καθώς και σε ομάδα εργασίας της Επιτροπής Στατιστικής, της ΕΚΤ και της ΕΑΤ και προχώρησε, σε τοπικό επίπεδο, στην έγκαιρη υλοποίηση των έργων και άλλων αποφάσεων του ΕΣΚΤ και ΕΑΤ.

Έργα υποδομής

- Ολοκληρώθηκε η υλοποίηση του μεγάλου έργου της αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού της πλατφόρμας των βάσεων δεδομένων, των εξυπηρετητών εφαρμογών και παράλληλα της αναβάθμισης όλων των εφαρμογών της τράπεζας στις νέες εκδόσεις των εργαλείων ανάπτυξης Oracle. Στα πλαίσια του έργου αυτού ενισχύθηκε επίσης η δυνατότητα διαχείρισης και υποστήριξης των συστημάτων και των βάσεων δεδομένων.
- Συνεχίστηκε η εφαρμογή έργων του ΕΣΚΤ όπως του συστήματος πιστοποίησης και εξουσιοδότησης χρηστών και συστημάτων (“IAM” και “PKI”) και του συστήματος ασφαλούς ανταλλαγής ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (“SEE”) ενώ ξεκίνησε η προετοιμασία για την υλοποίηση του νέου δικτύου που συνδέει του φορείς του ΕΣΚΤ (CoreNet) και του νέου Συστήματος Τηλεδιάσκεψης (“NETS”).
- Εκσυγχρονίστηκαν και επεκτάθηκαν περαιτέρω τα συστήματα διαχείρισης και υποστήριξης της υποδομής, ενώ συνεχίστηκε η ενίσχυση της διαθεσιμότητας, επεκτασιμότητας και αποδοτικότητας των συστημάτων πληροφορικής.
- Αντικαταστάθηκε σημαντικό μέρος της τεχνολογίας των χρηστών, περιλαμβανομένων προσωπικών και φορητών υπολογιστών, ώστε να ανταποκρίνεται στις αυξανόμενες ανάγκες.
- Άρχισε η αναβάθμιση της υποδομής του ενδοδικτυακού τόπου (Intranet Portal) στην τελευταία διαθέσιμη έκδοση που αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2014.
- Έγινε η αναβάθμιση της υφιστάμενης πλατφόρμας συλλογής στοιχείων από εξωτερικούς συνεργάτες (e-επιχειρείν)

Έργα ανάπτυξης, εφαρμογής και συντήρησης συστημάτων πληροφορικής

Κατά το 2013 ολοκληρώθηκε η ανάπτυξη και η εφαρμογή των πιο κάτω κύριων συστημάτων:

- Ενσωμάτωση νέων προδιαγραφών στο Μηχανισμό Έκτακτης Ενίσχυσης Ρευστότητας (ELA)
- Αυτοματοποίηση συντάξεων
- Παραγωγή στοιχείων Τριμηνιαίων Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών (MUFA) με νέες προδιαγραφές
- Συλλογή / Επεξεργασία και υποβολή στοιχείων για διακρατήσεις τίτλων (Securities Holdings statistics) στην ΕΚΤ
- Αυτοματοποίηση της τριμηνιαίας κατάστασης καταθέσεων στο σύστημα «Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων Τραπεζικών Ιδρυμάτων»
- Υιοθέτηση αυτοματοποιημένης επεξεργασίας στοιχείων Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Financial Stability System)
- Παροχή πρόσβασης στο Γενικό Λογιστήριο της Κυβέρνησης για διαχείριση των λογαριασμών του, μέσω διαδικτύου.

Μέσα στα πλαίσια της συντήρησης των συστημάτων πληροφορικής, έγιναν αναβαθμίσεις όπως:

- Επέκταση της υφιστάμενης εφαρμογής Επιχειρηματικής Ευφυΐας (Business Intelligence – "BI") για κάλυψη νέων εποπτικών εκθέσεων και παραγωγή αναλύσεων.
- Αναβαθμίσεις συστημάτων Εκκαθάρισης Επιταγών, και Ταμείου.
- Διεξαγωγή μελέτης για προώθηση εργαλείων "BI" στο Τμήμα Στατιστικής.
- Ολοκλήρωση της μεταφοράς των κυβερνητικών εμβασμάτων στο σύστημα "SEPA" (Single Euro Payment Area) και κατάργηση του συστήματος Κυβερνητικών Εμβασμάτων.
- Ανάπτυξη μηχανισμού συμψηφισμού και επιβεβαίωσης των πληροφοριών του συστήματος Dealing, που αφορούν επενδύσεις σε χρεόγραφα, με τα πραγματικά υπόλοιπα των σχετικών λογαριασμών του ισολογισμού της Τράπεζας.
- Μεταφορά και ρύθμιση συστημάτων πληροφορικής στη νέα έκδοση Oracle 11g.

Έργα και αναβαθμίσεις που άρχισαν το 2013 και θα ολοκληρωθούν το 2014

- Ταμείο Προστασίας Καταθετών Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων.
- Εφαρμογή προτύπων που αφορούν υποβολή στοιχείων (SDMX) σε ΕΚΤ και EUROSTAT.
- Εφαρμογή νέων προδιαγραφών για συλλογή και επεξεργασία στοιχείων Ισοζυγίου Πληρωμών, Νέας Μηνιαίας Λογιστικής Κατάστασης, Επιτοκίων καταθέσεων και Δανείων, Ροών, Επενδυτικών Ταμείων και "MUFA", του Τμήματος Στατιστικής.
- Αναβάθμιση συστημάτων "RIAD" (Register of Institutions and Affiliates Database) για συντήρηση καταλόγων και υποβολής τους στην ΕΚΤ που αφορούν Τραπεζικά Ιδρύματα, Επενδυτικά Ταμεία και τυχόν παραβιάσεις από Τραπεζικά Ιδρύματα για υποβολή στοιχείων προς την ΚΤΚ.
- Καταρτισμός Ενιαίου Μητρώου Θεσμικών Μονάδων
- Ανάπτυξη του συστήματος "NHTO" (Notes Held To Order) το οποίο αυτοματοποιεί την υποβολή στοιχείων από την "Group 4" και τη δημιουργία στατιστικών καταστάσεων αναφορικά με τον αριθμό των χαρτονομισμάτων που έτυχαν επεξεργασίας και των αποθεμάτων που διατηρεί η "Group 4" εκ μέρους των εμπορικών τραπεζών.
- Αναβάθμιση συστήματος "SEPA" (Single Euro Payments Area) ώστε η αποστολή των

αρχείων να γίνεται με "straight through processing".

- Ανάπτυξη επικουρικού συστήματος (ASI-SDD) του "TARGET2" για το χρηματικό διακανονισμό άμεσων χρεωστικών εμβασμάτων SEPA.

Ασφάλεια συστημάτων πληροφορικής

Συνεχίστηκε η συστηματική αξιολόγηση κινδύνων αναφορικά με την υποδομή και τα συστήματα πληροφορικής και η ενίσχυση των δικλείδων ασφάλειας, όπου κρίθηκε σκόπιμο. Διαμορφώθηκαν νέες πολιτικές, διαδικασίες και οδηγίες ασφάλειας και συνεχίστηκε η διεξαγωγή ελέγχων ασφάλειας και η αξιολόγηση συστημάτων, σε σχέση με την εμπιστευτικότητα, ακεραιότητα και διαθεσιμότητα των πληροφοριών που διαχειρίζονται.

Διενεργήθηκαν επίσης μελέτες για την ασφάλεια των ηλεκτρονικών πληροφοριών της Τράπεζας και πραγματοποιήθηκαν εργασίες για τη σταδιακή υλοποίηση μέτρων που απορρέουν από τις μελέτες αυτές.

4.11 Ανθρώπινο Δυναμικό, Οργάνωση και Μέθοδοι

Λόγω των ιδιάζουσων συνθηκών που επικρατούσαν στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον κατά το 2013, το Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, Οργάνωσης & Μεθόδων εστίασε τις προσπάθειες του στην επαρκή στελέχωση της Τράπεζας με κατάλληλο προσωπικό. Συγκεκριμένα, οι συνεχιζόμενες και αυξανόμενες αποχωρήσεις προσωπικού, κυρίως με αφυπηρέτηση, συνεχίστηκαν κατά το 2013 με αποτέλεσμα να υπάρξουν σημαντικές ανάγκες στελέχωσης στα πλείστα Τμήματα της Τράπεζας.

Η πλήρωση των αναγκών έγινε πιο επιτακτική μετά την ανάληψη νέων αρμοδιοτήτων από την Τράπεζα, ως μέλος της Αρχής Εξυγίανσης και ως επόπτης των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων, ως επίσης και από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Μνημόνιο Συναντίληψης με την Τρόικα.

Σαν αποτέλεσμα, η Τράπεζα προχώρησε σε προκήρυξη αριθμού θέσεων με συμβόλαια ορισμένης διάρκειας, και παράλληλα προχώρησε στη μεταφορά κατάλληλου προσωπικού από την Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών, με βάση τον *περί Μεταφοράς Προσωπικού της Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου Νόμο*.

Κατά το υπό αναφορά έτος το Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού προχώρησε επίσης στην υλοποίηση προνοιών νομοθεσιών οι οποίες ψηφίστηκαν στα πλαίσια του Μνημονίου Συναντίληψης με την Τρόικα και οι οποίες είχαν ως κυριότερο στόχο την συγκράτηση του κόστους στον Δημόσιο και Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα.

Στον τομέα της εκπαίδευσης, ανεστάλησαν οι πλείστες ενδοεπιχειρησιακές δραστηριότητες για το προσωπικό λόγω φόρτου εργασίας των Τμημάτων. Το Τμήμα προχώρησε με την πιλοτική εισαγωγή ενός νέου διαδικτυακού συστήματος εκπαίδευσης (e-learning) το οποίο στόχο έχει να λειτουργήσει ως συμπληρωματικό εργαλείο εκπαίδευσης σε συνάρτηση με άλλα σεμινάρια που θα διοργανώνει η Τράπεζα. Παράλληλα, συνεχίστηκε, σε μειωμένο βαθμό, η συμμετοχή μελών του προσωπικού σε πολυεπιχειρησιακά προγράμματα εντός Κύπρου καθώς και σε εκπαιδευτικά προγράμματα του ΕΣΚΤ, τόσο σε γενικά όσο και σε τεχνικά/εξειδικευμένα θέματα. Για τα προγράμματα η Τράπεζα εξασφάλισε τις ανάλογες επιχορηγήσεις από τις αρμόδιες αρχές του κράτους.

Το Τμήμα μέσω της συμμετοχής του στην επιτροπή Human Resource Conference της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συνείσφερε στην προσπάθεια στελέχωσης του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού που έχει θεσπιστεί με στόχο την τραπεζική εποπτεία στην Ευρώπη.

Στον τομέα των εργασιακών σχέσεων ολοκληρώθηκε η διαδικασία διαπραγμάτευσης και υπογράφηκε η νέα συλλογική σύμβαση που αφορά την τριετία 2011 – 2013 μεταξύ της Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ) και της ΚΤΚ. Επιπρόσθετα ξεκίνησε και η διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης για την περίοδο 2014 – 2016.

Όσον αφορά διοικητικά θέματα ολοκληρώθηκε η διαδικασία προσφορών για την παροχή ασφαλιστικών καλύψεων προσωπικού. Παράλληλα στα πλαίσια παροχής διοικητικής στήριξης στα Τμήματα της Τράπεζας, μετά τα γεγονότα του Μαρτίου 2013 και τις σχετικές αποφάσεις του Eurogroup το Τμήμα επικεντρώθηκε στην αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, κυρίως αναφορικά με την επάνδρωση τηλεφωνικού Κέντρου Εξυπηρέτησης Κοινού, την παροχή πληροφόρησης μέσω του ιστοχώρου της Τράπεζας, καθώς επίσης και τη λειτουργία της Επιτροπής για τα Περιοριστικά μέτρα στις συναλλαγές.

4.12 Ασφάλεια και Υγεία

Η ΚΤΚ αποδίδει πρωταρχική σημασία στα θέματα Ασφάλειας και Υγείας. Στα πλαίσια της εταιρικής κοινωνικής της ευθύνης, λαμβάνονται μέτρα για:

- Τη διασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας του προσωπικού, καθώς επίσης και τρίτων προσώπων (επισκεπτών, συνεργατών).
- Τη συμμόρφωση με τις σχετικές νομοθετικές διατάξεις που ισχύουν στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Κατά το 2013, η προσοχή στράφηκε στην ουσιαστική εφαρμογή των προνοιών της πολιτικής Ασφάλειας και Υγείας, αξιοποιώντας το σύστημα ασφάλειας και υγείας και την αντίστοιχη μελέτη εκτίμησης κινδύνων.

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του έτους πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

- Συνεχίστηκε η προσπάθεια περεταίρω βελτίωσης των οδηγιών εργασίας και ιδιαίτερα της οδηγίας που αφορά στην αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών.
- Συνεχίστηκε η διενέργεια επιθεωρήσεων Ασφάλειας και Υγείας στους χώρους εργασίας από τον Λειτουργό Ασφάλειας και Υγείας.
- Ελήφθησαν μέτρα και υλοποιήθηκαν εισηγήσεις τόσο του Λειτουργού Ασφάλειας και Υγείας όσο και της Επιτροπής Ασφάλειας και Υγείας με στόχο τη μείωση της επικινδυνότητας και την αναβάθμιση της Ασφάλειας και Υγείας στους χώρους εργασίας.
- Συνεχίστηκε η εκπαίδευση της Ομάδας Πρώτων Βοηθειών με επαναληπτικά προγράμματα εκπαίδευσης για τα υφιστάμενα μέλη και πλήρη προγράμματα για τα νέα μέλη . Με εισήγηση της Επιτροπής Ασφάλειας και Υγείας στην ομάδα εντάχθηκαν και μέλη του προσωπικού της Υπηρεσίας Ασφάλειας που εργάζονται με το σύστημα βάρδιας και τα οποία έτυχαν ανάλογης εκπαίδευσης.
- Υλοποιήθηκαν εκπαιδευτικά προγράμματα και παρουσιάσεις σε όλο το προσωπικό καθώς και σε εξειδικευμένες ομάδες.

4.13 Ασφάλεια και Εγκαταστάσεις

Οι κύριες αρμοδιότητες του Τμήματος Ασφάλειας και Τεχνικής Υποστήριξης αφορούν τη λήψη των απαραίτητων μέτρων ασφάλειας για την προστασία του κτηρίου, των εγκαταστάσεων, του προσωπικού, των επισκεπτών και των περιουσιακών στοιχείων της ΚΤΚ και η συντήρηση των εγκαταστάσεων της ΚΤΚ.

Εντός του πλαισίου των πιο πάνω αρμοδιοτήτων συνεχίστηκε κατά το υπό επισκόπηση έτος, η εκπαίδευση του προσωπικού ασφάλειας σε συνεργασία με την Αστυνομία. Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια του 2013, στελέχη του Τμήματος συμμετείχαν στην Ομάδα Επιθεωρητών Ασφάλειας του ΕΣΚΤ, η οποία ασχολείται με θέματα ασφάλειας του ευρώ καθώς, επίσης, και στην Ομάδα Προϊσταμένων Ασφάλειας των Κεντρικών Τραπεζών της ΕΕ και των G10, η οποία ασχολείται με θέματα ασφάλειας των Κεντρικών Τραπεζών.

Κατά το υπό επισκόπηση έτος αναβαθμίστηκε και βελτιώθηκε ο μηχανολογικός εξοπλισμός με στόχο τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας. Ταυτόχρονα έχουν αναβαθμιστεί τα συστήματα ασφάλειας και έχουν αναθεωρηθεί οι διαδικασίες ασφάλειας. Ο έλεγχος και η παρακολούθηση των περιβαλλοντικών συνθηκών και της λειτουργίας του εξοπλισμού μέσω του συστήματος διαχείρισης του κτηρίου ήταν συνεχής, όπως και κατά τις προηγούμενες χρονιές.

Για το προσεχές μέλλον, μεταξύ άλλων, προγραμματίζονται η αντικατάσταση μέρους του μηχανολογικού εξοπλισμού με νέο εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας ώστε να μειωθεί η κατανάλωση ενέργειας, και να αναβαθμιστούν περαιτέρω τα συστήματα ασφάλειας.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

5. ΕΛΕΓΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2013

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Ευρωσύστημα

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31Η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2013

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	31 Δεκ. 2013 €'000	31 Δεκ. 2013 €'000	31 Δεκ. 2012 €'000
1 Χρυσός και απαιτήσεις σε χρυσό		**389.194**	**563.423**
2 Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ		**277.798**	**343.332**
2.1 Απαιτήσεις έναντι του ΔΝΤ	*221.296*		*230.763*
2.2 Καταθέσεις σε τράπεζες, χρεόγραφα, δάνεια και λοιπά στοιχεία ενεργητικού	*56.502*		*112.569*
3 Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ		**26.190**	**171.544**
5 Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα ζώνης ευρώ, σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής		**1.600.000**	**411.000**
5.1 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	*400.000*		*0*
5.2 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	*1.200.000*		*411.000*
5.3 Αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	*0*		*0*
5.4 Διαρθρωτικές αντιστρεπτέες πράξεις	*0*		*0*
5.5 Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	*0*		*0*
5.6 Πιστώσεις για την κάλυψη περιθωρίων	*0*		*0*
6 Λοιπές απαιτήσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ		**9.550.214**	**9.400.110**
7 Χρεόγραφα σε ευρώ κατοίκων ζώνης ευρώ		**880.754**	**1.634.041**
7.1 Χρεόγραφα για σκοπούς νομισματικής πολιτικής	*352.122*		*427.295*
7.2 Χρεόγραφα για σκοπούς εκτός νομισματικής πολιτικής	*528.632*		*1.206.746*
8 Χρέος γενικής κυβέρνησης σε ευρώ		**1.350.762**	**1.402.974**
9 Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος		**109.457**	**976.402**
9.1 Συμμετοχή στο κεφάλαιο και αποθεματικά της ΕΚΤ	*32.208*		*33.519*
9.2 Απαιτήσεις που αντιστοιχούν στη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων	*77.249*		*78.863*
9.3 Απαιτήσεις που συνδέονται με γραμμάτια τα οποία καλύπτουν την έκδοση χρεογράφων της ΕΚΤ	*0*		*0*
9.4 Καθαρές απαιτήσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος	*0*		*864.020*
9.5 Λοιπές απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος (καθαρές)	*0*		*0*
10 Στοιχεία υπό τακτοποίηση		**37.964**	**31.864**
11 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		**82.177**	**119.790**
11.1 Κέρματα ζώνης ευρώ	*0*		*0*
11.2 Πάγια στοιχεία ενεργητικού	*9.452*		*10.085*
11.3 Λοιπά Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	*0*		*0*
11.4 Διαφορές από αναπροσαρμογή της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού	*0*		*0*
11.5 Δεδουλευμένα έσοδα και προπληρωθέντα έξοδα	*49.889*		*72.853*
11.6 Διάφορα στοιχεία	*22.836*		*36.852*
Σύνολο Ενεργητικού		**14.304.510**	**15.054.480**

Οι "Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις" στις σελίδες 73-103 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Ευρωσύστημα

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΤΆ ΤΗΝ 31Η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2013

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	31 Δεκ. 2013 €'000	31 Δεκ. 2013 €'000	31 Δεκ. 2012 €'000
1 Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία		**1.687.666**	**1.642.665**
2 Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ, σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής		**2.773.296**	**3.984.451**
2.1 Τρεχούμενοι λογαριασμοί (που καλύπτουν το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών)	*1.008.296*		*1.903.451*
2.2 Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	*925.000*		*1.840.000*
2.3 Καταθέσεις προθεσμίας	*840.000*		*241.000*
2.4 Αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	*0*		*0*
2.5 Καταθέσεις για την κάλυψη περιθωρίων	*0*		*0*
3 Λοιπές υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ		**11.633**	**0**
4 Εκδοθέντα χρεόγραφα		**0**	**0**
5 Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι λοιπών κατοίκων ζώνης ευρώ		**841.137**	**260.120**
5.1 Γενική κυβέρνηση	*820.896*		*256.973*
5.2 Λοιπές υποχρεώσεις	*20.241*		*3.147*
6 Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ		**21.619**	**29.132**
7 Υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ		**14.911**	**100**
8 Υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ		**0**	**0**
8.1 Καταθέσεις, υπόλοιπα και λοιπές υποχρεώσεις	*0*		*0*
8.2 Υποχρεώσεις που απορρέουν από πιστωτικές διευκολύνσεις στο πλαίσιο του ΜΣΙ II	*0*		*0*
9 Λογαριασμός ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων του ΔΝΤ		**148.513**	**154.808**
10 Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος		**7.343.147**	**7.473.041**
10.1 Υποχρεώσεις που αντιστοιχούν στη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων	*0*		*0*
10.2 Υποχρεώσεις που συνδέονται με γραμμάτια τα οποία καλύπτουν την έκδοση χρεογράφων της ΕΚΤ	*0*		*0*
10.3 Καθαρές υποχρεώσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος	*501.999*		*0*
10.4 Λοιπές υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος (καθαρές)	*6.841.148*		*7.473.041*
11 Στοιχεία υπό τακτοποίηση		**38.291**	**32.388**
12 Λοιπές υποχρεώσεις		**217.715**	**235.878**
12.1 Διαφορές από αναπροσαρμογή της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού	*0*		*10.342*
12.2 Δεδουλευμένα έξοδα και προεισπραχθέντα έσοδα	*6.218*		*7.563*
12.3 Διάφορα στοιχεία	*211.497*		*217.973*
13 Προβλέψεις		**428.902**	**415.082**
14 Λογαριασμοί αναπροσαρμογής		**380.523**	**567.137**
15 Κεφάλαιο και αποθεματικά		**170.418**	**148.102**
15.1 Κεφάλαιο	*90.000*		*90.000*
15.2 Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο	*80.418*		*58.102*
16 Πλεόνασμα Χρήσεως		**226.739**	**111.576**
Σύνολο Παθητικού		**14.304.510**	**15.054.480**

Οι "Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις" στις σελίδες 73-103 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Ευρωσύστημα

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ
για το έτος 2013

		2013 €'000	2013 €'000	2012 €'000	2012 €'000
1.1	Έσοδα από τόκους	318.891		371.457	
1.2	Έξοδα από τόκους	(49.621)		(99.662)	
1	**Καθαρά - Έσοδα από τόκους**		**269.270**		**271.795**
2.1	Πραγματοποιηθέντα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις	2.446		3.899	
2.2	Αποσβέσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και θέσεων	(3.837)		(1.236)	
2.3	Μεταφορές προς προβλέψεις έναντι κινδύνων	-		(185.000)	
2	**Καθαρό αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις, αποσβέσεις και προβλέψεις για κινδύνους**		**(1.391)**		**(182.337)**
3.1	Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	19.415		15.862	
3.2	Έξοδα για αμοιβές και προμήθειες	-		-	
3	**Καθαρά Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες**		**19.415**		**15.862**
4	Έσοδα από μετοχές και συμμετοχές		2.741		1.952
5	Καθαρό Αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος		(713)		(5.593)
6	Λοιπά Έσοδα		1.155		620
	Σύνολο Καθαρών Εσόδων		**290.477**		**102.299**
7	Δαπάνες Προσωπικού	(39.065)		(33.188)	
8	Διοικητικές Δαπάνες	(29.787)		(18.891)	
9	Αποσβέσεις Ενσώματων πάγιων στοιχείων ενεργητικού	(1.655)		(1.605)	
10	Υπηρεσίες παραγωγής τραπεζογραμματίων και κερμάτων	(1.206)		(681)	
11	Λοιπά Έξοδα	(492)		(762)	
	Σύνολο Εξόδων		**(72.205)**		**(55.127)**
	Αποδέσμευση υπολοίπου πρόβλεψης για το κόστος κοπής κερμάτων και προμήθειας χαρτονομισμάτων ευρώ		**-**		**4.404**
	Αποδέσμευση της υποχρέωσης για τραπεζογραμμάτια σε κυπριακή λίρα		**8.467**		**60.000**
	Πλεόνασμα Χρήσεως		**226.739**		**111.576**
	Καθαρό Πλεόνασμα Χρήσεως		**226.739**		**111.576**
	Κατανομή Καθαρού Πλεονάσματος				
	Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο		45.348		22.315
	Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας		181.391		89.261
	Καθαρό Πλεόνασμα Χρήσεως		**226.739**		**111.576**

28 Μαρτίου 2014

Πανίκος Δημητριάδης
Διοικητής

Οι "Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις" στις σελίδες 73-103 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Γενικές αρχές κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) καταρτίζονται σύμφωνα με το Άρθρο 57(2) των *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων 2002 έως 2013*, με βάση τις εγκεκριμένες λογιστικές αρχές που εκάστοτε ισχύουν για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Οι λογιστικές αρχές έχουν καθοριστεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με την Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2010/20 και με τις τροποποιητικές Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΚΤ/2011/27 και ΕΚΤ/2012/29.

Οι αρχές αυτές, βασίζονται σε γενικώς αποδεκτές βασικές λογιστικές παραδοχές, και έχουν διαμορφωθεί κατά τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη το ιδιαίτερο καθεστώς λειτουργίας των εθνικών κεντρικών τραπεζών (ΕθνΚΤ) του Ευρωσυστήματος.

Βασικές λογιστικές παραδοχές

Για τη λογιστική μεταχείριση των συναλλαγών και των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού και της διαμόρφωσης λογιστικών κανόνων ισχύουν οι ακόλουθες βασικές λογιστικές παραδοχές:

- **Πραγματική οικονομική κατάσταση και διαφάνεια**: Οι λογιστικές μέθοδοι και η υποβολή χρηματοοικονομικών στοιχείων αντανακλούν την πραγματική οικονομική κατάσταση και χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, η δε ποιότητα των υποβαλλόμενων στοιχείων προάγει την ευκολία στην κατανόηση, τη συνάφεια, την αξιοπιστία και τη συγκρισιμότητά τους. Οι συναλλαγές λογιστικοποιούνται και παρουσιάζονται με κριτήριο το ουσιαστικό τους περιεχόμενο και την πραγματική οικονομική κατάσταση και όχι απλώς με κριτήριο το νομικό τους τύπο.
- **Συντηρητικότητα**: Η αποτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού και η αναγνώριση των εσόδων γίνεται με σύνεση. Στο πλαίσιο της παρούσας κατευθυντήριας γραμμής αυτό συνεπάγεται ότι τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη δεν αναγνωρίζονται ως έσοδα στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης, αλλά καταγράφονται απευθείας σε λογαριασμό αναπροσαρμογής και ότι οι μη πραγματοποιηθείσες ζημίες στο τέλος του έτους μεταφέρονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης, εφόσον υπερβαίνουν προηγούμενα κέρδη, τα οποία έχουν καταγραφεί στον αντίστοιχο λογαριασμό αναπροσαρμογής. Δεν συνάδει με την αρχή της συντηρητικότητας η δημιουργία αφανών αποθεματικών ή η εκ προθέσεως ανακριβής αναγραφή στοιχείων στον ισολογισμό και στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης.
- **Μεταγενέστερα του ισολογισμού γεγονότα**: Στην περίπτωση γεγονότων που λαμβάνουν χώρα στο διάστημα μεταξύ της ημερομηνίας αναφοράς και της ημερομηνίας έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων από τα αρμόδια όργανα, πραγματοποιείται προσαρμογή των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού, εφόσον τα εν λόγω γεγονότα επηρεάζουν την κατάσταση των ως άνω στοιχείων την ημερομηνία αναφοράς. Στην περίπτωση γεγονότων που λαμβάνουν χώρα μετά την ημερομηνία αναφοράς δεν πραγματοποιείται προσαρμογή των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού, αλλά γίνεται αναφορά των εν λόγω γεγονότων εφόσον μεν δεν επηρεάζουν την κατάσταση των ως άνω στοιχείων την ημερομηνία αναφοράς, αλλά δε

η σπουδαιότητά τους είναι τέτοια ώστε τυχόν μη αποκάλυψή τους θα επηρέαζε τη δυνατότητα των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων να διαμορφώνουν ορθές εκτιμήσεις και να λαμβάνουν ορθές αποφάσεις.

- **Ουσιώδες των λογιστικών γεγονότων**: Παρεκκλίσεις από τους λογιστικούς κανόνες, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων που επηρεάζουν τον υπολογισμό των αποτελεσμάτων χρήσης της ΚΤΚ, επιτρέπονται μόνο εάν αφορούν λογιστικά γεγονότα που εύλογα μπορούν να κριθούν επουσιώδη στο γενικότερο πλαίσιο και την παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της ΚΤΚ.
- **Λειτουργούσα οντότητα**: Οι λογαριασμοί καταρτίζονται με βάση την παραδοχή της λειτουργούσας οντότητας.
- **Πραγματοποίηση των εσόδων/εξόδων (παραδοχή του δεδουλευμένου):** Τα έσοδα και έξοδα αναγνωρίζονται εντός της χρήσης κατά την οποία πραγματοποιούνται και όχι εντός της χρήσης κατά την οποία εισπράττονται ή πληρώνονται, αντίστοιχα.
- **Συνέπεια και συγκρισιμότητα:** Τα κριτήρια αποτίμησης του ισολογισμού και αναγνώρισης των εσόδων εφαρμόζονται με συνέπεια, σύμφωνα με μία ομοιογενή και συνεχή προσέγγιση εντός του Ευρωσυστήματος, προκειμένου να διασφαλίζεται η συγκρισιμότητα των στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις.

Λογιστικοί Κανόνες

- **Αναγνώριση των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού**

  Ένα στοιχείο του ενεργητικού ή του παθητικού αναγνωρίζεται στον ισολογισμό μόνο όταν αναμένεται ότι κάθε μελλοντικό οικονομικό όφελος ή κόστος που σχετίζεται με το εν λόγω στοιχείο θα αναγνωρίζεται από την ΚΤΚ ή θα εκρέει από αυτήν, όλοι ουσιαστικά οι κίνδυνοι και τα οφέλη που σχετίζονται με το εν λόγω στοιχείο έχουν μεταβιβαστεί στην ΚΤΚ και το κόστος ή η αξία του στοιχείου του ενεργητικού ή του παθητικού είναι δυνατό να υπολογιστούν με αξιόπιστο τρόπο.
- **Αποτίμηση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού**

  Οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις της Τράπεζας σε ξένα νομίσματα και χρυσό αποτιμώνται με βάση τις ισχύουσες ισοτιμίες της ημερομηνίας αναφοράς που αναφέρονται στο δελτίο συναλλαγματικών ισοτιμιών της ΕΚΤ.

  Η αποτίμηση της αξίας του χρυσού λογιστικοποιείται με βάση την τιμή του σε ευρώ ανά ουγγία καθαρού χρυσού, όπως αυτή προκύπτει από τη συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ / δολαρίου ΗΠΑ την ημερομηνία αναφοράς.

  Με εξαίρεση τα στοιχεία του πάγιου επενδυτικού χαρτοφυλακίου και χρηματοοικονομικών μέσων που κρατούνται μέχρι τη λήξη τους, στο τέλος του οικονομικού έτους τα στοιχεία που αφορούν χρηματοοικονομικά μέσα είτε εντός είτε εκτός ισολογισμού αποτιμώνται στις τρέχουσες τιμές.

  Η αναπροσαρμογή της αξίας των απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε συνάλλαγμα γίνεται χωριστά κατά νόμισμα, συμπεριλαμβανομένων των εντός και εκτός ισολογισμού στοιχείων.

  Κεφαλαιουχικά κέρδη ή ζημιές των απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο συνάλλαγμα που προκύπτουν από αυξομειώσεις στην αξία αποτίμησης παρουσιάζονται χωριστά από την αναπροσαρμογή της αξίας τους λόγω μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών.
- **Αναγνώριση συναλλαγών**
  - Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα, χρηματοοι-

κονομικά μέσα σε ξένο νόμισμα και δεδουλευμένοι τόκοι καταγράφονται με ημερομηνία αξίας την ημερομηνία του καταρτισμού της συναλλαγής (μέθοδος οικονομικής προσέγγισης).

- Οι δεδουλευμένοι τόκοι των χρηματοοικονομικών μέσων καθώς και οι σχετικές αποσβέσεις υπέρ ή υπό το άρτιο υπολογίζονται και λογιστικοποιούνται σε ημερήσια βάση.
- Τα έσοδα και τα έξοδα μετατρέπονται σε ευρώ με την ισοτιμία που ισχύει κατά το χρόνο της συναλλαγής.

Αποτίμηση εσόδων και εξόδων

Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και οι πραγματοποιηθείσες ζημιές από πράξεις επί συναλλάγματος και χρεογράφων μεταφέρονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως. Το αγοραίο κόστος των στοιχείων που έχουν διατεθεί υπολογίζεται με βάση τη μέθοδο του μέσου αγοραίου κόστους των αντίστοιχων στοιχείων σε ημερήσια βάση, λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση των οποιωνδήποτε διαφοροποιήσεων στις τιμές συναλλάγματος και στις αγοραίες τιμές.

Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από αποτιμήσεις σε οποιοδήποτε χρεόγραφο ή νόμισμα ή διαθέσιμα σε χρυσό δεν αναγνωρίζονται ως έσοδα αλλά μεταφέρονται απευθείας σε λογαριασμούς αναπροσαρμογής. Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές από αποτιμήσεις, στο βαθμό που υπερβαίνουν προηγούμενα κέρδη από αποτίμηση και τα οποία έχουν καταγραφεί στον αντίστοιχο λογαριασμό αναπροσαρμογής, αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως και δεν μπορούν να αντιστραφούν έναντι μελλοντικών μη πραγματοποιηθέντων κερδών. Αυτές οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές επί ενός συγκεκριμένου τίτλου ή νομίσματος ή επί των διαθεσίμων σε χρυσό δεν συμψηφίζονται με τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από άλλους τίτλους ή νομίσματα ή χρυσό. Σε περίπτωση τέτοιων μη πραγματοποιηθεισών ζημιών οι οποίες μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσης, το κατά μέσον όρο κόστος του εν λόγω στοιχείου μειώνεται στη συναλλαγματική ισοτιμία ή στην αγοραία τιμή του στο τέλος του έτους.

Οι ζημιές λόγω απομείωσης μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσης και δεν αντιλογίζονται τα επόμενα έτη, εκτός εάν η απομείωση μειώνεται και η μεταβολή αυτή μπορεί να σχετιστεί με παρατηρήσιμο γεγονός που επήλθε μετά την πρώτη καταγραφή της απομείωσης.

Αξίες χρεογράφων υπέρ ή υπό το άρτιο υπολογίζονται και αποσβένονται κατά την εναπομένουσα διάρκεια των χρεογράφων και λογίζονται ως μέρος των εσόδων από τόκους.

Λογιστική Μεταχείριση

- **Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων**

Διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα τόσο εντός όσο και εκτός ισολογισμού εξαιρουμένων των χρεογράφων του πάγιου επενδυτικού χαρτοφυλακίου αποτιμώνται στις μέσες αγοραίες τιμές της ημερομηνίας ισολογισμού, χωριστά για κάθε καταχωρημένο χρεόγραφο κατά Διεθνή Αριθμό Τίτλων Αξιογράφων (κατά ISIN). Διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα του πάγιου επενδυτικού χαρτοφυλακίου και χρεόγραφα που κρατούνται μέχρι την λήξη τους αποτιμώνται στην αποσβεσθείσα τιμή κτήσης και υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης.

- **Στοιχεία πάγιου ενεργητικού**

Τα στοιχεία πάγιου ενεργητικού, αποτιμώνται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης για όλη τη διάρκεια της

προσδοκώμενης ωφέλιμης ζωής του κάθε στοιχείου ως ακολούθως:

Κατηγορία παγίων	Περίοδος απόσβεσης
Τα οικόπεδα και τα έργα τέχνης δεν αποσβένονται.	
Κτήρια	25 χρόνια
Έπιπλα, κτηριακός εξοπλισμός και άλλος εξοπλισμός	10 χρόνια
Εξοπλισμός πληροφορικής	4 χρόνια
Μηχανοκίνητα	4 χρόνια
Στοιχεία αγοραίας αξίας κάτω των €10.000 αποσβένονται κατά το έτος κτήσεως.	

- **Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία**

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ εκδίδονται από την ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ που μαζί αποτελούν το Ευρωσύστημα. Το 8% της συνολικής αξίας των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία εκδίδεται για λογαριασμό της ΕΚΤ και το υπόλοιπο 92% για λογαριασμό των ΕθνΚΤ. Η συνολική αξία των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων αποτελεί στοιχείο παθητικού και κατανέμεται στις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος κατά την τελευταία εργάσιμη μέρα κάθε μήνα σύμφωνα με την Κλείδα Κατανομής Τραπεζογραμματίων η οποία ισούται με την κλείδα του Ευρωσυστήματος προσαρμοσμένη στο 92% που αναλογεί στις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος.

Η διαφορά μεταξύ της αξίας των τραπεζογραμματίων που κατανέμεται σε κάθε ΕθνΚΤ σύμφωνα με την Κλείδα Κατανομής Τραπεζογραμματίων και της αξίας των τραπεζογραμματίων που αυτή στην πράξη θέτει σε κυκλοφορία, δημιουργεί υπόλοιπα απαιτήσεων ή υποχρεώσεων εντός του Ευρωσυστήματος.

Κατά τα πρώτα πέντε έτη που ακολουθούν την αλλαγή του νομίσματος ενός κράτους μέλους και την εισαγωγή του ευρώ, οι απαιτήσεις ή υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος που προκύπτουν από την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ, αναπροσαρμόζονται έτσι που να αποφεύγονται σημαντικές διαφοροποιήσεις στα εισοδήματα της συγκεκριμένης ΕθνΚΤ σε σύγκριση με προηγούμενα χρόνια. Αυτές οι αναπροσαρμογές λαμβάνουν υπόψη τις διαφορές μεταξύ της μέσης αξίας των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία για κάθε ΕθνΚΤ κατά την υπό αναφορά περίοδο και τη μέση αξία των τραπεζογραμματίων που θα κατανέμονταν στην ίδια ΕθνΚΤ με βάση την Κλείδα Κατανομής Τραπεζογραμματίων κατά την ίδια περίοδο. Η αναπροσαρμογή αυτή μειώνεται σταδιακά κάθε έτος μέχρι την πρώτη μέρα του έκτου έτους που ακολουθεί την αλλαγή του νομίσματος οπότε πλέον τα έσοδα από τα τραπεζογραμμάτια κατανέμονται κατ' αναλογία της συμμετοχής της κάθε ΕθνΚΤ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ. Για την ΚΤΚ και την Κεντρική Τράπεζα της Μάλτας η περίοδος αναπροσαρμογής έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2013. Επιπρόσθετα κατά το 2013 έγιναν αναπροσαρμογές σε σχέση με την ένταξη στο Ευρωσύστημα της Κεντρικής Τράπεζας της Σλοβακίας την 1 Ιανουαρίου 2009 και της Εσθονίας την 1 Ιανουαρίου 2011 οι οποίες θα λήξουν κατά το τέλος του 2014 και 2016 αντίστοιχα.

- **Κεφαλαιουχική Κλείδα**

Η Κεφαλαιουχική Κλείδα αποτελεί το μέτρο του σχετικού εθνικού μεγέθους κάθε χώρας μέλους του ΕΣΚΤ και ισούται με το άθροισμα του 50% του μεριδίου συμμετοχής του οικείου κράτους-μέλους στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του 50% του μεριδίου συμμετοχής του στον πληθυσμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 29 παρ. 1 του Καταστατικού της ΕΣΚΤ). Η Κεφαλαιουχική Κλείδα χρησιμοποιείται ως η βάση για την

κατανομή του κεφαλαίου της ΕΚΤ στις ΕθνΚΤ, και, σύμφωνα με το Καταστατικό του ΕΣΚΤ, αυτή θα πρέπει να αναθεωρείται κάθε πέντε χρόνια και κάθε φορά που ένα νέο κράτος γίνεται μέλος της ΕΕ.

Η κλείδα του Ευρωσυστήματος αποτελεί την Κεφαλαιουχική Κλείδα προσαρμοσμένη για τις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος μόνο και χρησιμοποιείται ως βάση για την κατανομή του νομισματικού εισοδήματος, των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία και των κερδοζημιών της ΕΚΤ καθώς επίσης και για τον καταμερισμό προβλέψεων και ζημιών που μπορεί να προκύψουν από τις πράξεις Νομισματικής πολιτικής .

Την 1 Ιουλίου 2013 με την ένταξη της Κροατίας ως νέο μέλος της ΕΕ και της ΕθνΚΤ της ως μέλους του ΕΣΚΤ η Κεφαλαιουχική Κλείδα των ΕθνΚΤ μελών του ΕΣΚΤ έχει αναθεωρηθεί. Επίσης την 1 Ιανουαρίου 2014 έγινε η πενταετής αναθεώρηση της κεφαλαιουχικής κλείδας και της κλείδας του Ευρωσυστήματος και ταυτόχρονα η Λετονία εντάχθηκε ως μέλος του Ευρωσυστήματος. Και οι δύο αναπροσαρμογές παρουσιάζονται στον **Πίνακα 20** (σελ. 103).

- **Σχέδιο συνταξιοδότησης**

Η ΚΤΚ με βάση τα αποτελέσματα τακτικής περιοδικής αναλογιστικής μελέτης δημιουργεί τις απαιτούμενες προβλέψεις με χρέωση/πίστωση του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως που αντικατοπτρίζουν το κόστος και την δέσμευση της ΚΤΚ να παρέχει τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Ε1. Χρυσός και απαιτήσεις σε χρυσό

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει τα διαθέσιμα της ΚΤΚ σε χρυσό τα οποία στις 31 Δεκεμβρίου 2013 παρέμειναν αμετάβλητα στις 446.794,82 ουγγίες. Με αγοραία αξία €871,22 ανά ουγγία (31/12/2012: €1.261,18), τα διαθέσιμα χρυσού της ΚΤΚ αποτιμούνται στα €389,2 εκατ. (31/12/2012: €563,4 εκατ.) κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Η αποτίμηση του χρυσού γίνεται με βάση την τιμή σε ευρώ ανά ουγγία καθαρού χρυσού που ισχύει στο τέλος του έτους και αναφέρεται στο ειδικό δελτίο συναλλαγματικών ισοτιμιών της ΕΚΤ. Η τιμή σε ευρώ ανά ουγγία προκύπτει με βάση την ισχύουσα τιμή του χρυσού σε δολάρια ΗΠΑ σε συνάρτηση με την ισοτιμία Ευρώ/Δολαρίου ΗΠΑ κατά την ίδια ημερομηνία.

Το ποσό που έχει προκύψει από την μείωση της τιμής του χρυσού κατά το 2013 ανέρχεται σε €174,2 εκατ. (2012: €19,9 εκατ.). Το συνολικό ποσό ανατίμησης της τιμής του χρυσού στις 31 Δεκεμβρίου 2013 σε σχέση με το μέσο κόστος κτήσης λογίζεται ως μη πραγματοποιηθέν κέρδος και ανήλθε σε €375,4 εκατ. (2012: €549,6 εκατ.). Περιλαμβάνεται στο στοιχείο «Π14. Λογαριασμοί Αναπροσαρμογής του παθητικού».

Ε2. Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ

Στο στοιχείο αυτό περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις σε ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα Special Drawing Rights - SDRs έναντι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και άλλες απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι χωρών εκτός ζώνης ευρώ.

Οι Απαιτήσεις έναντι του ΔΝΤ αναλύονται στον **Πίνακα 1** (σελ. 78).

Οι απαιτήσεις έναντι του ΔΝΤ αποτιμήθηκαν με την ισχύουσα στις 31 Δεκεμβρίου 2013 ισοτιμία του SDR έναντι του ευρώ όπως αναφέρεται στο Δελτίο Ισοτιμιών Αναφοράς της ΕΚΤ, δηλαδή 1SDR=1,1183 Ευρώ (2012: 1SDR=1,1657 Ευρώ).

Οι Καταθέσεις σε τράπεζες, χρεόγραφα, δάνεια

Πίνακας 1 **Απαιτήσεις έναντι του ΔΝΤ**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Μερίδιο συμμετοχής της Κύπρου στο ΔΝΤ (SDR158,2 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2013 όπως και 2012)	176.915	184.414	(7.499)
Καταθέσεις ΔΝΤ	(122.576)	(127.914)	5.338
Αποθεματικό με ΔΝΤ	54.339	56.500	(2.161)
Διαθέσιμα SDRs	166.957	174.263	(7.306)
Σύνολο απαιτήσεων έναντι του ΔΝΤ	**221.296**	**230.763**	**(9.467)**

Πίνακας 2 **Καταθέσεις σε τράπεζες, χρεόγραφα, δάνεια και λοιπά στοιχεία ενεργητικού**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα	41.499	1.260	40.239
Εμπορεύσιμοι μη προθεσμιακοί τίτλοι	14.830	111.121	(96.291)
Άλλες απαιτήσεις	173	188	(15)
Σύνολο	**56.502**	**112.569**	**(56.067)**

Πίνακας 3 **Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα	23.206	18	23.188
Εμπορεύσιμοι μη προθεσμιακοί τίτλοι	2.984	171.526	(168.542)
Σύνολο	**26.190**	**171.544**	**(145.354)**

και λοιπά στοιχεία ενεργητικού, αναλύονται στον **Πίνακα 2**.

Οι Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ, αναλύονται στον **Πίνακα 3**.

Ε5. Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα ζώνης ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής (Πίνακας 4, σελ. 79**)**

Στο στοιχείο αυτό εμφανίζονται τα υπόλοιπα των λογαριασμών χορηγήσεων της ΚΤΚ προς τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα, στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στις χώρες της ζώνης του ευρώ. Στο τέλος του έτους αναφοράς οι εκκρεμείς πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος ανήλθαν σε €752.288 εκατ. εκ των οποίων €1.600 εκατ. χορηγήθηκαν σε αντισυμβαλλόμενους της ΚΤΚ.

Η χορήγηση ρευστότητας μέσω των πράξεων κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης πραγματοποιείται έναντι επαρκών εξασφα-

Πίνακας 4 **Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα ζώνης ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
1 – Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	400.000	0	400.000
2 – Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	1.200.000	411.000	789.000
Σύνολο	**1.600.000**	**411.000**	**1.189.000**

λίσεων τις οποίες παρέχουν οι αντισυμβαλλόμενοι. Τα υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία διακρίνονται σε εμπορεύσιμα και μη εμπορεύσιμα και πληρούν τα κριτήρια καταλληλότητας που θέτει το Ευρωσύστημα.

Σύμφωνα με το άρθρο 32.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, οι κίνδυνοι από τις πράξεις αυτές, εφόσον υλοποιηθούν, κατανέμονται μεταξύ των ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος σε αναλογία με τις ισχύουσες κλείδες συμμετοχής τους στο Ευρωσύστημα. Ζημιές από τις πράξεις αυτές, προκύπτουν μόνο εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος χρεοκοπήσει και τα διαθέσιμα από τη ρευστοποίηση εξασφαλίσεων δεν είναι επαρκή. Σε περίπτωση ζημιάς που προέρχεται από συγκεκριμένες αποδεκτές εξασφαλίσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται κατ' επιλογή και κατά την κρίση έκαστης ΕθνΚΤ, τον κίνδυνο τον επωμίζεται η εν λόγω ΕθνΚΤ.

E5.1 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις αυτές αποτελούν πράξεις ανοικτής αγοράς που διενεργούνται από το Ευρωσύστημα. Διεξάγονται μέσω αντιστρεπτέων συναλλαγών παροχής ρευστότητας διάρκειας μίας εβδομάδος, συνήθως μέσω των τακτικών εβδομαδιαίων δημοπρασιών και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων της εκάστοτε εφαρμοζόμενης νομισματικής πολιτικής. Στις 31 Δεκεμβρίου 2013 η αξία των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης αυξήθηκε σε €400 εκατ.. Κατά μέσο ημερήσιο όρο, οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης ανήλθαν σε €177,2 εκατ. (2012: €963,0 εκατ.).

Οι τόκοι που πηγάζουν από δάνεια της ΚΤΚ προς τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα μέσω των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης για το 2013 ανήλθαν σε €0,8 εκατ. (2012: €9,7 εκατ.) (βλ. Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2013 Σημείωση «Κ1. Καθαρά έσοδα από τόκους »).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2013 οι εισπρακτέοι τόκοι που πηγάζουν από δάνεια της ΚΤΚ προς τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα μέσω των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης ανήλθαν σε €6 χιλιάδες (2012: €-) και περιλαμβάνονται στο στοιχείο ενεργητικού «Ε11.5 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού/Δεδουλευμένα έσοδα και προπληρωθέντα έξοδα ».

E5.2 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις αυτές αποτελούν πράξεις ανοικτής αγοράς, που διενεργούνται από το Ευρωσύστημα με τη μορφή αντιστρεπτέων συναλλαγών, μέσω μηνιαίων τακτικών δημοπρασιών. Είναι, συνήθως, διάρκειας τριών μηνών και αποσκοπούν στην παροχή πρόσθετης ρευστότητας πιο μακροπρόθεσμης διάρκειας. Περιλαμβάνονται και οι συμπληρωμα-

τικές πράξεις παραχώρησης μακροπρόθεσμης ρευστότητας (supplementary LTRO) με διάρκεια 3, 6, 12 και 36 μηνών που έγιναν στα πλαίσια αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης. Στις 31 Δεκεμβρίου 2013 η αξία των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης αυξήθηκε κατά €789,0 εκατ. σε €1.200,0 εκατ. Κατά μέσο ημερήσιο όρο, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης ανήλθαν σε €680,8 εκατ. (2012 €3.527,2 εκατ.).

Οι τόκοι που πηγάζουν από δάνεια της ΚΤΚ προς τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα μέσω των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης για το 2013 ανήλθαν σε €2,3 εκατ. (2012: €32,5 εκατ.) (βλ. Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2013 Σημείωση «Κ1. Καθαρά έσοδα από τόκους »).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2013 οι εισπρακτέοι τόκοι που πηγάζουν από δάνεια της ΚΤΚ προς τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα μέσω των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης ανήλθαν σε €2,8 εκατ. (2012: €4,2 εκατ.) και περιλαμβάνονται στο στοιχείο «Ε11.5 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού/Δεδουλευμένα έσοδα και προπληρωθέντα έξοδα ».

Ε6. Λοιπές απαιτήσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ

Το ποσό €9.550 εκατ. (2012: €9.400 εκατ.) αφορά στην παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (Emergency Liquidity Assistance – ELA) που χορηγήθηκε σε εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα.

Η ΚΤΚ παρέχει ELA σε εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα που αντιμετωπίζουν προσωρινή αδυναμία εξασφάλισης από άλλες πηγές της ρευστότητας που χρειάζονται. ELA παρέχεται σε πιστωτικά ιδρύματα υπό προϋποθέσεις οι οποίες περιλαμβάνουν, κυρίως, ότι το πιστωτικό ίδρυμα είναι φερέγγυο, η στήριξή του είναι σημαντική για λόγους χρηματοοικονομικής σταθερότητας, το πιστωτικό ίδρυμα παραχωρεί στην ΚΤΚ επαρκείς εξασφαλίσεις, υποβάλλει αποδεκτό σχέδιο διαχείρισης και αναπλήρωσης από άλλες πηγές της απαιτούμενης ρευστότητας και παρέχει διαρκή ενημέρωση για την κατάσταση της ρευστότητάς του.

Επιπλέον, η παροχή ELA διέπεται από όρους και συμβατικές υποχρεώσεις δυνάμει των οποίων η ΚΤΚ έχει το δικαίωμα να διαχειριστεί τα περιουσιακά στοιχεία που αποτελούν την εξασφάλιση κατά την απόλυτη δική της κρίση, σε περίπτωση που το πιστωτικό ίδρυμα αθετήσει την υποχρέωση αποπληρωμής της οφειλής του έναντι της ΚΤΚ.

Το χαρτοφυλάκιο εξασφαλίσεων περιλαμβάνει αξιόγραφα, δανειακές απαιτήσεις και ακίνητη περιουσία. Το εν λόγω χαρτοφυλάκιο τυγχάνει αξιολόγησης και αποτίμησης από την ΚΤΚ επί συνεχούς βάσεως, στα πλαίσια της εφαρμογής εγκεκριμένου πλαισίου πολιτικής. Κατά την αποτίμηση, και για σκοπούς περιορισμού του κινδύνου αγοράς και ρευστότητας, η ΚΤΚ επιβάλλει κατάλληλες περικοπές αποτίμησης οι οποίες προσδιορίζονται και αναλόγως του είδους εξασφάλισης.

Η παροχή ELA δεν εντάσσεται στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Διενεργείται με ευθύνη της ΚΤΚ βάσει του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου του Ευρωσυστήματος και όπου απαιτείται σε σχέση με το ύψος του ποσού κατόπιν μη ένστασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ως εκ τούτου, η ΚΤΚ επωμίζεται το κόστος και τους κινδύνους που προκύπτουν από την παροχή έκτακτης ρευστότητας. Συνεπώς, κατά την παροχή ELA λαμβάνονται υπόψη και διενεργούνται κατάλληλες προβλέψεις για διάφορους κινδύνους συμπεριλαμβανομένων του πιστωτικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς, και του λειτουργικού κινδύνου.

Πίνακας 5 **Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων για σκοπούς νομισματικής πολιτικής**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Καλυμμένα χρεόγραφα	91.935	125.111	(33.176)
Χρεόγραφα SMP	260.187	302.184	(41.997)
Σύνολο	**352.122**	**427.295**	**(75.173)**

Σημειώνεται ότι η έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα παρέχεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις σε πιστωτικά ιδρύματα που αντιμετωπίζουν προσωρινά προβλήματα ρευστότητας. Συνεπώς η σύμφυτη διάρκειά της είναι σύντομη. Όταν προκύπτει παρατεταμένη ανάγκη, η παροχή ELA ανανεώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα των δεκαπέντε περίπου ημερών, τηρουμένων πάντα των προαναφερθέντων προϋποθέσεων και πλαισίων.

Οι χορηγήσεις έκτακτης ρευστότητας είναι έντοκες και φέρουν επιτόκιο ψηλότερο από το επιτόκιο που εφαρμόζει το Ευρωσύστημα για τη Διευκόλυνση Οριακής Χρηματοδότησης. Το περιθώριο καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη και τυχόν εισηγήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ.

Κατά το έτος 2013, τα συνολικά έσοδα από τόκους που πηγάζουν από την παροχή ELA ανήλθαν σε €224,4 εκατ. (2012: €188,7 εκατ.) (βλ. Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2013 Σημείωση «Κ1. Καθαρά έσοδα από τόκους »).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2013, οι εισπρακτέοι τόκοι που πηγάζουν από την παροχή ELA ανήλθαν σε €5,6 εκατ. (2012: €6,5 εκατ.) και περιλαμβάνονται στο στοιχείο «Ε.11.5 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού/Δεδουλευμένα έσοδα και προπληρωθέντα έξοδα».

Ε7. Χρεόγραφα σε ευρώ κατοίκων ζώνης ευρώ

Ε7.1 Το χαρτοφυλάκιο χρεογράφων για σκοπούς νομισματικής πολιτικής **(Πίνακας 5)**

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει χρεόγραφα που αγοράστηκαν από την ΚΤΚ για σκοπούς άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, στα πλαίσια του Προγράμματος Αγοράς Καλυμμένων Ομολόγων (CBPP και CBPP2) και τίτλους του δημοσίου στα πλαίσια του προγράμματος αγοράς χρεογράφων (SMP). Τα εν λόγω χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώνται στο κόστος κτήσης προσαρμοσμένο με τις τυχόν υπό ή υπέρ το άρτιο αποσβεσθείσες διαφορές, ελέγχονται για απομείωση της αξίας τους και όπως αποφασίστηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ κρατούνται μέχρι τη λήξη τους .

- Το πρόγραμμα αγοράς καλυμμένων ομολόγων (CBPP) με την απόφαση της ΕΚΤ της 2 Ιουλίου 2009 και το δεύτερο πρόγραμμα αγοράς καλυμμένων ομολόγων (CBPP2) με απόφαση της ΕΚΤ ημερομηνίας 3 Νοεμβρίου 2011, αφορούν καλυμμένα τραπεζικά και καλυμμένα εταιρικά ομόλογα χωρών του Ευρωσυστήματος. Ο στόχος των προγραμμάτων αυτών ήταν να συμβάλουν στη χαλάρωση των όρων της χρηματοδότησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων και να ενθαρρύνουν τα πιστωτικά ιδρύματα να διατηρήσουν και να επεκτείνουν το δανεισμό τους προς τους πελάτες.

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα εν λόγω προγράμματα προνοεί ότι έκαστη ΕθνΚΤ

Πίνακας 6 **Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων για σκοπούς εκτός νομισματικής πολιτικής**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Κυκλοφορούν Επενδυτικό Χαρτοφυλάκιο	102.785	493.186	(390.401)
Πάγιο Επενδυτικό Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων	425.847	713.560	(287.713)
Σύνολο	**528.632**	**1.206.746**	**(678.114)**

επωφελείται των εσόδων αλλά επωμίζεται τυχόν ζημίες που δυνατόν να πραγματοποιηθούν εντός του χαρτοφυλακίου της.

- Το Πρόγραμμα Αγοράς Χρεογράφων (SMP) τέθηκε σε εφαρμογή τον Μάιο του 2010 και περιλαμβάνει παρεμβάσεις από το Ευρωσύστημα σε δημόσιες και ιδιωτικές αγορές χρεογράφων στην ζώνη του ευρώ με σκοπό την εξασφάλιση εμπορευσιμότητας στα τμήματα εκείνα της αγοράς τα οποία ήταν δυσλειτουργικά. Ο στόχος ήταν η αποκατάσταση ενός κατάλληλου μηχανισμού μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής, και, συνεπώς, η αποτελεσματική άσκηση της νομισματικής πολιτικής προσανατολισμένης προς τη σταθερότητα των τιμών μεσοπρόθεσμα. Τον Σεπτέμβριο του 2012 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε τον τερματισμό του Προγράμματος Αγοράς Χρεογράφων SMP.

Το Ευρωσύστημα είχε στην κατοχή του στις 31 Δεκεμβρίου 2013 χρεόγραφα SMP συνολικής αποσβεσμένης αξίας €178.835 εκατ. (2012: €209.033 εκατ.). Στον ισολογισμό της ΚΤΚ στις 31 Δεκεμβρίου 2013 ήταν καταχωρισμένα €260,2 εκατ. (2012: €302,2 εκατ.) χρεόγραφα του προγράμματος SMP .

Σύμφωνα με το άρθρο 32.4 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, το εισόδημα και τυχόν ζημιές από την κατοχή χρεογράφων SMP, κατανέμονται στις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα κλείδα του Ευρωσυστήματος.

Ε7.2 Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων για σκοπούς εκτός νομισματικής πολιτικής

Το Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων για σκοπούς εκτός νομισματικής πολιτικής, αναλύεται στον **Πίνακα 6**. Το Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων για σκοπούς εκτός της νομισματικής πολιτικής περιλαμβάνει χρεόγραφα και γενικά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν εκδοθεί από κυβερνήσεις και κατοίκους χωρών της ζώνης του ευρώ και κατανέμονται σε επί μέρους χαρτοφυλάκια που κατέχει η ΚΤΚ για σκοπούς της επενδυτικής της πολιτικής.

Κυκλοφορούν Επενδυτικό Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων

Τα χρεόγραφα αυτά αποτιμούνται σε δίκαιη αξία. Αφορούν χρεόγραφα με καθορισμένες ή προσδιορισμένες πληρωμές και καθορισμένη λήξη και αποτελούν εμπορεύσιμο μεταβαλλόμενο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο. Αποτιμώνται στις μέσες αγοραίες τιμές κατά την ημερομηνία αναφοράς και μεταβάλλονται μέσα στα πλαίσια της επενδυτικής πολιτικής.

Πάγιο Επενδυτικό Χαρτοφυλάκιο Χρεογράφων

Τα χρεόγραφα αποτιμώνται σε αποσβεσμένο

κόστος. Αφορούν χρεόγραφα με καθορισμένες ή προσδιορισμένες πληρωμές και καθορισμένη λήξη και αποτελούν πάγιο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο που προορίζεται να κρατηθεί μέχρι τη λήξη του. Αποτιμώνται στο κόστος κτήσης προσαρμοσμένο με τις τυχόν υπό ή υπέρ το άρτιο αποσβεσθείσες αξίες. Ελέγχονται για απομείωση της αξίας τους και διακρατούνται μέχρι τη λήξη τους.

Ε8. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης σε ευρώ

Το στοιχείο αυτό αφορά αποκλειστικά στις μακροπρόθεσμες δανειακές απαιτήσεις της ΚΤΚ επί της Κυπριακής Κυβέρνησης.

Πριν την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΕΕ, το σύνολο των απαιτήσεων της ΚΤΚ έναντι της Κυβέρνησης που εκκρεμούσε κατά τις 5 Ιουλίου 2002 μετατράπηκε σε μακροπρόθεσμο δάνειο διάρκειας τριάντα ετών, με τα πρώτα πέντε έτη ως περίοδο χάριτος όσον αφορά το κεφάλαιο και με ετήσιο επιτόκιο 3% βάσει επίσημης συμφωνίας μεταξύ της ΚΤΚ και του Υπουργείου Οικονομικών και του εδαφίου (3) του άρθρου 49 των *περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2013*.

Η μετατροπή έλαβε χώραν επειδή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 101 της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 3603/93 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 13 Δεκεμβρίου 1993, όπως εκάστοτε τροποποιείται, η ΚΤΚ δεν παρέχει πιστωτικές διευκολύνσεις προς την Κυβέρνηση.

Τα σχετικά έσοδα από τόκους για το έτος 2013 ανήλθαν σε €41,4 εκατ. (2012: €42,8 εκατ.) (βλ. Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2013 Σημείωση «Κ1. Καθαρά έσοδα από τόκους»).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2013 τόκοι εισπρακτέοι που πηγάζουν από το Χρέος Γενικής Κυβέρνησης ανήλθαν σε €3,4 εκατ. (2012: €3,6 εκατ.) και περιλαμβάνονται στο στοιχείο ενεργητικού «Ε11.5 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού/Δεδουλευμένα έσοδα και προπληρωθέντα έξοδα».

Ε9. Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος

Ε9.1 Συμμετοχή στο κεφάλαιο και αποθεματικά της ΕΚΤ

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει τη συμμετοχή της ΚΤΚ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ. Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, οι ΕθνΚΤ του ΕΣΚΤ είναι οι μόνοι εγγεγραμμένοι μεριδιούχοι και κάτοχοι του κεφαλαίου της ΕΚΤ. Η εγγραφή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ πραγματοποιείται σύμφωνα με την Κεφαλαιουχική Κλείδα κάθε ΕθνΚΤ.

Την 1 Ιουλίου 2013 με την ένταξη της ΕθνΚΤ της Κροατίας στο ΕΣΚΤ έγινε διαφοροποίηση στις κεφαλαιουχικές κλείδες των ΕθνΚΤ για τη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο της ΕΚΤ. Το μερίδιο συμμετοχής της ΚΤΚ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ μειώθηκε από 0,1369% σε 0,1333% . Η συνολική συμμετοχή της ΚΤΚ στο κεφάλαιο, αποθεματικά και προβλέψεις της ΕΚΤ στις 31 Δεκεμβρίου 2013 ανερχόταν σε €32,2 εκατ..

Την 1 Ιανουαρίου 2014 έγινε η πενταετής αναθεώρηση του υπολογισμού της κεφαλαιουχικής κλείδας των ΕθνΚΤ η οποία συνέπεσε με την ένταξη της ΕθνΚΤ της Λετονίας στο Ευρωσύστημα. Το μερίδιο της ΚΤΚ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ αυξήθηκε την 1 Ιανουαρίου 2014 από 0,1333% σε 0,1513% με αποτέλεσμα η συνολική συμμετοχή της ΚΤΚ στο κεφάλαιο, αποθεματικά και προβλέψεις της ΕΚΤ την 1 Ιανουαρίου 2014 να ανέλθει σε €34,2 εκατ..

Ε9.2 Απαιτήσεις που αντιστοιχούν στη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων

Αφορούν τις απαιτήσεις της ΚΤΚ που απορρέουν από τη μεταφορά συναλλαγματικών διαθεσίμων

στην ΕΚΤ, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 30 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ).

Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα μεταφέρθηκαν κατ' αναλογία του μεριδίου συμμετοχής της ΚΤΚ στο καταβεβλημένο κεφάλαιο της ΕΚΤ και αφορούσαν κατά 85% δολάρια ΗΠΑ και κατά 15% χρυσό.

Οι απαιτήσεις αυτές μετατράπηκαν σε ευρώ, με βάση τις ισοτιμίες που ίσχυαν κατά το χρόνο της μεταβίβασής τους και αποφέρουν τόκο που υπολογίζεται με το εκάστοτε οριακό επιτόκιο κύριας αναχρηματοδότησης, εκτός του μέρους που αποτελείται από χρυσό και το οποίο φέρει μηδενικό επιτόκιο.

Η διαφοροποίηση στις κεφαλαιουχικές κλείδες των προαναφερθεισών ΕθνΚΤ για τη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο της ΕΚΤ την 1 Ιουλίου 2013 και 1 Ιανουαρίου 2014 δημιούργησε, επίσης, διαφοροποίηση στις απαιτήσεις για τη μεταφορά συναλλαγματικών διαθεσίμων από τις ΕθνΚΤ στην ΕΚΤ. Για την ΚΤΚ η διαφοροποίηση κατέληξε σε μείωση κατά €1,6 εκατ. και ακολούθως σε αύξηση κατά €10,4 εκατ. αντίστοιχα.

E9.4 Καθαρές απαιτήσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος

Στο στοιχείο αυτό περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις της ΚΤΚ έναντι του Ευρωσυστήματος σε σχέση με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ στο Ευρωσύστημα. (βλ. σημείωση «Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία» στην Λογιστική Μεταχείριση.

Κατά το έτος 2013, τα συνολικά καθαρά έσοδα από τόκους που πηγάζουν από την καθαρή απαίτηση ανήλθαν σε €0,7 εκατ. (2012: €5,9 εκατ.) (βλ. Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2013 Σημείωση «Κ1. Καθαρά έσοδα από τόκους»).

Ε10. Στοιχεία υπό τακτοποίηση

Περιλαμβάνονται υπόλοιπα υπό τακτοποίηση διαφόρων ενδιάμεσων λογαριασμών και αφορούν, κατά κύριο λόγο, επιταγές που διακανονίζονται μέσω του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού.

Ε11. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού (Πίνακας 7, σελ. 85)

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

Π1. Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία (Πίνακας 8, σελ. 85)

Το στοιχείο αυτό αφορά στο μερίδιο της ΚΤΚ στο σύνολο των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ που εκδόθηκαν από το Ευρωσύστημα. Η συνολική αξία των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων κατανέμεται στις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος κατά την τελευταία εργάσιμη μέρα κάθε μήνα σύμφωνα με την Κλείδα Κατανομής Τραπεζογραμματίων. Στις 31 Δεκεμβρίου 2013 η Κλείδα Κατανομής Τραπεζογραμματίων για την ΚΤΚ ανερχόταν σε 0,1765% (31.12.2012: 0,1800%) (σχετική αναφορά γίνεται στον **Πίνακα 20** (σελ. 103).

Κατά τη διάρκεια του έτους 2013, η συνολική αξία των τραπεζογραμματίων ευρώ που τέθηκαν σε κυκλοφορία εντός του Ευρωσυστήματος αυξήθηκε κατά 5%. Σύμφωνα με την κλείδα κατανομής, τα τραπεζογραμμάτια ευρώ που έχουν τεθεί σε κυκλοφορία από την ΚΤΚ ανέρχονται σε €1.687,7 εκατ. έναντι €1.642,7 εκατ. το 2012.

Η μεταβολή οφείλεται στην αύξηση της συνολικής κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων ευρώ σε όλες τις χώρες, εντός και εκτός ζώνης του ευρώ, η οποία ανήλθε σε €956,2 δισεκ. στις 31 Δεκεμβρίου 2013, έναντι €912,6 δισεκ. στις 31 Δεκεμβρίου 2012.

(i) Υπολογίζεται ως 8% επί της συνολικής αξίας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ

Πίνακας 7 **Στοιχεία πάγιου ενεργητικού**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Κόστος			
Οικόπεδα και κτήρια	22.465	22.451	14
Έπιπλα, κτηριακός και άλλος εξοπλισμός	13.066	12.351	715
Εξοπλισμός πληροφορικής και λογισμικά	7.159	6.869	290
Μηχανοκίνητα	826	826	0
Συνολικό κόστος	**43.516**	**42.497**	**1.019**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις			
Οικόπεδα και κτήρια	15.553	14.743	810
Έπιπλα, κτηριακός και άλλος εξοπλισμός	10.654	10.174	480
Εξοπλισμός πληροφορικής και λογισμικά	7.031	6.671	360
Μηχανοκίνητα	826	824	2
Σύνολο συσσωρευμένων αποσβέσεων	**34.064**	**32.412**	**1.652**
Καθαρή λογιστική αξία	**9.452**	**10.085**	**(633)**

Πίνακας 8 **Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Συνολική αξία τραπεζογραμματίων ευρώ που στην πράξη έχουν τεθεί σε κυκλοφορία από την ΚΤΚ	2.189.665	778.645	1.411.020
Μείον: Υποχρέωση που απορρέει από το μερίδιο που εκδίδεται για λογαριασμό της ΕΚΤ (i), (ii)	(146.593)	(142.842)	(3.751)
Μείον: Υποχρέωση που απορρέει από τη κατανομή εντός του Ευρωσυστήματος των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ(ii)	(355.406)	1.006.862	(1.362.268)
Συνολική αξία τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία από την ΚΤΚ με βάση την Κλείδα Κατανομής Τραπεζογραμματίων	**1.687.666**	**1.642.665**	**45.001**

επί την κλείδα συμμετοχής στο Ευρωσύστημα.

(ii) Απεικονίζονται στο στοιχείο παθητικού «Π10.3 Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος/Καθαρές υποχρεώσεις» που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος και στο στοιχείο ενεργητικού «Ε.9.4 Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος/Καθαρές απαιτήσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος».

Η αξία των τραπεζογραμματίων ευρώ που στην πράξη τέθηκαν σε κυκλοφορία από την ΚΤΚ το

Πίνακας 9 **Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
2.1 - Τρεχούμενοι λογαριασμοί (συμπεριλαμβανομένων υποχρεωτικών καταθέσεων)	1.008.296	1.903.451	(895.155)
2.2 - Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	925.000	1.840.000	(915.000)
2.3 - Καταθέσεις Προθεσμίας	840.000	241.000	599.000
Σύνολο	**2.773.296**	**3.984.451**	**(1.211.155)**

2013, παρουσίασε αύξηση κατά 98% από μηνιαίο μέσο όρο €843,7 εκατ. το 2012 σε €1.673,0 εκατ. το 2013. Καθώς αυτή ήταν μεγαλύτερη από το ποσό που έχει κατανεμηθεί, η διαφορά των €502 εκατ. απεικονίζεται στα στοιχεία παθητικού (2012: €864 εκατ. μικρότερη διαφορά η οποία παρουσιάζεται στα στοιχεία ενεργητικού) ως η ανωτέρω υποσημείωση (ii) (επίσης βλ. "Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία" στις σημειώσεις για τις λογιστικές παραδοχές).

Η αύξηση στην αξία των τραπεζογραμματίων ευρώ που στην πράξη τέθηκαν σε κυκλοφορία από την ΚΤΚ το 2013 οφείλεται στην τάση ανάληψης τραπεζογραμματίων από το τραπεζικό σύστημα που παρατηρήθηκε κατά το έτος 2013 μετά τις αποφάσεις του Eurogroup το Μάρτη του 2013.

Η καθαρή απαίτηση ή υποχρέωση που προκύπτει από την κατανομή τραπεζογραμματίων ευρώ είναι έντοκη και φέρει επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο που εφαρμόζει το Ευρωσύστημα για Πράξεις Κύριας Αναχρηματοδότησης.

Κατά το έτος 2013, τα συνολικά καθαρά έσοδα από τόκους που πηγάζουν από την καθαρή απαίτηση ανήλθαν σε €0,7 εκατ. (2012: €5,9 εκατ.) (βλ. Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2013 Σημείωση «Κ1. Καθαρά έσοδα από τόκους»).

Π2. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής (Πίνακας 9)

Π2.1 Τρεχούμενοι λογαριασμοί (που καλύπτουν το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών)

Οι λογαριασμοί αυτοί αντιπροσωπεύουν τις καταθέσεις των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων με την ΚΤΚ οι οποίες χρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση της υποχρέωσής τους για τήρηση ελάχιστων αποθεματικών στο Ευρωσύστημα και για την τακτοποίηση των μεταξύ τους πληρωμών.

Π2.2 Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων

Αφορά την πάγια διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων που παρέχει το Ευρωσύστημα στα πιστωτικά ιδρύματα.

Ειδικότερα πρόκειται για τις καταθέσεις μίας ημέρας (overnight) από πιστωτικά ιδρύματα στην ΚΤΚ, στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στις χώρες της ζώνης του ευρώ με προκαθορισμένο επιτόκιο .

Π2.3 Καταθέσεις Προθεσμίας

Αφορούν έντοκες καταθέσεις, με καθορισμένη διάρκεια και καθορισμένο επιτόκιο, των πιστωτικών ιδρυμάτων στην ΚΤΚ, οι οποίες επιτρέπονται μόνο για λόγους εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας με σκοπό την

απορρόφηση ρευστότητας από την αγορά στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στις χώρες της ζώνης του ευρώ.

Π5. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι λοιπών κατοίκων ζώνης ευρώ

Περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο τα υπόλοιπα των καταθέσεων της κυβέρνησης και άλλων οργανισμών του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Π6. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ

Περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο τα υπόλοιπα καταθέσεων σε ευρώ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη χρηματοδότηση έργων στην Κύπρο.

Π7. Υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ

Αφορούν κατά κύριο λόγο έντοκες καταθέσεις δημόσιων οργανισμών σε συνάλλαγμα.

Π9. Λογαριασμός ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων του ΔΝΤ

Στο λογαριασμό αυτό εμφανίζονται οι υποχρεώσεις της ΚΤΚ προς το ΔΝΤ από κατανομές ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων (SDRs) ύψους SDR 132,8 εκατ. ως αποτέλεσμα της συμμετοχής της Κύπρου στο ΔΝΤ (31 Δεκεμβρίου 2012 SDR132,8 εκατ.). Η μεταβολή του ποσού σε ευρώ οφείλεται στην μεταβολή της ισοτιμίας.

Π10. Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος

Περιλαμβάνει υποχρεώσεις της ΚΤΚ προς την ΕΚΤ και προς άλλες κεντρικές τράπεζες οι οποίες συμμετέχουν στο Ευρωσύστημα.

Π10.3 Καθαρές υποχρεώσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος

Υπόλοιπα εντός του Ευρωσυστήματος που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της κατανομής των τραπεζογραμματίων ευρώ απεικονίζονται στον ισολογισμό κάτω από το στοιχείο «Π10.3. Καθαρές Απαιτήσεις / Υποχρεώσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος».

Στο στοιχείο αυτό περιλαμβάνονται οι υποχρεώσεις της ΚΤΚ έναντι του Ευρωσυστήματος σε σχέση με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ στο Ευρωσύστημα (βλ. στοιχείο παθητικού «Π1. Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία»).

Η καθαρή υποχρέωση που προκύπτει από την κατανομή τραπεζογραμματίων ευρώ είναι έντοκη και φέρει επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο που εφαρμόζει το Ευρωσύστημα για Πράξεις Κύριας Αναχρηματοδότησης.

Π10.4 Λοιπές υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος (καθαρές)

Υπόλοιπα εντός του Ευρωσυστήματος

Τα υπόλοιπα αποτελούν τις καθαρές υποχρεώσεις της ΚΤΚ έναντι του ΕΣΚΤ που απορρέουν από τις διευρωπαϊκές συναλλαγές των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων και τις συναλλαγές της ΚΤΚ με τις λοιπές ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος, με την ΕΚΤ, καθώς και με τις ΕθνΚΤ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εκτός Ευρωσυστήματος) που συμμετέχουν στο σύστημα TARGET2 (Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο).

Επιπρόσθετα, συμπεριλαμβάνεται η υποχρέωση που προκύπτει στο τέλος του έτους από τη συγκέντρωση και αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος (βλ. Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2013 Σημείωση «Κ5. Καθαρό Αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος») καθώς και η απαίτηση σε σχέση με την ενδιάμεση διανομή κερδών της ΕΚΤ

Πίνακας 10 **Υπόλοιπα εντός του Ευρωσυστήματος**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Υποχρέωση σε σχέση με το TARGET2	6.842.625	7.468.258	(625.633)
Υποχρέωση σε σχέση με την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος του Ευρωσυστήματος	1.264	6.736	(5.472)
Απαίτηση σε σχέση με την διανομή κερδών της ΕΚΤ	(2.741)	(1.953)	(788)
Σύνολο	**6.841.148**	**7.473.041**	**(631.893)**

(βλ. Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2013 Σημείωση «Κ4. Έσοδα από μετοχές και συμμετοχές»).

Στο τέλος του έτους οι υποχρεώσεις αυτές ανήλθαν σε €6,841 εκατ. (2012: €7,473 εκατ.). Κατά μέσο ημερήσιο όρο, η τοκοφόρα καθαρή υποχρέωση ανήλθε σε €7.690,6 εκατ. (2012: €9.664,2 εκατ.) (**Πίνακας 10**).

Οι τόκοι των θέσεων του TARGET2 οι οποίοι υπολογίζονται σε καθημερινή βάση με το τελευταίο διαθέσιμο επιτόκιο που εφαρμόζει το Ευρωσύστημα στις δημοπρασίες των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης ανήλθαν σε €44,0 εκατ. (2012: €85,9 εκατ.) (βλ. Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2013 Σημείωση «Κ1. Καθαρά έσοδα από τόκους»).

Π11. Στοιχεία υπό τακτοποίηση

Αφορά κατά κύριο λόγο υποχρέωση προς την κυβέρνηση σε σχέση με τις επιταγές που διακανονίζονται μέσω του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού επιταγών.

Π12. Λοιπές υποχρεώσεις

Π12.1 Διαφορές από αναπροσαρμογή της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού

Αφορά αποτίμηση εκκρεμούντων συμβολαίων ανταλλαγής νομισμάτων με βάση τις ισοτιμίες νομισμάτων κατά το τέλος του έτους.

Π12.3 Διάφορα στοιχεία

Αφορά κατά κύριο λόγο τα κέρματα ευρώ στην κυκλοφορία αξίας €99,1 εκατ. (2012: €96,1 εκατ.).

Η υποχρέωση συνολικής αξίας €8,5 εκατ. για τα τραπεζογραμμάτια σε κυπριακή λίρα που έπαυσε να είναι νομίμως κυκλοφορούν νόμισμα μετά την εισαγωγή του ευρώ και τα οποία, μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2013 δεν είχαν επιστραφεί για ανταλλαγή με ευρώ, αποδεσμεύτηκε και μεταφέρθηκε στο Λογαριασμό Αποτελεσμάτων Χρήσεως του 2013. Αντίστοιχη αποδέσμευση έγινε κατά την 31 Δεκεμβρίου 2012 για ποσό €60 εκατ.. Τα τραπεζογραμμάτια σε κυπριακή λίρα θα ανταλλάσσονται μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2017 με χρέωση του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως του αντίστοιχου έτους.

Π13. Προβλέψεις (Πίνακας 11, σελ. 89).

Πρόβλεψη για ωφελήματα αφυπηρέτησης

Η ΚΤΚ διατηρεί, για υπαλλήλους που κατείχαν μόνιμη και συντάξιμη θέση πριν την 1 Οκτωβρίου 2011, Σχέδιο Συντάξεων το οποίο παρέχει συνταξιοδοτικά ωφελήματα στους αφυπηρετούντες υπαλλήλους. Οι υπάλληλοι κατέβαλλαν μέχρι την 30 Σεπτεμβρίου 2011 εισφορές μόνο για σκοπούς μεταβίβασης της σύνταξής τους στο χήρο ή στη χήρα και στα ορφανά τέκνα τους. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του *περί Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων Κρατικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα περιλαμβανομένων και των*

Πίνακας 11 **Προβλέψεις**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Πρόβλεψη για ωφελήματα αφυπηρέτησης	143.902	129.526	14.376
Πρόβλεψη έναντι κινδύνων που απορρέουν από τις κύριες δραστηριότητες της ΚΤΚ	285.000	285.000	-
Ειδική Πρόβλεψη έναντι κινδύνων αντισυμβαλλομένων σε πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος	-	556	(556)
Σύνολο	**428.902**	**415.082**	**13.820**

Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διατάξεις Γενικής Εφαρμογής) Νόμου του 2011, όπως έχει αντικατασταθεί από την 1 Ιανουαρίου 2013 από τον *περί Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων Κρατικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα περιλαμβανομένων και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διατάξεις Γενικής Εφαρμογής) Νόμο του 2012*, από την ημερομηνία εφαρμογής του νόμου την 1 Οκτωβρίου 2011 αποκόπτεται 3% από τις μηνιαίες απολαβές των υπαλλήλων για σκοπούς διασφάλισης της βιωσιμότητας του σχεδίου, χωρίς αυτό να το καθιστά ως σχέδιο με εισφορές, για σκοπούς του *περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου του 2010*. Οι αποκοπές για την περίοδο 1 Οκτωβρίου 2011 έως 30 Σεπτεμβρίου 2012 εμβάζονταν μηνιαία στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας σύμφωνα με τις πρόνοιες του υπό αναφοράν Νόμου, ενώ από τον Οκτώβριο 2012 οι αποκοπές λογίζονται στην ΚΤΚ έναντι του κόστους του σχεδίου.

Η υποχρέωση της ΚΤΚ αναφορικά με τη συντάξιμη υπηρεσία των υπαλλήλων υπολογίζεται κατά τακτικά διαστήματα από οίκο αναλογιστών. Η αναλογιστική μελέτη που έγινε κατά την 31 Δεκεμβρίου 2013 έδειξε καθαρό αναλογιστικό κέρδος €2.0 εκατ. σε σύγκριση με τη μελέτη που έγινε κατά την 31 Δεκεμβρίου του 2012 η οποία έδειξε καθαρή αναλογιστική ζημιά €1,3 εκατ.. Από την αναλογιστική μελέτη επιπλέον προκύπτει κόστος προϋπηρεσίας €0,3 εκατ. για τους αξιωματούχους που δεν υπολογίστηκε σε προηγούμενες αναλογιστικές μελέτες και €2,0 εκατ. για την αναγνώριση της προϋπηρεσίας των υπαλλήλων της Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών που προσλήφθηκαν στην ΚΤΚ τον Νοέμβριο του 2013.

Κατά το έτος 2013 έγινε για πρώτη φορά αναλογιστική μελέτη για το Σχέδιο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης Συνταξιούχων της ΚΤΚ και Εξαρτώμενων τους η οποία κατέδειξε αναλογιστική υποχρέωση ύψους €12,6 εκατ.

Η Κίνηση της Καθαρής Υποχρέωσης Ωφελημάτων Αφυπηρέτησης, αναλύεται στον **Πίνακα 12** (σελ. 90).

Πρόβλεψη έναντι κινδύνων που απορρέουν από τις κύριες δραστηριότητες της ΚΤΚ

Η αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των ισολογισμών της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος, καθώς και η αναγνώριση εσόδων/εξόδων, διενεργείται σύμφωνα με τις εκάστοτε εγκεκριμένες λογιστικές παραδοχές και λογιστικούς κανόνες που ισχύουν για το ΕΣΚΤ και διέπεται από την αρχή της συντηρητικότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΚΤΚ σχηματίζει και διατηρεί

Πίνακας 12 **Κίνηση της Καθαρής Υποχρέωσης Ωφελημάτων Αφυπηρέτησης**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Καθαρή υποχρέωση κατά την 1 Ιανουαρίου	129.526	125.126	4.400
Υπάλληλοι			
Επιβάρυνση έτους	1.361	3.703	(2.342)
Κόστος προϋπηρεσίας	1.953	-	1.953
Καθαρό αναλογιστικό (κέρδος)/ζημιά Αναλογιστικής Υποχρέωσης	(970)	1.265	(2.235)
Αξιωματούχοι			
Επιβάρυνση έτους	24	-	24
Κόστος προϋπηρεσίας	345	-	345
Κεφαλαιοποίηση τόκων	4.045	6.002	(1.957)
Εισφορά υπαλλήλων και αξιωματούχων	725	437	288
Ωφελήματα που πληρώθηκαν	(4.749)	(7.007)	2.258
Καθαρό αναλογιστικό (κέρδος)/ζημιά Αναλογιστικής Υποχρέωσης	(994)	-	(994)
	131.266	**129.526**	**1.740**
Υποχρέωση για το Σχέδιο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης Συνταξιούχων και Εξαρτωμένων τους	**12.636**	**-**	**12.636**
Καθαρή Υποχρέωση κατά την 31 Δεκεμβρίου	**143.902**	**129.526**	**14.376**

προβλέψεις έναντι των κινδύνων που απορρέουν από τις κύριες δραστηριότητές της εφαρμόζοντας παραδοχές και κανόνες αποτίμησης οι οποίες διέπονται από την αρχή της συντηρητικότητας. Προβλέψεις είναι ποσά που δεσμεύονται από τα αποτελέσματα χρήσης, με σκοπό την κάλυψη κάθε γνωστής ή αναμενόμενης υποχρέωσης ή κινδύνου, το κόστος των οποίων δεν μπορεί να προβλεφθεί με ακρίβεια. Σημειώνεται επίσης ότι προβλέψεις για μελλοντικές υποχρεώσεις και επιβαρύνσεις δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται για την προσαρμογή της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού.

Η πρακτική σχηματισμού προβλέψεων και διατήρησης αποθεματικών, στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομικής θέσης της ΚΤΚ και της δυνατότητας απορρόφησης τυχόν απωλειών σε περίπτωση υλοποίησης των κινδύνων που απορρέουν από τις κύριες δραστηριότητες της Τράπεζας. Ενισχύεται, επίσης, και διασφαλίζεται, στο βαθμό του δυνατού, η οικονομική της ανεξαρτησία.

Συνεπώς, η ΚΤΚ σχηματίζει και διατηρεί ενιαία πρόβλεψη έναντι κινδύνων που απορρέουν από τις κύριες δραστηριότητές της. Η πρόβλεψη εστιάζεται στους ακόλουθους κινδύνους:

- **Κίνδυνος αγοράς**
  Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος μείωσης της αγοραίας αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων εξαιτίας (δυσμενών) μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος (συναλλαγματικός

κίνδυνος), στα επιτόκια (επιτοκιακός κίνδυνος) και στις συνθήκες στις αγορές κεφαλαίου και χρήματος. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της ΚΤΚ, υπόκεινται σε κίνδυνο αγοράς λόγω της αβεβαιότητας ως προς τις μελλοντικές διακυμάνσεις των τιμών των εν λόγω στοιχείων.

- **Πιστωτικός κίνδυνος**
  Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει από την πιθανότητα αθέτησης λόγω αδυναμίας ή αποφυγής ενός συμβαλλόμενου με την ΚΤΚ μέρους να ανταποκριθεί πλήρως ή εγκαίρως στις υποχρεώσεις του με κίνδυνο την πραγματοποίηση απωλειών. Συμβαλλόμενα μέρη μπορεί να περιλαμβάνουν δανειζόμενους, εκδότες τίτλων ή οποιοδήποτε άλλο μέρος με το οποίο συμβάλλεται η ΚΤΚ.
- **Λειτουργικός κίνδυνος**
  Λειτουργικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος απωλειών που δύναται να προκύψουν από ανεπαρκείς εσωτερικές διαδικασίες και συστήματα ελέγχου ή μπορεί να καταλογιστεί στον ανθρώπινο παράγοντα ή στη αδυναμία αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών ή κρίσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΤΚ αποφάσισε την διατήρηση της πρόβλεψης έναντι κινδύνων που απορρέουν από τις κύριες δραστηριότητες της ΚΤΚ στα €285,0 εκατ.. Το Συμβούλιο κατέληξε στη συγκεκριμένη απόφαση αφού έλαβε υπόψη τη συνολική δυνατότητα της Τράπεζας να αντιμετωπίσει τους κινδύνους αυτούς.

Οι εκτιμήσεις της ΚΤΚ για σκοπούς προσδιορισμού του ύψους των προβλέψεων περιλαμβάνουν κυρίως τους εξής κινδύνους:

- Κίνδυνο αγοράς και πιστωτικό κίνδυνο που απορρέουν από τη διαχείριση των επενδυτικών διαθεσίμων.
- Κίνδυνο αγοράς και πιστωτικό κίνδυνο που απορρέει από πράξεις παροχής έκτακτης ρευστότητας.
- Πιστωτικό κίνδυνο ο οποίος απορρέει από τις πράξεις ενιαίας νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος που αναλογεί στην ΚΤΚ με βάση το μερίδιο συμμετοχής της στο κεφάλαιο της ΕΚΤ και ο οποίος αποτιμάται από την ΕΚΤ. Ειδικότερα, ο κίνδυνος περιλαμβάνει τον πιστωτικό κίνδυνο από Πράξεις Ανοικτής Αγοράς και από τα χρεόγραφα που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων πολιτικής του Ευρωσυστήματος, ήτοι Προγράμματα Αγοράς Καλυμμένων Ομολόγων και Πρόγραμμα Αγοράς Χρεογράφων.
- Λειτουργικό κίνδυνο.

Σημειώνεται ότι η εκτίμηση κινδύνων και η δημιουργία προβλέψεων απαιτεί από τη Διεύθυνση και το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΤΚ την άσκηση κρίσης και τη διατύπωση εκτιμήσεων και παραδοχών εντός ενός περιβάλλοντος αβεβαιότητας. Οι εκτιμήσεις και οι υποστηρίζουσες παραδοχές βασίζονται σε παράγοντες οι οποίοι πιστεύεται ότι είναι λογικοί και επαρκώς συντηρητικοί υπό τις περιστάσεις, όπως ο βαθμός κάλυψης από εξασφαλίσεις, η ποιότητα των εξασφαλίσεων και η πορεία συγκεκριμένων μακρο-οικονομικών δεικτών της οικονομίας. Για τον υπολογισμό του ύψους των προβλέψεων χρησιμοποιούνται, ανάλογα με το κίνδυνο, διεθνώς αναγνωρισμένα εργαλεία όπως Αξία-σε-Κίνδυνο (Value-at-Risk) και Αναμενόμενη Απώλεια (Expected Shortfall) καθώς επίσης και μεθοδολογίες που εφαρμόζονται σε επίπεδο Ευρωσυστήματος. Σημειώνεται ότι στην πορεία του χρόνου τα τελικά αποτελέσματα μπορεί να διαφέρουν από αυτές τις εκτιμήσεις.

Πίνακας 13 **Λογαριασμοί αναπροσαρμογής**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Αναπροσαρμογές προ-σταδίου III	241.007	241.007	-
-Χρυσός	*240.030*	*240.030*	-
-Συνάλλαγμα	*977*	*977*	-
Άλλες αναπροσαρμογές	139.516	326.130	(186.614)
-Χρυσός	*135.333*	*309.563*	*(174.230)*
-Συνάλλαγμα	*268*	*2.807*	*(2.539)*
-Τιμές χρεογράφων	*3.915*	*13.760*	*(9.845)*
Σύνολο	**380.523**	**567.137**	**(186.614)**

Ειδική πρόβλεψη έναντι κινδύνων αντισυμβαλλομένων σε πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Εφαρμόζοντας τη γενική λογιστική αρχή της συντηρητικότητας, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έκρινε απαραίτητη τη δημιουργία στους λογαριασμούς των ΕθνΚΤ για το 2008 ειδικής πρόβλεψης συνολικού ύψους €5.736 εκατ. έναντι κινδύνων αντισυμβαλλομένων σε πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Σύμφωνα με το άρθρο 32.4 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, η ειδική αυτή πρόβλεψη κατανεμήθηκε στις ΕθνΚΤ κατ' αναλογία της κεφαλαιουχικής τους κλείδας στο Ευρωσύστημα όπως ίσχυε κατά το 2008.

Στο τέλος κάθε επόμενου έτους το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ εξέταζε και αποφάσιζε για την αναθεώρηση του ποσού της ειδικής αυτής πρόβλεψης που κατά την 31 Δεκεμβρίου, 2012 ανερχόταν σε €300 εκατ..

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ επανεξέτασε την αναγκαιότητα της ειδικής αυτής πρόβλεψης και σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές της συντηρητικότητας αποφάσισε τη διάλυσή της κατά το 2013. Το ποσό της αποδέσμευσης, €556 χιλιάδες, φαίνεται στο στοιχείο 5 του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων.

Π14. Λογαριασμοί αναπροσαρμογής (Πίνακας 13)

Κατά την αποτίμηση στο τέλος της χρήσεως 2013 τα συνολικά μη πραγματοποιηθέντα κέρδη μειώθηκαν κατά €187 εκατ. (2012: αύξηση €18 εκατ.) και εμφανίζονται αναλυτικά στον **Πίνακα 13**.

Οι αναπροσαρμογές προ-σταδίου III αφορούν σε συσσωρευμένες αναπροσαρμογές μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2007, δηλαδή πριν την υιοθέτηση του ευρώ. Οι αναπροσαρμογές αυτές παραμένουν σταθερές. Μετέπειτα αναπροσαρμογές καταχωρούνται ξεχωριστά στα υπόλοιπα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2013 η μεγαλύτερη αναπροσαρμογή σε αξία πηγάζει από την αποτίμηση των διαθεσίμων της ΚΤΚ σε χρυσό (βλ. Σημείωση «Ε1. Χρυσός και απαιτήσεις από χρυσό») και οφείλεται στην πτώση των τιμών χρυσού στις διεθνείς αγορές.

Οι κυριότερες ισοτιμίες που χρησιμοποιήθηκαν για τις αναπροσαρμογές έναντι του ευρώ όπως αναφέρονται στο Δελτίο Ισοτιμιών Αναφοράς της ΕΚΤ είναι: Στερλίνα €0,8337 (2012: €0,8161), Δολάριο ΗΠΑ €1,3791 (2012: €1,3194).

Πίνακας 14 **Κεφάλαιο και αποθεματικά**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Κεφάλαιο	90.000	90.000	-
Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο	80.418	58.102	22.316
Σύνολο	**170.418**	**148.102**	**22.316**

Π15. Κεφάλαιο και αποθεματικά (Πίνακας 14)

Το κεφάλαιο της Τράπεζας ανέρχεται σε €90 εκατ. και κατέχεται εξ ολοκλήρου από το κράτος.

Η Τράπεζα έχει αποθεματικό, καλούμενο Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο, το οποίο σχηματίζεται με παρακράτηση από τα καθαρά κέρδη της ΚΤΚ, το ύψος του οποίου καθορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο με κριτήριο τη διασφάλιση της διαρκούς και εύρυθμης λειτουργίας της ΚΤΚ και της απαραίτητης οικονομικής ανεξαρτησίας για επίτευξη των σκοπών της.

Στο Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο μεταφέρθηκε το 20% του καθαρού πλεονάσματος κατά το 2012 όπως προνοείται στο άρθρο 59 των *περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων*. Το υπόλοιπο 80% του καθαρού πλεονάσματος εκάστης χρήσεως μεταφέρεται στο Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό σε πίστη του Πάγιου Ταμείου της Κυβέρνησης, εκτός εάν το Συμβούλιο αποφασίσει την περαιτέρω παρακράτηση κερδών σε περίπτωση που τούτο επιβάλλεται κατά την κρίση του από εξαιρετικές περιστάσεις.

Άλλες σημειώσεις

Εκκρεμούσες δικαστικές υποθέσεις

Στις 31 Δεκεμβρίου 2013 υπήρχαν εκκρεμούσες αγωγές εναντίον της ΚΤΚ σε σχέση με τις δραστηριότητές της. Η πλειονότητα των αγωγών καταχωρήθηκαν εναντίον της ΚΤΚ ως συνδίκου και προέκυψαν συνεπεία των διαταγμάτων που εκδόθηκαν για την εφαρμογή των μέτρων εξυγίανσης κατά το 2013.

Η ΚΤΚ έχει διαβουλευθεί με τους νομικούς της συμβούλους και κρίνει ότι έχει ισχυρή βάση υπεράσπισης βασισμένη στο νομικό και θεσμικό πλαίσιο, καθώς και στα πραγματικά γεγονότα που κρίνονται. Συνεπώς δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόνοια στις οικονομικές καταστάσεις.

Μνημονιακές Πρόνοιες

Σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στο Μνημόνιο Οικονομικών και Χρηματοοικονομικών Πολιτικών (Memorandum of Economic and Financial Policies – MEFP) (Μνημόνιο) με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο:

- Η ΚΤΚ και η Κυβέρνηση (μέσω του Υπουργείου Οικονομικών) στοχεύουν να πραγματοποιήσουν ανταλλαγή χρέους-περιουσιακών στοιχείων (debt-to-asset swap). Την ανταλλαγή αυτή θα υλοποιήσει η ΚΤΚ τηρώντας τις πρόνοιες της Συνθήκης Ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Καταστατικού του ΕΣΚΤ και της σχετικής νομοθεσίας, με σκοπό να μειωθεί το δημόσιο χρέος κατά περίπου €1.000 εκατ. μέχρι το τέλος Ιουνίου 2014. Εκτός εάν η προαναφερθείσα μνημονιακή δέσμευση τροποποιηθεί, η εκπλήρωσή της θα οδηγήσει στην αποπληρωμή του μεγαλύτερου μέρους του Χρέους της Γενικής Κυβέρνησης σε ευρώ προς την ΚΤΚ, ενώ θα οδηγήσει σε αντίστοιχη αύξηση άλλων περιου-

σιακών στοιχείων της ΚΤΚ ανάλογα με τις τελικές διευθετήσεις της ανταλλαγής.

- Θα γίνει μεταφορά από την ΚΤΚ €200 εκατ. στο Πάγιο Ταμείο μέχρι το τέλος Απριλίου 2014 και μετέπειτα μεταφορά επιπλέον €200 εκατ. μέχρι το τέλος του Μνημονίου που λήγει στις 31 Μαρτίου 2016.

Γεγονότα μεταγενέστερα του ισολογισμού

- Ο Διοικητής κ. Πανίκος Δημητριάδης υπέβαλε την παραίτηση του στις 10 Μαρτίου 2014 με ισχύ από τις 11 Απριλίου 2014.

  Με απόφαση του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας από τις 11 Απριλίου 2014 Διοικητής διορίζεται η κα. Χρυστάλλα Γιωρκάτζη.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 2013

Κ1. Καθαρά έσοδα από τόκους
(Πίνακας 15, σελ. 96**)**

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει έσοδα από τόκους μείον έξοδα από τόκους. Τα καθαρά έσοδα από τόκους μειώθηκαν κατά €2,5 εκατ. και ανήλθαν σε €269,3 εκατ. έναντι €271,8 εκατ. στην προηγούμενη χρήση.

Κ.1.1 Έσοδα από τόκους

Μειώθηκαν κατά €52,6 εκατ. και ανήλθαν σε €318,9 εκατ. έναντι €371,5 εκατ. στην προηγούμενη χρήση.

- **Χρεόγραφα για σκοπούς νομισματικής πολιτικής**
  Περιλαμβάνει τόκους χρεογράφων που αγοράστηκαν από την ΚΤΚ στο πλαίσιο των προγραμμάτων του Ευρωσυστήματος για την αγορά Καλυμμένων Ομολόγων (CBPP1 και CBPP2) και τίτλους του δημοσίου στα πλαίσια του Προγράμματος Αγοράς Χρεογράφων (SMP). (βλ. σημείωση «Ε7.1 Χαρτοφυλάκιο χρεογράφων για σκοπούς νομισματικής πολιτικής»).
- **Πράξεις Ανοιχτής Αγοράς**
  Περιλαμβάνει τόκους που πηγάζουν από δάνεια της ΚΤΚ προς τα πιστωτικά ιδρύματα μέσω των πράξεων ανοικτής αγοράς καθώς και της πάγιας διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης που διενεργούνται από το Ευρωσύστημα για τη χορήγηση ρευστότητας στο πλαίσιο της άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στις χώρες της ζώνης του ευρώ.
  Οι τόκοι της κατηγορίας αυτής μειώθηκαν κατά €39,8 εκατ. σε €3,2 εκατ. το 2013. Η μεταβολή οφείλεται κυρίως στη μείωση του επιτοκίου των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος, το οποίο διαμορφώθηκε στο 0,55% το 2013 (μέσος όρος) έναντι 0,88% το 2012 (βλ. σημείωση «Ε5. Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα ζώνης του ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής»).
- **Έκτακτη Ενίσχυση Ρευστότητας**
  Αφορά τόκους από πράξεις παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα προς εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα (ELA) (βλ. σημείωση «Ε6. Λοιπές απαιτήσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης του ευρώ»).
- **Χρεόγραφα βάσει επενδυτικής πολιτικής**
  Οι τόκοι της κατηγορίας αυτής μειώθηκαν κατά €25,8 εκατ. σε €25,5 εκατ. το 2013 έναντι €51,3 εκατ. το 2012.
- **Απαιτήσεις από την μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ**
  Περιλαμβάνει τόκους επί της απαίτησης σε ευρώ που προέκυψε από τη μεταφορά των συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ, σύμφωνα με το άρθρο 30 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ. Ο τόκος υπολογίζεται με το 85% του εκάστοτε ισχύοντος οριακού επιτοκίου των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος. Η μείωση της κατά €228 χιλ. έναντι της προηγούμενης χρήσης οφείλεται κυρίως στη μείωση του επιτοκίου (μέσος όρος 2013: 0,55% έναντι 0,88% το 2012) (βλ. σημείωση «Ε9.2 Απαιτήσεις που αντιστοιχούν στη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων»).
- **Μακροχρόνιο Δάνειο στην Κυβέρνηση**
  Η κατηγορία αυτή αφορά τόκους επί του μακροπρόθεσμου δανείου που προέκυψε από οφειλές από την Κυπριακή Κυβέρνηση προς την ΚΤΚ πριν την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ. Το επιτόκιο ανέρχεται σε 3% (βλ. σημείωση «Ε8. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης σε ευρώ»).
- **Δάνεια στο προσωπικό της ΚΤΚ**
  Οι τόκοι αυτοί οι οποίοι πηγάζουν από δάνεια

Πίνακας 15 **Έσοδα από τόκους**

Έσοδα από τόκους σε ευρώ	**2013 €΄000**	**2012 €΄000**	**Αλλαγή €΄000**
Από Απαιτήσεις σε ευρώ			
Από πράξεις νομισματικής πολιτικής			
Χρεόγραφα	18.391	21.051	(2.660)
Πράξεις Ανοιχτής Αγοράς	3.177	42.944	(39.767)
	21.568	**63.995**	**(42.427)**
Από άλλες απαιτήσεις σε ευρώ			
Παροχή Έκτακτης Ενίσχυσης σε Ρευστότητα	**224.364**	**188.666**	**35.698**
Χρεόγραφα βάσει επενδυτικής πολιτικής	25.535	51.268	(25.733)
Απαιτήσεις από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ	373	601	(228)
Καθαρή απαίτηση που προκύπτει από την κατανομή τραπεζογραμματίων ευρώ	723	5.869	(5.146)
Μακροχρόνιο δάνειο στην κυβέρνηση	41.369	42.799	(1.430)
Δάνεια στο προσωπικό της τράπεζας	132	165	(33)
Λοιποί Τόκοι	142	-	142
	68.274	**100.702**	**(32.428)**
Σύνολο εσόδων τόκων από απαιτήσεις σε ευρώ	**314.206**	**353.363**	**(39.157)**
Από Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα			
Χρεόγραφα	4.518	17.549	(13.031)
Λοιποί Τόκοι	167	545	(378)
	4.685	**18.094**	**(13.409)**
Σύνολο εσόδων από τόκους	**318.891**	**371.457**	**(52.566)**

που έχουν χορηγηθεί στο προσωπικό της ΚΤΚ (στεγαστικών και άλλων οικονομικών αναγκών) μειώθηκαν κατά €33 χιλ. σε €132 χιλ. το 2013.

Κ.1.2 Έξοδα σε τόκους

Τα Έξοδα σε τόκους αναλύονται στον **Πίνακα 16** (σελ. 97).

Μειώθηκαν κατά €50,0 εκατ. και ανήλθαν σε €49,6 εκατ. έναντι €99,6 εκατ. στην προηγούμενη χρήση. Αυτό οφειλόταν κυρίως στη μείωση τόκου επί των ημερησίων υπολοίπων του λογαριασμού διασυνοριακών δοσοληψιών της ΚΤΚ με την ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ του ΕΣΚΤ (σύστημα TARGET 2).

- **Υποχρέωση στο TARGET2**
  Περιλαμβάνει τόκους οι οποίοι υπολογίζονται επί των ημερησίων υπολοίπων του λογαριασμού δοσοληψιών της ΚΤΚ με την ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ του ΕΣΚΤ (σύστημα TARGET2). Η μείωση κατά €41,9 εκατ. σε €44,0 εκατ. το 2013 οφείλεται κυρίως στη μείωση του βασικού επιτοκίου της ΕΚΤ με το οποίο εκτοκίζεται το στοιχείο αυτό (ο μέσος όρος του επιτοκίου από 0,88% το 2012 διαμορφώθηκε σε 0,55% το 2013) (βλ. σημείωση «Π10.4 Λοιπές υποχρεώσεις

Πίνακας 16 **Έξοδα σε τόκους**

Έξοδα από τόκους	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Από Υποχρεώσεις σε ευρώ			
Υποχρέωση στο TARGET2	44.023	85.948	(41.925)
Υποχρεωτικές καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων	3.605	7.308	(3.703)
Άλλες καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων	305	3.259	(2.954)
Λοιπά έξοδα τόκων	1.566	2.905	(1.339)
	49.499	**99.420**	**(49.921)**
Έξοδα τόκων σε συνάλλαγμα	*122*	*242*	*(120)*
Σύνολο εξόδων σε τόκους	**49.621**	**99.662**	**(50.041)**

εντός του Ευρωσυστήματος (καθαρές) »).

- **Υποχρεωτικές καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων**
  Αφορούν σε τόκους επί των υποχρεωτικών καταθέσεων (ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά) (βλ. σημείωση «Π2. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης του ευρώ σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής»).
- **Άλλες καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων**
  Αφορούν σε τόκους επί καταθέσεων πάγιας διευκόλυνσης αποδοχής καθώς και επί καταθέσεων προθεσμίας (βλ. σημείωση «Π2.Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης του ευρώ σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής»).

Κ2. Καθαρό αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις, αποσβέσεις και προβλέψεις για κινδύνους

Οι αποσβέσεις χρηματοοικονομικών μέσων και τοποθετήσεων απεικονίζουν κατά κύριο λόγο τη μείωση, πέραν του καθαρού κόστους κτήσης, της αγοραίας αξίας χρεογράφων που αποτιμούνται στις μέσες αγοραίες τιμές.

Κ3.1 Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες ή άλλα έσοδα

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο έξοδα που επανακτήθηκαν για συμβουλευτικές υπηρεσίες τα οποία καταχωρήθηκαν στο στοιχείο «Κ8. Διοικητικές Δαπάνες» €15,8 εκατ. (2012: €11,9 εκατ.).

Κ4. Έσοδα από μετοχές και συμμετοχές

Διανομή κερδών της ΕΚΤ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έχει αποφασίσει ότι τα έσοδα που απορρέουν από το μερίδιό της επί της συνολικής αξίας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων που έχουν εκδοθεί για λογαριασμό της (8%), και τα καθαρά έσοδα από το Πρόγραμμα Αγοράς Χρεογράφων του Ευρωσυστήματος, «Securities Markets Programme» (SMP), θα αναγνωρίζονται στις ΕθνΚΤ κατά το οικονομικό έτος στο οποίο αφορούν. Εκτός εάν αποφασισθεί διαφορετικά από το Διοικητικό Συμβούλιο, η ΕΚΤ θα διανέμει αυτά τα εισοδήματα μέσα στον Ιανουάριο του επόμενου έτους υπό τη μορφή ενδιάμεσης διανομής κέρδους. Η διανομή του ποσού για τα έσοδα που απορρέουν από το μερίδιο της ΕΚΤ στα κυκλοφορούντα τραπεζογραμμάτια

μπορεί να μειωθεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου λόγω εξόδων της ΕΚΤ σε σχέση με την έκδοση και διαχείριση τραπεζογραμματίων ευρώ. Γενικά το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ στις αρχές κάθε έτους αποφασίζει κατά πόσο όλο ή μέρος του εισοδήματος από τα χρεόγραφα (SMP) και εάν χρειάζεται, από όλο ή μέρος του εισοδήματος που απορρέει από το μερίδιο της ΕΚΤ στα κυκλοφορούντα τραπεζογραμμάτια μπορεί να παρακρατηθεί στο βαθμό που είναι αναγκαίο ώστε το διανεμηθέν κέρδος να μην είναι μεγαλύτερο από το καθαρό κέρδος της ΕΚΤ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει, επίσης, την παρακράτηση μέρους ή του συνόλου ολόκληρων των εσόδων που προκύπτουν από το Πρόγραμμα Αγοράς Χρεογράφων (SMP) και αν είναι απαραίτητο μέρους ή ολόκληρων των εσόδων από το εκδοτικό δικαίωμα της ΕΚΤ και μεταφορά τους στην πρόβλεψη έναντι συναλλαγματικού κινδύνου, κινδύνου επιτοκίου, πιστωτικού κινδύνου και κινδύνου τιμής χρυσού.

Για το 2013, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε κατά την συνεδρία του στις 9 Ιανουαρίου 2014 την παρακράτηση μέρους των εισοδημάτων από το Πρόγραμμα Αγοράς Χρεογράφων SMP και των εισοδημάτων που απορρέουν από το εκδοτικό δικαίωμα, και τη μεταφορά τους στην πρόβλεψη έναντι συναλλαγματικού κινδύνου, κινδύνου επιτοκίου, πιστωτικού κινδύνου και κινδύνου τιμής χρυσού. Το υπόλοιπο μέρος των υπό αναφορά εισοδημάτων της ΕΚΤ διανεμήθηκε στις 31 Ιανουαρίου 2014. Το ποσό που αντιστοιχεί στην ΚΤΚ ανέρχεται σε €2,6 εκατ. (2012: €1,1 εκατ.). Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, στη συνεδρία του στις 19 Φεβρουαρίου 2014 αποφάσισε τη διανομή του υπολοιπόμενου καθαρού κέρδους για το 2013 ύψους €60,6 εκατ.. Το ποσό που αναλογεί στην ΚΤΚ ανέρχεται σε €116 χιλιάδες. Η διανομή του υπολοιπόμενου καθαρού κέρδους της ΕΚΤ για το 2012 ήταν ύψους €423,4 εκατ. και το ποσό που αναλογούσε στην ΚΤΚ ανερχόταν σε €828 χιλιάδες.

Κ5. Καθαρό αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει το καθαρό αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος και το εισόδημα από τη μείωση της πρόβλεψης έναντι κινδύνων αντισυμβαλλομένων σε πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος για το οποίο γίνεται αναφορά και στη σημείωση Π13. του ισολογισμού.

Νομισματικό εισόδημα είναι το εισόδημα που συγκεντρώνουν οι ΕθνΚΤ κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Το ποσό του νομισματικού εισοδήματος για κάθε ΕθνΚΤ προσδιορίζεται με υπολογισμό των πραγματικών ετήσιων εσόδων που απορρέουν από τα στοιχεία του ενεργητικού που έχει στην κατοχή της έναντι της νομισματικής βάσης.

Η νομισματική βάση αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία του παθητικού:

- τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία,
- υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής,
- καθαρές υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος που απορρέουν από το υπόλοιπο του λογαριασμού δοσοληψιών με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (TARGET2),
- καθαρές υποχρεώσεις που απορρέουν από την κατανομή, εντός του Ευρωσυστήματος, των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ.

Ποσά τόκων που έχουν πληρωθεί επί των πιο πάνω υποχρεώσεων που αποτελούν τη νομισματική βάση αφαιρούνται από το νομισματικό εισόδημα κάθε ΕθνΚΤ.

Τα στοιχεία του ενεργητικού οι αποδόσεις των οποίων λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του νομισματικού εισοδήματος είναι τα ακόλουθα:

- δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής,
- απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ,
- καθαρές απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος που απορρέουν από το υπόλοιπο του λογαριασμού δοσοληψιών με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (TARGET2),
- καθαρές απαιτήσεις που απορρέουν από την κατανομή, εντός του Ευρωσυστήματος, των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ,
- ένα ελάχιστο ποσό διαθεσίμων χρυσού για κάθε ΕθνΚΤ, κατ' αναλογία της κλείδας κατανομής κάθε ΕθνΚΤ. Ο χρυσός θεωρείται ότι δεν παράγει εισόδημα.

Στις περιπτώσεις που η αξία των στοιχείων του ενεργητικού οι αποδόσεις των οποίων λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του νομισματικού εισοδήματος υπερβαίνει ή υπολείπεται της αξίας της νομισματικής βάσης, η απόδοση της διαφοράς (gap) υπολογίζεται με βάση το μέσο ετήσιο ύψος της εν λόγω διαφοράς επί τη μέση ετήσια εκατοστιαία απόδοση των κοινών για όλες τις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος στοιχείων του ενεργητικού που αναφέρονται παραπάνω.

Στο τέλος κάθε οικονομικού έτους το συνολικό ποσό του συγκεντρωθέντος νομισματικού εισοδήματος του Ευρωσυστήματος αναδιανέμεται μεταξύ των ΕθνΚΤ, κατ' αναλογία των αντίστοιχων καταβεβλημένων μεριδίων συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της ΕΚΤ.

Η διαφορά, ύψους €1,3 εκατ. (2012: €6,9 εκατ.), μεταξύ του νομισματικού εισοδήματος, ύψους €33,6 εκατ. (2012: €52,7 εκατ.), που η ΚΤΚ συγκέντρωσε στη χρήση 2013 και του νομισματικού εισοδήματος, ύψους €32,3 εκατ. (2012: €45,8 εκατ.), που της αναλογεί από την αναδιανομή, σύμφωνα με το μερίδιο της στο καταβεβλημένο κεφάλαιο της ΕΚΤ, αντιστοιχεί στο καθαρό αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος του Ευρωσυστήματος και πληρώθηκε στις 31 Ιανουαρίου 2014.

Το εισόδημα που αναλογεί στην ΚΤΚ από την μείωση της πρόβλεψης έναντι κινδύνων αντισυμβαλλομένων σε πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, ανέρχεται σε €0,5 εκατ. (2012: €1,1 εκατ.)

Κ7. Δαπάνες προσωπικού (Πίνακας 17, σελ. 100)

Στους αξιωματούχους περιλαμβάνονται ο Διοικητής, ο Υποδιοικητής και οι Εκτελεστικοί Σύμβουλοι οι οποίοι είχαν απολαβές (βασικός, τιμάριθμος και επιδόματα), όπως αναλύονται στον **Πίνακα 18** (σελ. 101).

Σύμφωνα με το συμβόλαιο τους ο Διοικητής δικαιούται προσωπικό και στεγαστικό δάνειο, και οι Εκτελεστικοί Σύμβουλοι δικαιούνται προσωπικό δάνειο με τους ίδιους όρους που τα δάνεια αυτά παραχωρούνται στο υπόλοιπο προσωπικό της ΚΤΚ.

Στους Αξιωματούχους παραχωρήθηκαν τα εξής δάνεια, όπως αναλύονται στον **Πίνακα 18** (σελ. 101).

Κ8. Διοικητικές δαπάνες (Πίνακας 19, σελ. 102)

Κατά τη διάρκεια του έτους οι διοικητικές δαπάνες αυξήθηκαν κατά €10,9 εκατ. σε €29,8 εκατ. (2012: €18,9 εκατ.).

Πίνακας 17 **Δαπάνες προσωπικού**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Ωφελήματα Υπαλλήλων			
Απολαβές (Βασικός, Τιμάριθμός, Επιδόματα, Υπερωρίες)	17.778	19.286	(1.508)
Συνταξιοδοτικά ωφελήματα			
-Πρόβλεψη κόστους τρέχουσας υπηρεσίας	1.361	3.663	(2.302)
-Κόστος προϋπηρεσίας	1.953	-	1.953
-Καθαρό αναλογιστικό κέρδος/ζημιά	(970)	1.265	(2.235)
Εργοδοτικές εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και άλλες εισφορές	2.560	2.660	(100)
Σύνολο	**22.682**	**26.874**	**(4.192)**
Ωφελήματα Αξιωματούχων			
Απολαβές (Βασικός, Τιμάριθμός, Επιδόματα)	251	219	32
Συνταξιοδοτικά ωφελήματα			
-Πρόβλεψη κόστους τρέχουσας υπηρεσίας	24	40	(16)
-Κόστος προϋπηρεσίας	345	-	345
-Καθαρό αναλογιστικό κέρδος/ζημιά	(994)	-	(994)
Εργοδοτικές εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και άλλες εισφορές	41	43	(2)
Αντιμισθία Μη Εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων	35	10	25
	(298)	**312**	**(610)**
Δαπάνη τόκου επί του Σχεδίου Σύνταξης	4.045	6.002	(1.957)
Καθαρό αναλογιστικό κέρδος/ζημιά για το Σχέδιο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης Συνταξιούχων και Εξαρτωμένων	12.636	-	12.636
Σύνολο	**39.065**	**33.188**	**5.877**

Η κυριότερη αύξηση οφείλεται στην αύξηση κατά €9,7 εκατ. σε €23,7 εκατ. (2012: €13,6 εκατ.) των συμβουλευτικών υπηρεσιών από εξωτερικούς επαγγελματικούς συμβούλους και στην αύξηση κατά €1,7 εκατ. σε €1,9 εκατ. (2012: €0,1 εκατ.) των δικηγορικών εξόδων. Οι αυξήσεις αυτές σημειώθηκαν κυρίως λόγω των έκτακτων αναγκών που προέκυψαν από τις εξελίξεις στην κυπριακή οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα κατά το έτος 2013 οι οποίες επέφεραν ανάγκες συμβουλευτικών υπηρεσιών από συμβουλευτικούς οίκους.

Σημειώνεται ότι ποσό €15,8 εκατ. (2012: €11,9 εκατ.) από το κόστος συμβουλευτικών υπηρεσιών ανακτήθηκε και περιλαμβάνεται στο στοιχείο του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων «Κ3.1 Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες».

Η Κλείδα συμμετοχής στο κεφάλαιο της ΕΚΤ, παρουσιάζεται στον **Πίνακα 20** (σελ. 103).

Πίνακας 18 **Απολαβές Αξιωματούχων**

	2013 €΄000	2012 €΄000
Πανίκος Δημητριάδης (Διοικητής από 3 Μαΐου 2012)	160	118
Αθανάσιος Ορφανίδης (Διοικητής μέχρι 2 Μαΐου 2012)	-	101
Σπύρος Σταυρινάκης (Υποδιοικητής από 4 Φεβρουαρίου 2013 μέχρι 8 Απριλίου 2013)	21	-
Γιώργος Συρίχας (Εκτελεστικός Σύμβουλος από 19 Σεπτεμβρίου 2013)	35	-
Στέλιος Κοιλιάρης (Εκτελεστικός Σύμβουλος από 19 Σεπτεμβρίου 2013)	35	-
Σύνολο	**251**	**219**
Μη Εκτελεστικοί Σύμβουλοι		
Νίκος Κωνσταντίνου (από 3 Δεκεμβρίου 2008)	8	2
Σταύρος Ζένιος (από 16 Οκτωβρίου 2013)	6	-
Φίλιππος Μαννάρης (από 16 Οκτωβρίου 2013)	6	-
Μιχάλης Πολυδωρίδης (από 26 Ιουλίου 2013)	7	-
Αλέξανδρος Μιχαηλίδης (από 24 Μαΐου 2013 μέχρι 28 Νοεμβρίου 2013)	4	-
Μιχάλης Σπανός (από 24 Μαΐου 2013 μέχρι 5 Σεπτεμβρίου 2013)	1	-
Χαράλαμπος Αχνιώτης (από 13 Μαΐου 2009 μέχρι 11 Απριλίου 2013)	1	2
Ανδρέας Μάτσης (από 3 Δεκεμβρίου 2008 μέχρι 11 Απριλίου 2013)	1	2
Λούης Χριστοφίδης (από 16 Νοεμβρίου 2011 μέχρι 9 Απριλίου 2013)	1	2
Μάριος Κλείτου (από 2 Απριλίου 2008 μέχρι 5 Δεκεμβρίου 2012)	-	2
Σύνολο	**35**	**10**
Δάνεια Αξιωματούχων		
Πανίκος Δημητριάδης		
Προσωπικό δάνειο με επιτόκιο 0% στις 10 Μαΐου 2012 €77 χιλ.		
- Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	74	77
Αθανάσιος Ορφανίδης		
Προσωπικό δάνειο με επιτόκιο 0% στις 5 Νοεμβρίου 2008 €73 χιλ.	-	-
- εξοφλήθηκε στις 28 Μαΐου 2012		
Στεγαστικό δάνειο στις 21 Σεπτεμβρίου 2009 €559 χιλ., εξοφλήθηκε στις 28 Μαΐου 2012	-	-
- τα επιτόκια κυμάνθηκαν ως εξής:		
0,89% μέχρι 12 Απριλίου 2011 ,1% μέχρι 12 Ιουλίου 2011,		
1,11% μέχρι 8 Νοεμβρίου 2011, 1% μέχρι 13 Δεκεμβρίου 2011, 0,89% μέχρι 10 Ιουλίου 2012		
Σπύρος Σταυρινάκης		
Προσωπικό δάνειο με επιτόκιο 0% στις 4 Απριλίου 2013 €61 χιλ.		
- εξοφλήθηκε στις 9 Οκτωβρίου 2013	-	-
Στέλιος Κοιλιάρης		
Προσωπικό δάνειο με επιτόκιο 0% στις 17 Οκτωβρίου 2013 €58 χιλ.		
- Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	56	-

Πίνακας 19 **Διοικητικές δαπάνες**

	2013 €΄000	2012 €΄000	Αλλαγή €΄000
Συμβουλευτικές υπηρεσίες	23.351	13.633	9.718
Νομικές δαπάνες	1.856	116	1.740
Συντήρηση, επιδιορθώσεις, καθαριότητα	1.189	1.015	174
Οδοιπορικά και επιδόματα εκτός έδρας	817	1.042	(225)
Τηλεπικοινωνίες	728	646	82
Ηλεκτρισμός, θέρμανση και τέλη υδατοπρομήθειας	769	934	(165)
Φιλοξενία και συνέδρια εντός Κύπρου	103	231	(128)
Ασφάλιση κτηρίου, εξοπλισμού και οχημάτων	66	74	(8)
Διάφορα	908	1.201	(293)
Σύνολο	**29.787**	**18.891**	**10.897**

Πίνακας 20 **Κλείδα συμμετοχής στο κεφάλαιο της ΕΚΤ**

	Μέχρι 30 Ιουνίου 2013	Από 1 Ιουλίου–31 Δεκεμβρίου 2013	Από 1 Ιανουαρίου 2014
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	2,4256	2,4176	2,4778
Deutsche Bundesbank	18,9373	18,7603	17,9973
Eesti Pank	0,1790	0,1780	0,1928
Bank of Greece	1,9649	1,9483	2,0332
Banco de España	8,3040	8,2533	8,8409
Banque de France	14,2212	14,1342	14,1792
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	1,1107	1,1111	1,1607
Banca d'Italia	12,4966	12,4570	12,3108
Banque centrale du Luxembourg	0,1747	0,1739	0,2030
De Nederlandsche Bank	3,9882	3,9663	4,0035
Oesterreichische Nationalbank	1,9417	1,9370	1,9631
Banco de Portugal	1,7504	1,7636	1,7434
Suomen Pankki-Finlands Bank	1,2539	1,2456	1,2564
Banka Slovenije	0,3288	0,3270	0,3455
Latvijas Banka	-	-	0,2821
Central Bank of Malta/ Bank Ċentrali ta' Malta	0,0632	0,0635	0,0648
Central Bank of Cyprus	0,1369	0,1333	0,1513
Národná banka Slovenska	0,6934	0,6881	0,7725
Σύνολο ΕθνΚΤ ζώνης του ευρώ	**69,9705**	**69,5581**	**69,9783**
Česká národní banka	1,4472	1,4539	1,6075
Danmarks Nationalbank	1,4835	1,4754	1,4873
Latvijas Banka	0,2837	0,2742	-
Lietuvos bankas	0,4256	0,4093	0,4132
Magyar Nemzeti Bank	1,3856	1,3740	1,3798
Narodowy Bank Polski	4,8954	4,8581	5,1230
Sveriges Riksbank	2,2582	2,2612	2,2729
Bank of England	14,5172	14,4320	13,6743
Bulgarian National Bank	0,8686	0,8644	0,8590
Banca Nationalâ a României	2,4645	2,4449	2,6024
Hrvatska Narodna Banka	-	0,5945	0,6023
Σύνολο ΕθνΚΤ εκτός ζώνης του ευρώ	**30,0295**	**30,4419**	**30,0217**
Σύνολο ΕθνΚΤ ΕΣΚΤ	**100**	**100**	**100**
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου			
Κλείδα Ευρωσυστήματος	**0,1957**	**0,1916**	**0,2121**
Κλείδα Κατανομής Τραπεζογραμματιών	**0,1800**	**0,1765**	**0,1995**

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Έκθεση επί των οικονομικών καταστάσεων

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (η 'Τράπεζα') στις σελίδες 70 μέχρι 103 οι οποίες αποτελούνται από τον ισολογισμό στις 31 Δεκεμβρίου 2013, και το λογαριασμό αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη του Διοικητή και του Συμβουλίου για τις οικονομικές καταστάσεις

Ο Διοικητής και το Συμβούλιο της Τράπεζας είναι υπεύθυνοι για την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με το Άρθρο 57(2) των *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2013,* με βάση εγκεκριμένες λογιστικές αρχές που εκάστοτε ισχύουν για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) όπως αυτές καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2010/20, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί με τις Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΚΤ/2011/27 και ΕΚΤ/2012/29, και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες που ο Διοικητής και το Συμβούλιο καθορίζουν ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλομένου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη των ελεγκτών

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση λελογισμένης διασφάλισης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή, περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους σφάλματος των οικονομικών καταστάσεων, οφειλομένου είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνων, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων της οντότητας που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της οντότητας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του λελογισμένου των λογιστικών εκτιμήσεων που έγιναν από τον Διοικητή και το Συμβούλιο, καθώς και την αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να παράσχουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής θέσης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στις 31 Δεκεμβρίου 2013, και της χρηματοοικονομικής της επίδοσης για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με το Άρθρο 57(2) των *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως*

2013, με βάση εγκεκριμένες λογιστικές αρχές που εκάστοτε ισχύουν για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) όπως αυτές καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2010/20, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί με τις Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΚΤ/2011/27 και ΕΚΤ/2012/29.

Έκθεση επί άλλων νομικών απαιτήσεων

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του *περί Ελεγκτών και Υποχρεωτικών Ελέγχων των Ετήσιων και των Ενοποιημένων Λογαριασμών Νόμου του 2009*, αναφέρουμε τα πιο κάτω:

- Έχουμε πάρει όλες τις πληροφορίες και εξηγήσεις που θεωρήσαμε αναγκαίες για σκοπούς του ελέγχου μας.
- Κατά τη γνώμη μας, έχουν τηρηθεί από την Τράπεζα κατάλληλα λογιστικά βιβλία.
- Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας συμφωνούν με τα λογιστικά βιβλία.
- Κατά τη γνώμη μας και από όσα καλύτερα έχουμε πληροφορηθεί και σύμφωνα με τις εξηγήσεις που μας δόθηκαν, οι οικονομικές καταστάσεις παρέχουν τις απαιτούμενες πληροφορίες με τον απαιτούμενο τρόπο, σύμφωνα με το Άρθρο 57(2) των *περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2013*, με βάση εγκεκριμένες λογιστικές αρχές που εκάστοτε ισχύουν για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) όπως αυτές καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2010/20, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί με τις Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΚΤ/2011/27 και ΕΚΤ/2012/29.

Άλλο θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για το Συμβούλιο της Τράπεζας ως σώμα και μόνο και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε ή αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Συγκριτικοί αριθμοί

Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2012 ελέγχθηκαν από άλλον ελεγκτή ο οποίος εξέφρασε μη διαφοροποιημένη γνώμη επί εκείνων των οικονομικών καταστάσεων την 11 Μαρτίου 2013.

Ιάκωβος Π. Γαλανός, FCA
Εγκεκριμένος Λογιστής και
Εγγεγραμμένος Ελεγκτής
εκ μέρους και για λογαριασμό της
KPMG Limited
Εγκεκριμένοι Λογιστές και
Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές
Εσπερίδων 14
1087 Λευκωσία
Κύπρος
Λευκωσία, 28 Μαρτίου 2014